BUDAPEST, XXXVIII. ÉVFOLYAM. 116. SZÁM. KEDD, 1904. APRILIS 26.

KIADÓHIVATAL. BUDAPEST, IV. VÁRMEGYE-UTCZA 11. Telefon száma 706.
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTERE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL.
Párisban főügynökségünk: Iaba F. Jones é Cie. 31. bis. Faub. Montmartre.
Londonban főügynökségünk: Teleki József 11 Bloomsbury Square.
Frankfurtban a M: Németországi kizárólagos vezérképviseletünk Daube G. L., és Társa, valamint összes főtőjai.
Bécsben: Danneberg & L. Kumpfgasse Nr 7. Dukes M. utódai, I., Wollzeile Nr. 6—8. Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10. Mosse Rudolf Seilerstätte Nr. 2. Oppelik A., Stubenbastei Nr. 2. Schalek Henrik, I., Wollzeile Nr. 16.
Máshonnan: Orell, Füssli & Co. és valamennyi hirdetési iroda.

EGYETÉRTÉS

KOSSUTH FERENCZ főmunkatársa. EÖTVÖS KÁROLY szépirodalmi főmunkatársa.

SZERKESZTŐSÉG: BUDAPEST, IV., VÁRMEGYE-UTCZA 11. Telefon száma 736.
KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA. CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK FEL.
ELŐFIZETÉSI DÍJ:
Vidékre postán v. helyben házhoz hordva.
Egy évre..... 40 kor. | Egy negyedévre 10 kor.
Egy fél évre... 20 kor. | Egy havra 3 kor. 60 fill.
Két földre: 8 havra Németországba 12 korona, Franczia-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög-, Spanyolországokba, Svajcz, Románia- és Szerbiába, valamint amaz országokba, melyek a postaszerződéshez tartoznak, negyedévre 15 korona.
Egy szám ára 12 fillér.

Mai számunk több közleményei:
Vezérczikk: A király kormányoz.
A parlamenti csiny
Ostromállapot a politikában
Az országgyülést berekesztették.
A függetlenségi párt értekezlete.
Tisza a helyzetről.
A Jalunai minden csöndes.
A letartóztatott sztrájk-bizottság.
Megindult a forgalom.
Tisza a sztrájkról.
A fuvarosok sztrájkja.
Tárczája: A jó vasutas. Irta: Benedek János.
Regény: Esztike szökése. Irta: Nógrádi László

A király kormányoz.

(*Sz.*) A képviselőháznak ma rövid, de rendkivül izgalmas ülése volt. Gróf Tisza István olyan ténynyel lepte meg a törvényhozást, mely egészen uj dolog. Olyas valamivel, aminek valóságos parlamenti csiny jellege van. Válságos időben, mikor minden alkotmányos felfogás szerint feltétlen szükség van a parlamenti ellenőrzésre, mikor az ország hangulata lobogó lázban ég; mikor a parlamenti ellenőrzés alá tartozó események egymásra tolulnak, s mikor arra lenne szükség, hogy a törvényhozás a legszabadabban gyakorolja törvényes, alkotmányos jogait: gróf Tisza István teljesen szokatlan módonő felségével bizonytalan időre elnapoltatta a Ház üléseit.

Királyi leiratot eszközölt ki az országgyülés második ülésszakának berekesztésére, de anélkül, hogy ez a királyi kézirat magában foglalná az uj ülésszak összehivását. Ez pedig annyit jelent, hogy addig, amig a felség uj elhatározással össze nem hivja a harmadik ülésszakot: a törvényhozás szünetelni fog.

Ezt tartja gróf Tisza István kormányzati bölcsességnek.

Mi volt a czélja ezzel? Ő azt mondja, hogy módot akar szerezni a kormánynak a vasuti sztrájk által támasztott zavarok tökéletes megszüntetésére s ennek utjában állana az, ha most a parlamentben izgalmas jelenetek játszódnának le.

Igazában véve pedig a dolog ugy áll, hogy a vasuti sztrájk megszünt. A forgalom helyreáll, még pedig a vasutasoknak a függetlenségi párt óhajának és törekvéseinek szellemében, a függetlenségi párt közbenjárásának eredményeképpen. És most a kormányelnök erőszakos repressziók terére akar lépni. Büntetni akar. E végből kell neki a szabad kéz.

Tehát fél a parlamenttől, hogy ez zavarhatná az ő czirkulusait. Majd ha végrehajtotta terveit, a fait accomplival állhat elő: akkor jöhet a képviselőház a maga kritikájával. Ezzel ő nem törődik. Ott van az ő engedelmes többsége, mely tapsol mindannak, a mit cselekszik és szentesiti mindazt, a mit a kormányelnök jónak tart.

Ez hát tulajdonképpen a parlamenti ellenőrzés kijátszása. Ez magában véve is, alkotmányos szempontból kárhozatos, veszedelmes. De van a kormányelnök intézkedéseinek egy nagyobb bökkenője. Az, hogy a királyt vonja bele az aktuális politikai kérdések irgalmatlan forgatagába.

A király által gyakoroltatja a király jogait, de ugy, hogy ez a joggyakorlás beleütközik a törvénybe is, a nemzeti közvélemény hangulatába is. Ez pedig kegyetlen dolog.

A vasutasok sztrájkjával szemben a miniszterelnök kijátszott ütőkártyaképpen egy csodálatos mozgósitási parancsot. Olyant, aminőről eddig senkinek fogalma sem volt. Olyant, amelynek törvényességéhez is sok szó fér, amellett hogy határozottan ellenszenves volt. Mert azt semmiféle törvénynyel igazolni nem lehet, hogy a felség foglalkozások szerint, foglalkozások gyakorlására mozgósithassa a hadköteleseket. Igy a kormány avégből, hogy magán segitsen, a király által gyakoroltatott egy legalább is kétesnek nevezhető jogot, aminek gyakorlását a törvényhozás nem tűrheti el, mert az legsuljosabb alkotmányjogi következményekkel járhat, ha elismertetik.

És amikor a törvényhozás élni akar alkotmányos jogával, hogy e miatt a kormányt felelősségre vonja: akkor a kormány a felelősségre vonás elől elmenekül. Hová? Megint a királyi jognak szokatlan gyakorlása mögé. A király által elnapoltatja eddig teljesen ismeretlen formában a képviselőház üléseit és elzárja a törvényhozást attól, hogy a kormány eljárása fölött biráskodhassék.

Minden alkotmányos fölfogás tiltakozik az ellen, hogy a király személye s a felség cselekedete belevonassék a politikai hercze hurczákba. A kormány azonban olyan tanácsokat ad a koronának, melyeknek követése révén im a korona belevegyül a politikai küzdelmekbe, ami azután szerfölött végzetessé válhatik.

A függetlenségi és 48-as párt ma már tiltakozott ez ellen. De a függetlenségi párt nem fog megmaradni az egyszerű tiltakozás mellett és gróf Tisza István szerfölött csalódik, ha azt hiszi, hogy a függetlenségi párt majd napirendre tér a történtek fölött.

Igy nem lehet kedélyeket lecsillapitani; igy nem lehet az ország förgeteges izgalmát megszüntetni. A függetlenségi párt joggal botránkozik meg az loyalitásának ilyen illoyalis viszonzásán. A függetlenségi párt, amikor a vasutasok sztrájkjának az egész országot izgató kérdésében a legnemesebb önzetlenséggel és hazafiasággal járt el, egyedül és kizárólag az ország érdekeit tartván szem előtt, s ezt a kérdést kikapcsolta a pártpolitikai küzdelmek keretéből: méltán várhatott a miniszterelnöktől olyan eljárást, mely mellett a párt nem záratik el parlamenti ellenőrzési jogának gyakorlásától. Legkevésbbé várhatott a miniszterelnöktől olyan eljárást, mely vele szemben valóságos parlamenti csiny.

A függetlenségi párt készen várja az alkalmat arra, hogy az ország joga ira és érdekeire sulyosan sérelmes kormányzati intézkedéseket megtorolja, s ebben a függetlenségi pártot nem fogja gátolni az, hogy a miniszterelnök fait-accomplikkel áll a törvényhozás elé.

A parlamenti csiny.

— *A képviselőház berekesztése.* —

A képviselőház második ülésszakát ma királyi kézirattal egész váratlanul berekesztették s mivel a király az ülészak megnyitása iránt egyelőre nem intézkedett, az országgyülés két háza [illegible]talan ideig nem fog ülést tartani.

Ez a mai nap eseménye. Hogy a képviselőház ülésének rövid időre való felfüggesztése bekövetkezik, arra a kormánykörök nyilatkozataiból el volt készülve az ország. De a mód, amelyet Tisza arra keresett, méltán felháborodást és megütközést keltett az egész ellenzéken s teljesen parlamenti csiny benyomását keltette. Az inditó okok, a mik erre birták, eléggé áttetszőek. A kormány minden módon fel akarta függeszteni a tárgyalásokat s erre csak két mód kinálkozott: az országgyülésnek a király által való elnapolása, vagy az ülésszaknak a király által való berekesztése. Elnapolás esetén, ha a Ház önmaga napolja el üléseit: husz képviselő bármikor egybehivhatja a képviselőházat; ha azonban a király napolja el a tágyalást, akkor az országgyülést csak ő hivhatja ugyan össze, a képviselők pedig nem, — de ebben az esetben az elnapolás alkalmával ki kell hirdetni azt is, hogy a tárgyalások mikor fognak ujra megkezdődni. Az ülésszak berekesztését is elrendelheti a király bármikor, s bár a parlamenti szokás preczedenst arra nem mutat, hogy a királyi kézirat egyben a következő ülésszak egybehivásának az idejét is ne foglalná magában, ezt irott jogszabály nem rendeli el.

Ez az egyetlen mód volt, hogy *Tisza* lerázza magáról a parlament kényelmetlen ellenőrzését, s ezen mohón is kapott a kormánypárt, vadul helyeselt neki, mert — mint *Szivák* Imre hangsulyozta — „minden mert meg kell szerezni a törvényes rendet a parlamentben s az országban.“ És ezt a kormány csak parlamenti csinynyel tudta megcsinálni. A kormánypárt különben azzal érvelt ma, hogy az ország elsőrendü érdekei megkivánták, hogy kisebb jelentőségü kérdésektől eltekintve, minden erővel sorompóba lépjenek. Vajjon a kormánypárt, amely ezeket a gazdasági kérdéseket olyan jelentőséggel teljeseknek itéli, ugyanilyen erélyt tanusit-e akkor is, a mikor szintén elég nevezetes gazdasági kérdés, például a kiegyezés kerül napirendre? Akkor is minden erővel sorompóba lép az ország érdekeiért?

A pártok között a parlamenti csiny nagy megdöbbenést keltett. A függetlenségi párt értekezletéről más helyütt irunk, de foglalkozott a helyzettel a néppárt is. A nemzeti párt gróf *Apponyi* Albert elnöklete alatt szintén megbeszelte a hirtelen beállott fordulatot, de formális határozatot nem hozott, valamint a Szederkényi-frakczió is értekezett ma délután s a királyi leirattal, a vasutasok mozgósitásával és a vasuti sztrájkkal foglalkozott. Érdekes nyilatkozatot tett gróf *Apponyi* Albert, aki a vasutasok dolgában a következőket jelentette ki ma a képviselőház folyosóján:

— Örömmel hallottam, hogy a vasutasok minden további ellentállásról lemondtak és a békés munkálkodás terére léptek. Most már nekünk ellenzékieknek, erkölcsi kötelességünk a vasutasokkal szemben elvállalt igéretünknek megfelelni és ügyüket itt a Házban minden eszközzel megvédeni. A kormányt pedig alaposan elöveszik a szocziális kérdések tapasztalt helytelen kezeléseért és kérdőre vonni azért a gyakori frontváltoztatásért, a melyet lépten-nyomon elkövettek ebben a nagy horderejü kérdésben.

Ilyen auspiciumok között tartotta *Tisza* czélravezetőnek, ha egyelőre lerázza arról a parlamenti kritikát, noha ma, a amikor vasutasok sztrájkja tóformán egészen elsimult, az ürügye elvesztette a látszólagos szavahihetőségét is. Sokak szerint az ülésszak berekesztésének egyik fő indoka az volt, hogy a tartalékos vasutasok behivását elrendelő királyi kézirat parlamenti megvitatásának vágjon elébe. Ez a behivás az 1888. XVII. t.-cz. 12. §-ának eddigi értelmezésével nem egyeztethető össze. Ugyanis azt a törvényszakaszt idáig mindig ugy magyarázták, hogy csak háboru idejére alkalmazható. A törvény parlamenti tárgyalásánál maga a kormány is ugy magyarázta azt a szakaszt. A jelenlegi Tisza-kormány más véleményen van, mint az akkori Tisza-kormány és a 12 §-t a maga kényére magyarázta. De az ellenzék ahhoz a magyarázathoz ragaszkodik, a melyet a törvény megalkotásakor adtak és felelősségre kell, hogy vonja a kormányt. Ez alól is ki akart térni Tisza. Majd pár nap mulva szabadságolják ismét a most behivottakat. S akkor a kritika — tárgytalanná vált...

Hogy a következő ülésszak mikor nyilik meg, azt még csak sejteni sem lehet. Tisza ma a szabadelvü párt konferenczián — melyről más helyütt irunk — ugy nyilatkozott, hogy az uj ülésszakot csak akkor nyitja meg, ha a rendesinálással végzett. S akkor siet, hogy helytálljon az országgyülésen, a melylyel szemben ismeri a felelőssége nagyságát. Hát Tisza ezt annál is könnyebben teheti, mert nagyon jól tudja, hogy a többség vakon megszavazza neki a támogatását. De az ellenzék is tudni fogja a kötelességét! A kormánypárt gondolkodására egyebekben élénk világot vet báró Podmaniczky nyilatkozata, a melylyel diadallal konstatálta, hogy Tisza a kormány akaratának teljes érvényt szerzett — a parlament beavatkozásával szemben. És a szabadelvü párt vigan helyeselt az öreg elnöknek...

Bécsből azt táviratozzák, hogy az a hir, hogy a magyar képviselőház ülésszakát bezarták, ottani politikai és parlamenti körökben nagy izgatottságot szült. A kormány előtt és az abhoz közelálló körökben ez a terv ugyan nem lehetett ismeretlen. Kétségtelen ugyanis, hogy a királyi kézirat aláirása már Tisza szombati kihallgatása alkalmával megtörtént és az arra következett közös minisztertanácsban is megbeszelés tárgyát alkotta. Mindazonáltal az osztrák kormány köreiben is azt hitték, hogy csak a magyar képviselőház elnapolásáról, nem pedig az országgyülés ülésszakának berekesztéséről van szó. Az osztrák parlament köreiben most már azt is mondják, hogy a delegácziók tagjainak megválasztása a Reichsrathban czéltalan volt, mert a delegácziók, ugy ahogy a dolgok állanak, a tervezett határidőben össze nem ülhetnek. Kétségtelennek tartják itt Bécsben, hogy a delegácziók ülésszakának határ-

Az Egyetértés tárczája.

A jó vasutasok.

— *Az Egyetértés* eredeti tárczája. —

Irta: *Benedek János.*

Alföldi puszták szabad levegőjének, az Ipoly-völgy susogó szellőjének lágy czirógatását éreztem arczom körül, mikor azt a sok jó vidéki vasutast az Andrássy-ut palotái között magam körül láttam.

Nini, ez itt Pósa, ez meg az öreg Macskási. Az meg amott Nagy uram, a világ legkedélyesebb kondukiora, marczona arczával, borizü hangjával, kusza szakállával. Csak megőszült egy kicsit, mióta együtt röpitett bennünket a szárnyas kerék a Garam hidján, a Szikincze völgyén keresztül, mialatt jóizü humorával igyekezett az utasok számára mulatságossá tenni az utazás hosszadalmas egyhanguságát.

Néha erősebb tréfákat is megengedett magának; de hát az volt még akkoriban a szálló ige: tehetyi, mert vasutyi.

Veréb Mihály uramat látom amoda; micsoda szél hordta ide, hogy oda hagyta a macsi pusztát, ahol olyan lelkiismeretes ügybuzgalommal igazitgatta a váltókat s haptákba vágva magát, begöngyölt piros zászlóval kezében fogadta a prüszkölő vonatokat. Máskor is megesett, hogy valami soros állapot elszólitotta megszokott hivatásának buzgalmas teljesitésétől, amikor is derék élete párja vállalta át a zászlótartás nemes feladatát; mert olyan derék asszony ám a vasutas felesége, hogy még a hivatalban is segiti az urát, ha teheti. Pedig teheti, mert hát vasuti.

De már annak valami rendkivüli dolognak kell lenni, a mi őt ide sodorta ennek a rengeteg nagy falunak szörnyeteg palotái közé, a fővárosi proletár nép hullámzó tömegének zsivajába: ebbe a szédületes forgatagba.

Uri czimborák, régi jó pajtások, egykori tanulótársak ismerős arcza derül felém innen-amonnan. Egyikkel a püspökladány-füzesgyarmati vonal megnyitásakor találkoztam utol ára, másikkal a hortobágyi viczinális mütanrendőri bejárását követő nagy murin ösmerkedtünk össze; hejh, be nagyot ittunk akkor.

Felelevenednek a mulatságos visszaemlékezések, mikor a hortobágyi állomásnál Dely Mátyás, a nagy puszta barmainak tudós doktora fogadott bennünket s üdvözölte a miniszter képviseletében megjelent Papp Árpád osztálytanácsost, kimentvén a hortobágyi lakosságot, mely nincs még szokva ilyen nagy urakhoz, mivelhogy a lakosság kilenczvenkilencz százaléka — négy lábon jár.

Alakokat látok, kikkel gyakran koczintottuk össze a poharat a vasutasok által többször rendezett kedélyes összejöveteleken, mikor az üzletvezető nevenapjára összesereglett az egész vasuti társaság, mint a jó család, melynek tagjait igazi meleg érzés egybeolvadása kapcsolja egymáshoz.

Mennyi őszinteség, mennyi bizalom, milyen bensőségteljes összhang nyilatkozott meg ezeken az estéken: csak a jó vasutiak meleg szivéből tudott az olyan közvetlenséggel felfakadni.

Eszembe jut a Csuka Mihályné esete, a kinek az urát felsegitette az üzletvezető jóindulata s lehetővé tette, hogy a szegény pálya-őr nehéz helyzete könyebbedett valamit s nyugodtabb szivvel nézhetett nagy családjával az élet gondjai elé. A jámbor Csukáné asszonyom szépen feföltöztette mind a hét apró porontyát: a bakterház körül megöröködött gyümölcsfák galyairól leszedett egy szakajtóra való finom csemegét; a három kas méhet megrabolta, ugy vette rózsás tálba az illatos mézet; de még egy kis malaczot is kivett a kocza alól, szépen megabárolta, hófehérre megkoppasztotta; frissen sült czipóval, szilke aludt tejjel igy ment látogatóba Dobieczkynéhez egész pereputtyával. És a nagyságos asszony — nem volt otthon az üzletvezető ur — jó szivvel fogadta s napokig vendégül látta a jámbor családot; bekvártélyozta őket — mint vendégszerető vasutasnéhoz illik — a fényes szobákba; mert hiszen kollegák is voltak. Egyik üzletvezetőné, másik pályaőrné, de mindakettő vasutas felesége.

— — — Hát mi a kő ütött tihozzátok, áldott jó emberek, hogy igy felfordult veletek a világ?

Az életgond. Az idegsorvasztó, nehéz küzdelem.

Tudom. Itt rezeg szivemben minden sohajtásotok. Magam is nehéz sorssal küzdő, szegény napszámos vagyok.

Jól tettétek, hogy a becsületesen, önfeláldozással teljesitett munkának illő bérét akartátok kimódolni. Jól tettétek, hogy zörgetni kezdtetek. Jól tettétek, hogy sarkatokra álltatok. Szervezkedni kell a munka embereinek, hogy felvehessék a harczot a társadalom heréivel, a kitartott henyékkel.

Minden jó ember rokonszenve veletek volt, mig ezen a helyes uton jártatok.

De micsoda gonosz démon csábitotta el a ti becsületes lelketeket arra; hogy esztelenül bele rohantatok a kész veszedelembe? Megtagadva a kötelesség teljesitését, félredobva a hivatali esküt; kárt okozva az állam tekintélyének, az egész országnak; temérdek kárt embertársaitoknak, de legtöbbet önmagatoknak.

De jó volt, hogy vasárnap este hamar beálkonyodott s nem láthattam a reményeikben csalatkozott szegény vasutasok arczán a csüggeteg lemondás keserüségét.

Az én jó vidéki vasutas barátaim visszatértek már prüszkölő masináik mellé, melyek elillanó füstje mintha egy-egy légbeoszolt illuzió volna.

Esztike szökése.

— REGÉNY. — 14

Irta: NÓGRÁDI LÁSZLÓ.

János minden kérdezgetésre csak annyit tudok felelni:

— Én nem akartam, édes anyám akar elmenni minden áron, csak annyit tudok, hogy ki kellett adni a birtokot. Nagyon fáj, hogy el kell mennem, Esztike, higyje el, inkább akármit elvesztettem volna, mint ezt. Hiszi Esztike?

Hogyne hitte volna János szavát. De hát mért akar elmenni Balog néni? Forgatta lelkében. Biztosan akarja, hogy János feleségül vegyen. Igen, igen, valami jobb, szebb s gazdag feleséget akar Jánosnak. Talán már ki is szemelte. Igy lesz, másért mért mennének el?

Igy gondolkozott Esztike, de nem szólt Jánosnak semmit. Hogy szólna a János édes anyja ellen, isten ments.

Kis szivébe zárta fáidalmát s csak a mély sóhajtás árulta el, hogy Esztike nagyon sir.

— Esztike, mondta János, én elmegyek, de vissza fogok jönni. Hogy mikor, nem tudom. Ne feledkezzék el rólam, — és óvakodjék Zellöytől.

— Mindig magára fogok gondolni, soha se felejtem el — és — várni fogom, sugta Esztike.

Egymáshoz simultak, fejök egybe hajolt és egy pillanatra összeért ajkuk. Ez volt az első csók és ki tudná megmondani, nem az utolsó-e? . . . . . .

— Gátfalván még egy sziv sajogott, egy nagy anyai sziv János után. És ez nem volt a másé, mint a Csóré mamáé. Mikor meghallotta, hogy a birtokot özvegy Balogné bérbe adta s hogy elmennek, a derék asszony rögtön fekete ruhát öltött és mind a négy lányával Balognéhoz ment. Hátha még fordithat a dolgon. Csak ugy szakadozott a lélegzete, mikor beszélt.

— Lelkem az istenért, mit csináltál? Bérbe adtad a birtokot, elmentek? Hová gondolsz? a fővárosba mentek, abba a gonosz városba, a bün fészkébe, a pocsolyába, a sárba. Ugyan, ugyan, édes lelkem? A jó falusi levegőt, kedves régi ismerőseidet itt tudod hagyni? Én nem tudok töletek elszakadni, téged ugy szeretlek, mint a testvéremet, — nem, — jobban, mintha az anyám lennél, Jánost pedig mintha fiam lenne. Mit szóljak a lányaimról, monhatom a te lányaidról? Mióta a dolgot tudják, se éjjük, se nappaluk.

— De édes lelkem, a távolban is szerethetjük egymást, mondta szeliden az özvegy.

— A távolság meggyöngiti a szeretetet, elfeleitesz bennünket, abban a nagy városban annyi az ember, de annyi. Ne menjetek el. Itt mindenkit ismersz, ismered a lelkünket, a szivünket, ott nem tudni, ki férkőzik szivedhez, annyi mindenféle ember, képmutató, csaló, gonosz akad abban a nagy emberáradatban. És János, a fiad, — lelkem, ki tudja, kin akad meg szeme? Késő van már akkor, ha egyszer beházlózta valaki. Hiába megsz neki beszelni, feleségül veszi biz az lelkem. Egy pesti dámát, — jaj, még nem is jó rágondolni, lelkem.

Csóré mama méltatlankodásnak jeléül elforditotta a fejét s kezével megvető mozdulot tett.

— De édesem, mondta az özvegy, János még házasságra nem is gondol.

— No, no, nem tudhatod azt lelkem. Já-

idejét már a Budapesten nyolcz nap elött tartott közös miniszteri tanácskozásokon megállapitották. Minthogy azonban a magyar országgyülés ülésszakát berekesztették, anélkül, hogy a magyar képviselőház a delegációt megválasztotta volna, az ülésszak bezárásának pedig az lévén a czélja, hogy a sztrájkkal kapcsolatos események és a tartalékosokat behivó királyi kézirat megvitatását megakadályozza, nincs kilátás arra, hogy hamarosan uj ülésszakot hivjanak össze, elenyészett a reménysége annak is, hogy a delegáczió májusban ülésezhessen. A czentrumpárt köreiben ezek ellenére is azt állitják, hogy a delegációt a nyár folyamán összehivják.

Ostromállapot a politikában.

— *Az országgyülést berekesztették.* —

Tisza István, aki az utolsó időben bőven gondoskodott arról, hogy elképzelhetetlen és váratlan meglepetésekben mindig legyen része az országnak, már tartogatta a nagy slágert. Viharos és kemény leszámolásra készült az ellenzék, amelynek elég oka volt arra, hogy a kormányt odaidézze az itélőszéke elé. Abba a rémitő zürzavarba, amelyben legnagyobb értékeink kavarognak most össze-vissza, ma aztán uj szin került: a kormány, amely a saját erőszakoskodásai sikertelenségét látta, ismét felhasználta a koronát arra, hogy kisegitse a bajból.

Es megtörtént, amire nem volt példa eddig: berekesztették a Házat királyi kéziratta anélkül, hogy az uj ülésszak megnyitása iránt intézkedtek volna. Nem is düh, hanem megdöbbenés és pánik fogadta a kormánynak ezt a legujabb ötletét.

— *Államesiny!* — kiáltotta az izgalomtól rekedt hangon *Szatmári* Mór az elnökhöz.

— *Az alkotmányt felfüggesztették!* — mondja *Barabás* Béla.

De a kormánypárti tábor nem törődött se az alkotmányos jogokkal, sem a politikai okossággal, hanem dühös elszántsággal éljenzett a királyi kéziratnak (fekete ruhát is öltött hozzá), lehurrogta az ellenzék tiltakozását s valóságos diadalmámorban hallgatta meg *Szivák* Imre kijelentését.

— *A többség el van tökélve arra, hogy az országban a törvényes rendet minden áron helyreállitja.*

S ezt megcsinálja államesinnyel. Hát igazán azt hiszik, hogy ez a rendcsinálás módja . . . ?

Nem kellett valami tulságos beavatottság ahhoz, hogy az ember tudja, hogy ma készül valami. A kormány félhivatalosai untig szolgáltak czélozgatásokkal arra, hogy igy nem maradhat. A mérsékeltebb elemeknek nem is volt kifogása az ellen, ha a kormány az ország gazdasági viszonyait minden módon megóvja a fenyegető veszedelemtől. A mit a parlament zavarosban halászó elemeire még nehezebbé tettek. De hogy azt a módot választja, amelylyel ismét kemény és kiméletlen harczra kötelez mindenkit, aki a parlament jogait a házszabályok nyujtotta garancziákat minden erővel megvédelmezni feladatának tartja, az, hogy még azok sem várták, akik ismerték a kormány szerencsétlen kezét. Mikor a helyzet kissé tisztulni kezdett, a zavarok egyik forrása, a vasuti sztrájk szünőben, akkor elront mindent alapjában. Mintha egyenesen arra utaznék, hogy elkoptassa az alkotmány értékeit s állandósithassa az ostrom-állapotot a politikában.

Ha pedig akadt valaki, aki nem tudta, hogy készül valami, az abban a pillanatban, hogy belépett a pirosplüss-függönynyel boritott ajtón, tisztában volt ezzel is. Zsufolva tele volt a Ház, a kormánypárt jóformán mind egy száliig bevonult s a levegőben ott izzott jövendő szenzácziók előérzése. Az ellenzék egy kis töredéke, néhány Ugron-párti, a néppártiak s a disszidensek egy része már azzal jött be, hogy zárt ülést kér, amire nagy bajjal össze is szedték a husz aláirást. A folyosón csupa felindult arcz: a sztrájk-bizottság elfogatása, az élesdi vérengzés, *Lengyel* Zoltán tegnapi mümártirsága . . . Csupa vihar-felhő. S a képviselőház elnapolásának a kérdése is erősen foglalkoztatta az embereket. *Jakabffy* elnöktől, mikor megjelent a folyosón, megkérdezte *Polónyi*.

— Mi lesz velünk?

— En nem tudom! — felelte az alelnök. Kérdezd meg a miniszterelnöktől.

Hát itt jó helyen kopogtattak: Eppen Tisza szokta elárulni azt, a mire készül. Faggatták, körülfogták, de szót sem szólt addig, amig az elnök nem nyitotta meg az ülést. Akkor felállott, a kabátja belső zsebéből kivette a pecsétes levelet.

— Van szerencsém átadni egy legkegyelmesebb királyi kéziratot.

Az ellenzék azt hitte, hogy királyi kéziratta elnapolják az ülést, de mégis elég jókedvüen vette a dolgot. Amikor a jegyző azt a mondatot olvasta, hogy „egybegyült főrendjeinknek s az ország képviselőinek királyi üdvözletünket!“ az ellenzékből kórusban hangzott:

— Köszönjük!

De aztán egyszerre leütött a bomba: megtudták, hogy itt berekesztésről van szó s a királyi kézirat nem intézkedik az uj ülésszak megnyitásáról. Szóval: a parlamentet skartba helyezi a kormány, a mely teljesen szabad kezet akar. S a fékevesztett indulat kitört egyszerre az emberekből. De akkor már — be volt rekesztve az ülésszak!

Ugron Gábor akart előbb szólni. Lehurrogták, tulkiabálták a jobboldali padokról:

— Üljön le! Nem lehet már beszélni! Az ülésszak be van rekesztve!

S a kormánypárt ugyanesak legénykedett. A derék, öreg *Neumann* Ármin egy iratcsomóval a padot verdeste, a testőrség vadul orditgatott, a baloldalon szintén nem nézték a dolgot összetett kézzel.

— *A felszabadult elemek tombolnak!* — jegyezte meg *Endrey* Gyula.

Ugron végre elmondhatta, amit gondolt: a Ház maga intézkedhetik arról, hogy mikor lesz a legközelebbi ülés. A jobboldalon viharosan derültek, ők jobban voltak informálva . . . Miután a jegyzőkönyvhöz csak négy szónok szólhat — csak ez az egy módja volt annak, hogy beszélhessenek ma még a Hazban. — *Szivák* Imre a kormánypártról mondta el a vélekedését, hogy ezzel is apasszsa az ellenzéki szónokok számát. Bejelentette a harczot, amire — amint az csak természetes — *Lengyel* Zoltán jelentkezett szólásra. A jobboldalon most már egészen más hangon zudult fel az antipátia.

— *Ne hallgassuk meg! Mit akar ez az ember!* kiáltotta gróf *Károlyi* György.

— *Ilyen embert tisztességes társaságba nem lehet bebocsátani!* — fakadt ki Bauer Antal.

Ezt az ifju óriást azonban nem olyan fából faragták, hogy ilyen apró kedélyeskedésekre reagáljon. A megszokott hangján kijelentette:

— Ha az urak nem fognak teljes csöndben meghallgatni . . .

Természetes, hogy csak most tört ki igazán a méltatlankodás. Zugott, égett az egész parlament:

— Menjen ki! Üljön le! Hallgasson! — kiáltozott az egész jobboldal.

Lengyel Zoltán próbált még menteni valamit, megemlitette mentelmi joga megsértését óriási zajban, a mire az elnök megvonta tőle a szót. Az utolsó szót *Münnich* Aurél mondta, aki persze, helyesnek találta a jegyzőkönyvet. Sőt a lojális *Zichy* grófok, *Meszlényi* Pál és *Simonyi—Sémadam* Sándor is a királyi kézirat tudomásul vételére szavazott.

Ezzel a parlament második ülésszaka hirtelen, váratlan befejeződött. *Tisza* most már vágtat előre, parlament nélkül, irás nélkül. Csak a czélja ismert: a politikai ostromállapot.

*

A képviselőház mai üléséről az alábbi részletes tudósitásunk számol be:

A képviselőház ülése április 25-én.

Elnök: *Perczel* Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Gróf *Tisza* István, *Lukács* László, *Nyiri* Sándor, *Hieronymi* Károly, *Tallián* Béla, *Plósz* Sándor, *Berzeviczi* Albert és *Csehi* Ervin.

Perczel Dezső elnök: Az ülést megnyitja.

Daróczy Aladár jegyző olvassa az 1904. évi április hó 22-én tartott ülés jegyzőkönyvét.

Elnök: Kérdem, van-e valakinek észrevétele a felolvasott jegyzőkönyvre? (Nincs!) Ha nincs, a jegyzőkönyvet hitelesitettnek jelentem ki.

A miniszterelnök ur kiván nyilatkozni.

A **királyi kézirat.**

Gróf **Tisza** István: Egy legkegyelmesebb királyi leirat érkezett, kérem annak felolvasását és a főrendiházzal való közlését. (Nagy zaj és felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: Zárt ülést kérünk!)

Elnök: Fel fog olvastatni a legkegyelmesebb királyi kézirat. (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.) Csendet kérek!

Daróczy Aladár jegyző olvassa a királyi kéziratot, mely igy hangzik:

Mi, I. Ferencz József, Isten kegyelméből ausztriai császár, Csehország királya stb. és Magyarország apostoli királya.

Hü Magyarországunk és társországai zászlósainak, egyházi és világi főrendeinek és képviselőinek, kik az általunk 1901. évi október hó 24-ére Budapest fő- és székvárosunkba összehivott országgyülésen egybegyülvék, királyi üdvözletünket!

Kedvelt hiveink! Magyar miniszteriumunk előterjesztésére az általunk 1901. október hó 28-dikán megnyitott országgyülés második ülésszakát ezennel berekesztük.

Kikhez egyébiránt királyi kegyelmünkkel állandóan hajlandók maradunk.

Kelt Bécsben ezerkilenczszáznegyedik évi április hó huszonharmadik napján.

FERENCZ JÓZSEF.

Gróf Tisza István.

Elnök: A most kihirdetett királyi leirattal az országgyülésnek második ülésszaka be lévén zárva, ezen kegyelmes királyi leirat hódoló tisztelettel tudomásul vétetik és hasonló kihirdetés végett a törvényhozás másik Hazához átküldetik.

A házszabályok értelmében minden ülésszak bezárásakor kötelessége lévén az elnöknek, hogy az ülésszakról szóló zárójelentését a Háznak bemutassa. Van szerencsém ennélfogva ezt a jelentést ezennel bemutatni.

A jelentés, amely ki fog nyomatni és a Ház tagjai közt szét fog osztatni, (Helyeslés a jobboldalon.) tartalmazza röviden a lefolyt ülésszak munkásságára vonatkozó statisztikai eredményeket.

Ezzel a mai ülésnek napirendje ki lévén meritve . . . (Hosszantartó nagy zaj és mozgás a bal- és szélsőbaloldalon.)

Ugron Gábor: Bocsánatot kérek, zárt ülés van és igy nem lehet az ülést még bezárni.

Elnök: Mivel az ülésszak királyi leirattal záratott be, ezután semmiféle inditvány nem tehető. (Helyeslés jobbfelől. Mozgás balfelől.) Addig, amig ki nem mondtam a határozatot, törvényesség szempontjából lehetett volna az ügyhöz hozzászólani, de csak ezen az egy czimen. (Mozgás balfelől.) Miután erre nézve semminemü nyilatkozat nem tétetett, miután a királyi kézirat itt már kihirdettetett és annak átt tele a törvényhozás másik Hazához elhatároztatott, ezen ülésszaknak most semmi egyéb funkcziója nem lehet, mint az, hogy a mai ülés jegyzőkönyvét meghallgassa és annak hitelesitéséről intézkedjék.

Daróczy Aladár jegyző olvassa az ülés jegyzőkönyvét.

Elnök: Van valakinek észrevétele a jegyzőkönyv ellen?

Vita a jegyzőkönyv felett.

Ugron Gábor: Afelett is kell a királyi kéziratban . . . (Nagy zaj és felkiáltások a jobboldalon: Ahhoz nincsen joga szólani!) Várják meg, hogy mit akarok mondani. (Nagy zaj jobbfelől.)

Elnök: A jegyzőkönyvhez akar szólani a képviselő ur?

Ugron Gábor: Nem, a dolog érdeméhez akarok szólani. (Nagy zaj jobbfelől.)

Elnök: Mashoz nem adhatok szót a t. képviselő urnak, mert a királyi kéziraton már tul vagyunk. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Nagy zaj a néppárton és a szélsőbaloldalon.)

Ugron Gábor: A házszabályok értelmében . . . (Felkiáltások jobbfelől: Nincsen joga szólani!)

Elnök: A képviselő urnak csakis a jegyzőkönyv hitelesitéséhez van joga szólani a házszabályok értelmében. (Nagy zaj.)

Ugron Gábor: Ő felségének . . . (Nagy zaj és felkiáltások jobbfelől: Nem lehet más tárgyról beszélni.)

Elnök: (Csenget.) A képviselő urnak joga van a jegyzőkönyvhöz szólani. (Egy hang a szélsőbaloldalon: A házszabályokhoz is joga van!)

Elnök: Ahhoz nincsen.

Ugron Gábor: A jegyzőkönyvbe foglalt királyi kéziratból nem derül ki, hogy a Ház következő ülésszaka mikor fog megnyitta ni. Én legalább nem hallottam, hogy benne volna. (Egy hang a szélsőbaloldalon: Nincs is benne!) Ha tehát ez nincs benne és ő felsége e tekintetben nem intézkedett, akkor a Háznak van joga a fölött intézkedni. (Derültség és ellentmondás a jobboldalon.)

Lengyel Zoltán: T. képviselőház! . . . (Felkiáltások a jobboldalon: Üljön le! Nagy zaj.)

Elnök: Most Szivák Imre képviselő urat illeti a szó.

Lengyel Zoltán: T. képviselőház! . . . (Nagy zaj és felkiáltások a jobboldalon: Nem őt illeti a szó! Folytonos zaj.)

Elnök: A jegyzőkönyv hitelesitésére nézve a házszabályok értelmében korlátozott vita van megengedve, melyben négy szónok vehet részt. Eddig Ugron Gábor szólalt fel, most Szivák Imre képviselő uron van sor. (Ugy van! jobbfelől.) Azután szólhat Lengyel Zoltán képviselő ur. (Mozgás a szélsőbaloldalon.)

Lengyel Zoltán: Én jelentkeztem előbb!

Elnök: Én nem adhatok elsőbbséget a házszabályok értelmében senkinek, mert azok szerint váltakozó sorrendben szólalnak fel a képviselők. (Halljuk! Halljuk! jobbfelől.) Most tehát Szivák Imre képviselő urat illeti a szó.

Lengyel Zoltán: Engem illet a szó, mert előbb jelentkeztem. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Elnök: A képviselő urnak nincsen joga most szólani és . . .

Lengyel Zoltán: De igen!

Elnök: . . . ha a képviselő ur engedetlenkedik, kénytelen leszek a képviselő urtól megvonni a szót. (Mozgás a szélsőbaloldalon.) A képviselő urnak joga lesz akkor szólani, a mikor a sor reá kerül. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon. Elnök csenget. (Halljuk! Halljuk!)

Szivák Imre képviselő urat tessék meghallgatni. (Halljuk! Halljuk!)

Az ország rendjéért.

Szivák Imre: E Ház működésének, tanácskozásának jogrendjét a házszabályok alkotják. Azoknak alapján kérem szót és azok alapján kivánom azon meggyőződésemet kifejezni . . . (Nagy zaj és felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: A házszabályokhoz?) Nem, a jegyzőkönyvhöz. Itt másról, mint a jegyzőkönyv hitelesitéséről, ma szó nem lehet. Az pedig kérdés tárgyát nem képezi, hogy a jegyzőkönyv ugy, amint felolvastatott, teljesen megfelel egyrészt annak, ami a mai ülésben történt, másrészt pedig a házszabályok rendelkezésének. Mi el vagyunk határozva . . . (Nagy zaj és felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: Azt tudjuk!) hogy ugy a Házban, mint az országban a törvényes rendet megvédjük . . . (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Okolicsányi László: Törvénytelen eszközökkel! (Nagy zaj. Elnök csenget.)

Szivák Imre: . . . hogy a törvény és a jog uralmát az egész országban érvényesitjük. Ennek előfeltétele . . .

Zboray Miklós: Ez nem a jegyzőkönyvhöz való felszólalás!

Szivák Imre: . . . hogy ez a Házban is megtörténjék. Én hozzájárulok a jegyzőkönyvhöz és kérem annak hitelesitését. (Helyeslés a jobboldalon.)

Vázsonyi Vilmos: A kamara elnöke!

Szsatmári Mór: Államesiny és erőszak!

Báró **Kaas** Ivor: Szabadkőmüvesmester!

Visontai Soma: A kamara elnökéhez már csak még sem való, hogy strómannszerepet játszszék!

Egy jelenet.

Nessi Pál: Őrjöngő dervisek!

Endrey Gyula jegyző: Lengyel Zoltán!

Lengyel Zoltán: Előrebocsátom, hogy az előbb a házszabályokhoz kértem szót! (Zaj és felkiáltások a jobboldalon: Nem lehet!) Kérem, ha képviselő urak nem fognak teljesen csendben meghallgatni . . . (Nagy zaj és felkiáltások a jobboldalon: Na, mi lesz? Micsoda az? Fenyeget?)

Bauer Antal: Hogy mer ilyen hangon beszélni?

Elnök: (Csenget.) Csendet kérek!

Lengyel Zoltán: A házszabályokhoz kértem szót és pedig azon a czimen, hogy én előbb jelentkeztem szólásra Endrey jegyző urnál akkor, amikor még senki sem jelentkezett. Igy hát a szólás joga engem illetett első sorban. (Ugy van! Ugy van! a baloldalon. Nagy zaj és felkiáltások a jobboldalon: Fölváltva!)

Okolicsányi László: Hol van az megirva?

Lengyel Zoltán: . . . és a t. elnök urnak nem volt jogában engem a jegyzőkönyvhöz való szólás jogától elütni, de nem volt jogában a házszabályokhoz való felszólalástól sem elütni, mert az megelőzi a jegyzőkönyvhez való szólást és megelőz minden egyebet.

Gróf **Tisza** István: Beszéljen a jegyzőkönyvhez!

Lengyel Zoltán: A jegyzőkönyvhez jelentkeztem szólásra, mert az elnök olyan házszabálymagyarázatot adott, amely nem állhat meg, mely első sorban, ismerve a t. tuloldalnak mindenre való készségét . . . (Nagy zaj és felkiáltások a jobboldalon: Ez nem jegyzőkönyv!)

Okolicsányi László: Igaza van! (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Elnök: Csendet kérek!

Báró **Kaas** Ivor: Ötven sebesült és huszonhárom halott! (Zajos felkiáltások a jobboldalon: Ki az oka? Felkiáltások a bal és a szélsőbaloldalon: A rendszer! Elnök csenget.)

Lengyel Zoltán: Igenis, mert tudtam, hogy bár a házszabályok-adta jogomnál fogva, amit tennem szintén lehetséges, a mentelmi jog megsértése tekintetében bármikor tehetek bejelentést, mégis ki leszek téve annak, hogy szólási jogomtól fosztanak meg. (Élénk felkiáltások jobbfelől: A másik ülésszakban jelentse be. Zaj.) Mivel pedig a mentelmi jog megsértését beszéd közben is bejelenthetem . . . (Felkiáltások jobbfelől: Azt most már nem lehet! Zaj.)

Elnök: A házszabályok 196. §-a értelmében a mai ülésen már csupán a jegyzőkönyv hitelesitéséhez lehet szólani, semmi egyébhez nem. (Zajos felkiáltások balfelől: A mentelmi jog megsértését bejelenthetik!) A mai ülésben már nem. A jövő ülésszakban bármiféle ily bejelentés megtörténhetik; ma azonban efelett a Ház határozata nem mondható ki, minthogy a Ház már csak a jegyzőkönyv hitelesitése felett határozhat. Kérem tehát a t. képviselő urat, tartsa magát a házszabályokhoz és szóljon a most felolvasott jegyzőkönyvnek hitelesitéséhez. (Zaj balfelől.)

Ugron Gábor: Osztrák stikli!

Báró **Kaas** Ivor: A mentelmi jog őre Rudnay főkapitány!

Lengyel Zoltán: Hivatkozom, t. elnök ur és t. tuloldal, a házszabályok 188. §-ára, amely azt mondja, hogy a mentelmi jog . . . (Élénk felkiáltások jobbfelől: Nem lehet erről szólani. Nagy zaj.)

Nessi Pál: A miniszterelnök ur karmesterkedik.

Rónay János: Az ülésszak be van rekesztve. (Zaj.)

Lengyel Zoltán: Mélyen tisztelt Ház! Ez nem az én jogom, ez a Ház joga. A mentelmi jog . . .

Elnök: A képviselő urat a házszabályok 221. §-a értelmében másodszor figyelmeztetem, hogy csak a jegyzőkönyv hitelesitéséhez szólhat; ha ismét eltérne a tárgytól, kénytelen volnék tőle megvonni a szót. (Zaj.)

Nessi Pál: Ugy látszik, ebben a tébolyban rendszer van! (Zaj.)

Lengyel Zoltán: Ha a Ház elnöke bármi utonmódon értesül, vagy a Ház tudomására . . . (Élénk felkiáltások jobbfelől. Nem lehet ehhez szólani, vonják meg tőle a szót!) . . . hozzák, a bejelentés minden vita nélkül a mentelmi bizottsághoz utasitandó. Hát én ezennel bejelentem. (Élénk felkiáltások jobbfelől, Nincs igazsága, most nem lehet erről szó.)

Lukács Gyula: Hát keresztények-e az urak, vagy pogányok? Van-e szivük az uraknak? (Zaj. Felkiáltások balfelől. Szégyen!)

Rónay János: Az a szégyen az országra, amit önök tesznek!

Rákosi Viktor: Hivják be az élesdi csendőröket, azok majd rendet csinálnak!

Uray Imre: Igy kezelik a képviselői tekintélyt! (Zaj.)

Lengyel Zoltán: Bejelentem. (Élénk felkiáltások jobbfelől. Nem lehet! Nagy zaj. Felkiáltások balfelől: Már be van jelentve!) . . . hogy tegnap engem Rudnay Béla főkapitány . . . (Nagy zaj és mozgás jobb felől. Felkiáltások: Ismét eltér a tárgytól!)

Elnök: Mivel a képviselő ur makacsul folytatja a házszabályok megsértését, amennyiben a tárgytól most is eltér, ezennel tőle a szót megvonom. (Zajos helyeslés jobbfelől. Nagy zaj és mozgás balfelől.)

Münnich Aurél: Mivel az imént felolvasott jegyzőkönyv az ülés folyamán történteket teljesen hűen adja vissza, a magam részéről a jegyzőkönyv hitelesitéséhez hozzájárulok. (Helyeslés jobbfelől.)

Elnök: Következik a határozathozatal. (Nagy zaj balfelől. Felkiáltások balfelől: Azt a hamis jegyzőkönyvet akarják hitelesiteni?) Kérdem a t. Házat, hitelesiti-e a jegyzőkönyvet? Igen, nem? (Zaj.) Akik hitelesiteni kivánják, szíveskedjenek felállani. (Megtörténik.) Többség. A jegyzőkönyvet hitelesitettnek jelentem ki és ezzel az ülést bezárom.

II.

A főrendiház ülése.

Elnök: *Csáky* Albin gróf.

A kormány részéről jelen vannak: *Tisza* István gróf, *Berzeviczy* Albert, *Tallián* Béla.

Elnök: Az ülést megnyitom.

A jegyzőkönyv vezetésére Latinovics János ur ő méltóságát, a szólni kivánt nevének feljegyzésére Rudnyánszky József báró urat kérem fel.

Méltóságos főrendek! Folyó évi április hó 2-án hunyt el Raguzában báró Uray Kálmán, a ki, a mennyire egészsége megengedte, mindig buzgón teljesitette főrendi kötelességeit. A méltóságos főrendek részvétének kifejezése, hozzájárulásukkal, a mai jegyzőkönyvben fog helyet találni.

Fájdalommal telt szivvel kell továbbá e helyről megemlékeznem gróf Károlyi Tibor a főrendiház volt nagyérdemü elnökének április 5-én Abbáziában történt elhunyláról. Fájdalommal telt szivvel, méltóságos főrendek, mert bár évek óta fölette súlyosan betegnek tudtuk őt, mégsem mondtunk le azon reményről, hogy egészsége helyreáll; hogy ő meg megmentheető lesz a mi számunkra és a közügy számára, amelynek mindenkor oly buzgó szolgája volt. Most, a Gondviselés megmásithatatlan akarata szerint végleg el kell tőle búcsuznunk, azon sok koszoru mellé, amely ravatalát diszitette, hadd rakjuk még le azt, a mely a mi legmélyebb tiszteletünkből, őszinte hálából és leghivebb ragaszkodásunkból van fonva, oly érzelemvirágokból, amelyek nem hervadhatnak el soha.

Elnöki minőségben kötelességemnek tartottam intézkedni az iránt, hogy örök nyugalomra tétele alkalmával a főrendiház küldött gileg képviselve legyen. Most pedig, ezen első ülésen a gyászeset bekövetkezése után, inditványozom a méltóságos főrendeknek, hogy szeretett és mélyen tisztelt elnökünknek emléke mai jegyzőkönyvünkben megörökittessék és egyuttal a gyászoló családhoz intézett részvétiratban saját érzelmeinknek kifejezés adassék. Méltóztatik hozzájárulni? (Helyeslés.) Ezt tehát határozatilag kimondom.

A képviselőháztól beérkezett üzenet fog felolvastatni.

Báró **Rudnyánszky** József jegyző (olvassa a képviselőház április 25-ikéről szóló jegyzőkönyv kivonatát, melynek kapcsán a képviselőház megküldi az ülésszakot berekesztő királyi leiratot.)

Elnök: A legkegyelmesebb királyi leirat fel fog olvastatni.

Báró **Rudnyánszky** József jegyző (olvassa a királyi leiratot.)

Elnök: A legkegyelmesebb királyi leirat hódolattelesen fogadtatván, e házban is törvényszerüen kihirdettetett és gondos megőrzés végett az országos levéltárba fog leltetetni.

Egyuttal ezen legkegyelmesebb királyi leirat alapján a folyó országgyülés második ülésszakának főrendiházi tanácskozásait ezennel berekesztetteknek nyilvánitom.

Több tárgya az ülésnek nem lehetvén, kérem a jegyzőkönyvet felolvasni.

Latinovics János jegyző (olvassa a jegyzőkönyvet).

Elnök: Ha észrevétel nincsen, a jegyzőkönyvet hitelesitettnek jelentem ki és az ülést bezárom.

A függetlenségi párt értekezlete.

— *Sajat tudositónktól.* —

A függetlenségi és 48-as párt ma délután értekezletet tartott. A képviselőházban ma váratlanul történtek tették szükségessé az értekezletet, mert a párt tagjai szükségesnek találták, hogy a képviselőház mai szokatlan formában történt elnapolásával szemben állást foglaljon.

A tagok nagy számmal jelentek meg s *Tóth* János elnöklése mellett élénk eszmecsere során teljes egyértelmüséggel nyilvánult az a felfogás, hogy a képviselőház ily formák mellett való elnapolása a *parlamenti csiny jellegével bir.*

Ez ellen a párt már mai határozatában tiltakozott s az éles hangulat után várható, hogy a párt igen erélyesen fogja a kormányt ugy ezért, mint egyéb törvénytelenségeiért, mulasztásaiért és sérelmes intézkedéseiért felelősségre vonni.

Az értekezlet lefolyása im a következő:

Tóth János elnök megnyitja az értekezletet s jegyzőül Nessi Pál kéri fel.

Tóth János: Több párttag egyenes kérésére hivta össze az értekezletet. Azért, mert a miniszterelnök királyi kéziratta elnapoltatta ma a Házat, s a törvényhozást elzárja attól, hogy e válságos napokban a kormány eljárásának birálatát gyakorolhassa.

Napirend előtt:

Polonyi Géza szólal fel személyes kérdésben. A hirlapok közléseket hoznak arról a konferencziáról, melyet ők, mint a párt megbizottai Hieronymival folytattak. Olyan nyilatkozatot imputálnak neki, hogy mi a sztrájk élére állunk. Ilyent ő nem mondott. Ilyen nyilatkozatot nem tett. A hivatalos beszélgetésről hiven beszámoltak s csak az történt, amiről beszámoltak. Ott se gyorsirók, se hirlapirók nem voltak, s igy megbizhatatlan, hogy arról a beszélgetésről mégis részletes tudósitások jelentek meg. Ebben czélzatosságot lát Megnyugtatásul ismétli, hogy az emlitett nyilatkozatot nem tette, mert az ellenkeznék is a párt határozatával. A napirendre nézve előadja, hogy a királynak joga van az országgyülést berekeszteni, s elnapolni, de az elnapolás és felosztatás bizonyos megkötésekkel jár. Most azonban egy novum előtt állunk. Ez az, hogy a király elnapolja az országgyülést, berekesztvén a ülésszakot, de nem mondja meg, hogy mikorra hivja össze az uj ülésszakot. Ez szerinte alkotmánysértés. A szabadelvü párt mai konferencziáján ismétlődni fog a Tisza-lex. Ott fogja a kormányelnök elmondani a programmját, s ismertetni intézkedéseit és ezeket szentesittetni a pártjával. Igy átthelyezik a parlamenti tevékenységet és parlamenti ellenőrzést a szabadelvü pártklubba. Ez

---

nos már házasulandó fiatal ember. Tudod mit, mondta hirtelen Csóré mama, jöjjetek hozzánk lakni. A kastély elég tágas, szépen elférünk benne.

— Köszönöm, de el nem fogadhatom, már minden el van rendezve.

Csóré mama agyonra volt sujtva. Hiába hozott fel minden érvet, hiába ajánlott fel mindent, az özvegy hajthatatlan maradt. — Reménysége vitorlái letörtek, valóságos gyászmenet volt a hazavonulás.

— Hát akkor miért halt meg Balog, a sors miért háritotta el ezt a nagy akadályt, ha elmennek innen lakni? kesergett a Csóréné anyai szive. Ha életben marad Balog, még több kilátás van arra, hogy János elveszi Jolánt, akár hogy nem szivelhette is az öreg Balog őket. Most már Csóréné őszintén kezdett sajnálkozni a Balog halálán s családjára is nagy csapásnak tartotta hirtelen elhunytát.

— Megmaradt még Zellőy, de most már tüzzel-vassal azon kell lennem, hogy ez is levegőbe ne menjen, gondolta Csóré mama. Répás eszébe ez jutott, hiszen a jó Répás egészen biztos.

A Csóré mama nem rég derült egére igy sötét felhő borult, a János távozásán kivül az is aggasztotta, hogy Zellőyhez sehogy se tudott férni, Mit csináljon, mit cselekedjék? Eshetőséget eshetőség után vett elő, tervre terv született agyában. Nem tudta, hogyan kezdje a dolgot. Sok fejtörés után végre megállapodott.

— Nyiltabb házat kell tartani. Eddig nagyon zárkózottan éltünk. — Hiába, másképen nem lehet, egy két mulatság még csak nem tesz egészen tönkre, gondolta Csóré mama. És ha a dolog sikerül, az a kis pazarlás megtérül. Majd meglátjuk, nem indul-e meg a Zellőy szive, ha közelebbről fogja ismerni szép lányaimat. És a környék fiatalsága is ide csődül.

És a Csóré mama ege megint derült, már előre látta, hogy mind a négy lánya mint menyasszony megy a templomba. Répás énekelni a kóruson, mert nem közönséges esküvő lesz (persze Répás nem mint vőlegény fog énekelni, a jó fiut, a csókkal eljegyzett fiut kihagyta a számitásból).

(Folytatása következik.)

idejét már a Budapesten nyolcz nap előtt tartott közös miniszteri tanácskozásokon megállapitották. Minthogy azonban a magyar országgyülés ülésszakát berekesztették, anélkül, hogy a magyar képviselőház a delegácziót megválasztotta volna, az ülésszak bezárásának pedig az lévén a czélja, hogy a sztrájkkal kapcsolatos események és a tartalékosokat behivó királyi kézirat megvitatását megakadályozza, nincs kilátás arra, hogy hamarosan uj ülésszakot hivjanak össze, elenyészett a reménysége annak is, hogy a delegácziót májusban ülésezhessen. A czentrumpárt köreiben ezek ellenére is azt állitják, hogy a delegácziót a nyár folyamán összehivják.

Ostromállapot a politikában.

— *Az országgyülést berekesztették.* —

Tisza István, aki az utolsó időben bőven gondoskodott arról, hogy elképzelhetetlen és váratlan meglepetésekben mindig legyen része az országnak, már tartogatta a nagy slágert. Viharos és kemény leszámolásra készült az ellenzék, amelynek elég oka volt arra, hogy a kormányt odaidézze az itélőszéke elé. Abba a rémitő zürzavarba, amelyben legnagyobb értékeink kavarognak most össze-vissza, ma aztán uj szin került: a kormány, amely a saját erőszakoskodásai sikertelenségét látta, ismét felhasználta a koronát arra, hogy kisegitse a bajból.

Es megtörtént, amire nem volt példa eddig: berekesztették a Házat királyi kéziratta anélkül, hogy az uj ülésszak megnyitása iránt intézkedtek volna. Nem is düh, hanem megdöbbenés és pánik fogadta a kormánynak ezt a legujabb ötletét.

— *Államesiny!* — kiáltotta az izgalomtól rekedt hangon *Szatmári* Mór az elnökhöz.

— *Az alkotmányt felfüggesztették!* — mondja *Barabás* Béla.

De a kormánypárti tábor nem törődött se az alkotmányos jogokkal, sem a politikai okossággal, hanem dühös elszántsággal éljenzett a királyi kéziratnak (fekete ruhát is öltött hozzá), lehurrogta az ellenzék tiltakozását s valóságos diadalmámorban hallgatta meg *Szivák* Imre kijelentését.

— *A többség el van tökélve arra, hogy az országban a törvényes rendet minden áron helyreállitja.*

S ezt megcsinálja államesinynyel. Hát igazán azt hiszik, hogy ez a rendcsinálás módja . . . ?

Nem kellett valami tulságos beavatottság ahhoz, hogy az ember tudja, hogy ma készül valami. A kormány félhivatalosai untig szolgáltak czélozgatásokkal arra, hogy igy nem maradhat. A mérsékeltebb elemeknek nem is volt kifogása az ellen, ha a kormány az ország gazdasági viszonyait minden módon megóvja a fenyegető veszedelemtől. A mit a parlament zavarosban halászó elemeire még nehezebbé tettek. De hogy azt a módot választja, amelylyel ismét kemény és kiméletlen harczra kötelez mindenkit, aki a parlament jogait a házszabályok nyujtotta garancziákat minden erővel megvédelmezni feladatának tartja, ezt még azok sem várták, akik ismerték a kormány szerencsétlen kezét. Mikor a helyzet kissé tisztulni kezdett, a zavarok egyik forrása, a vasuti sztrájk szünőben, akkor elront mindent alapjában. Mintha egyenesen arra utaznék, hogy elkoptassa az alkotmány értékeit s állandósithassa az ostrom-állapotot a politikában.

Ha pedig akadt valaki, aki nem tudta, hogy készül valami, az abban a pillanatban, hogy belépett a pirosplüss-függönynyel borított ajtón, tisztában volt ezzel is. Zsufolva tele volt a Ház, a kormánypárt jóformán mind egy szálig bevonult s a levegőben ott izzott jövendő szenzácziók előérzése. Az ellenzék egy kis töredéke, néhány Ugron-párti, a néppártiak s a disszidensek egy része már azzal jött be, hogy zárt ülést kér, amire nagy bajjal össze is szedték a husz aláirást. A folyosón csupa felindult arcz: a sztrájk-bizottság elfogatása, az élesdi vérengzés, *Lengyel* Zoltán tegnapi mümártirsága . . . Csupa vihar-felhő. S a képviselőház elnapolásának a kérdése is erősen foglalkoztatta az embereket. *Jakabffy* elnöktől, mikor megjelent a folyosón, megkérdezte *Polónyi*.

— Mi lesz velünk?

— En nem tudom! — felelte az alelnök. Kérdezd meg a miniszterelnöktől.

Hát itt jó helyen kopogtattak: Eppen Tisza szokta elárulni azt, a mire készül. Faggatták, körülfogták, de szót sem szólt addig, amig az elnök nem nyitotta meg az ülést. Akkor felállott, a kabátja belső zsebéből kivette a pecsétes levelet.

— Van szerencsém átadni egy legkegyelmesebb királyi kéziratot.

Az ellenzék azt hitte, hogy királyi kéziratta elnapolják az ülést, de mégis elég jókedvüen vette a dolgot. Amikor a jegyző azt a mondatot olvasta, hogy „egybegyült főrendjeinknek s az ország képviselőinek királyi üdvözletünket!“ az ellenzékből kórusban hangzott:

— Köszönjük!

De aztán egyszerre leütött a bomba: megtudták, hogy itt berekesztésről van szó s a királyi kézirat nem intézkedik az uj ülésszak megnyitásáról. Szóval: a parlamentet skartba helyezi a kormány, a mely teljesen szabad kezet akar. S a fékevesztett indulat kitört egyszerre az emberekből. De akkor már — be volt rekesztve az ülésszak!

Ugron Gábor akart előbb szólni. Lehurrogták, tulkiabálták a jobboldali padokról:

— Üljön le! Nem lehet már beszélni! Az ülésszak be van rekesztve!

S a kormánypárt ugyancsak legénykedett. A derék, öreg *Neumann* Ármin egy iratcsomóval a padot verdeste, a testőrség vadul orditgatott, a baloldalon szintén nem nézték a dolgot összetett kézzel.

— *A felszabadult elemek tombolnak!* — jegyezte meg *Endrey* Gyula.

Ugron végre elmondhatta, amit gondolt: a Ház maga intézkedhetik arról, hogy mikor lesz a legközelebbi ülés. A jobboldalon viharosan derültek, ők jobban voltak informálva . . . Miután a jegyzőkönyvhöz csak négy szónok szólhat — csak ez az egy módja volt annak, hogy beszélhessenek ma még a Házban. — *Szivák* Imre a kormánypártról mondta el a vélekedését, hogy ezzel is apaszsza az ellenzéki szónokok számát. Bejelentette a harczot, amire — amint az csak természetes — *Lengyel* Zoltán jelentkezett szólásra. A jobboldalon most már egészen más hangon zudult fel az antipátia.

— *Ne hallgassuk meg! Mit akar ez az ember!* kiáltotta gróf *Károlyi* György.

— *Ilyen embert tisztességes társaságba nem lehet bebocsátani!* — fakadt ki Bauer Antal.

Ezt az ifju óriást azonban nem olyan fából faragták, hogy ilyen apró kedélyeskedésekre reagáljon. A megszokott hangján kijelentette:

— Ha az urak nem fognak teljes csöndben meghallgatni . . .

Természetes, hogy csak most tört ki igazán a méltatlankodás. Zugott, égett az egész parlament:

— Menjen ki! Üljön le! Hallgasson! — kiáltozott az egész jobboldal.

Lengyel Zoltán próbált még menteni valamit, megemlitette mentelmi joga megsértését óriási zajban, a mire az elnök megvonta tőle a szót. Az utolsó szót *Münnich* Aurél mondta, aki persze, helyesnek találta a jegyzőkönyvet. Sőt a lojális *Zichy* grófok, *Meszlényi* Pál és *Simonyi—Sémadam* Sándor is a királyi kézirat tudomásul vételére szavazott.

Ezzel a parlament második ülésszaka hirtelen, váratlan befejeződött. *Tisza* most már vágtat előre, parlament nélkül, irás nélkül. Csak a czélja ismert: a politikai ostromállapot.

*

A képviselőház mai üléséről az alábbi részletes tudósitásunk számol be:

A képviselőház ülése április 25-én.

Elnök: *Perczel* Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Gróf *Tisza* István, *Lukács* László, *Nyiri* Sándor, *Hieronymi* Károly, *Tallián* Béla, *Plósz* Sándor, *Berzeviczi* Albert és *Cseh* Ervin.

Perczel Dezső elnök: Az ülést megnyitja.

Daróczy Aladár jegyző olvassa az 1904. évi április hó 22-én tartott ülés jegyzőkönyvét.

Elnök: Kérdem, van-e valakinek észrevétele a felolvasott jegyzőkönyvre? (Nincs!) Ha nincs, a jegyzőkönyvet hitelesitettnek jelentem ki.

A miniszterelnök ur kiván nyilatkozni.

A **királyi kézirat.**

Gróf **Tisza** István: Egy legkegyelmesebb királyi leirat érkezett, kérem annak felolvasását és a főrendiházzal való közlését. (Nagy zaj és felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: Zárt ülést kérünk!)

Elnök: Fel fog olvastatni a legkegyelmesebb királyi kézirat. (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.) Csendet kérek!

Daróczy Aladár jegyző olvassa a királyi kéziratot, mely igy hangzik:

Mi, I. Ferencz József, Isten kegyelméből ausztriai császár, Csehország királya stb. és Magyarország apostoli királya.

Hü Magyarországunk és társországai zászlósainak, egyházi és világi főrendeinek és képviselőinek, kik az általunk 1901. évi október hó 24-ére Budapest fő- és székvárosunkba összehivott országgyülésen egybegyülvék, királyi üdvözletünket!

Kedvelt hiveink! Magyar minisztériumunk előterjesztésére az általunk 1901. október hó 28-dikán megnyitott országgyülés második ülésszakát ezennel berekesztjük.

Kikhez egyébiránt királyi kegyelmünkkel állandóan hajlandók maradunk.

Kelt Bécsben ezerkilenczszáznegyedik évi április hó huszonharmadik napján.

FERENCZ JÓZSEF.

Gróf Tisza István.

Elnök: A most kihirdetett királyi leirattal az országgyülésnek második ülésszaka be lévén zárva, ezen kegyelmes királyi leirat hódoló tisztelettel tudomásul vétetik és hasonló kihirdetés végett a törvényhozás másik Házához átküldetik.

A házszabályok értelmében minden ülésszak bezárásakor kötelessége lévén az elnöknek, hogy az ülésszakról szóló zárójelentését a Háznak bemutassa. Van szerencsém ennélfogva ezt a jelentést ezennel bemutatni.

A jelentés, amely ki fog nyomatni és a Ház tagjai közt szét fog osztatni, (Helyeslés a jobboldalon.) tartalmazza röviden a lefolyt ülésszak munkásságára vonatkozó statisztikai eredményeket.

Ezzel a mai ülésnek napirendje ki lévén meritve . . . (Hosszantartó nagy zaj és mozgás a bal- és szélsőbaloldalon.)

Ugron Gábor: Bocsánatot kérek, zárt ülés van és igy nem lehet az ülést még bezárni.

Elnök: Mivel az ülésszak királyi leirattal záratott be, ezután semmiféle inditvány nem tehető. (Helyeslés jobbfelől. Mozgás balfelől.) Addig, amig ki nem mondtam a határozatot, törvényesség szempontjából lehetett volna az ügyhöz hozzászólani, de csak ezen az egy czimen. (Mozgás balfelől.) Miután erre nézve semminemü nyilatkozat nem tétetett, miután a királyi kézirat itt már kihirdettetett és annak átt tele a törvényhozás másik Házához elhatároztatott, ezen ülésszaknak most semmi egyéb funkcziója nem lehet, mint az, hogy a mai ülés jegyzőkönyvét meghallgassa és annak hitelesitéséről intézkedjék.

Daróczy Aladár jegyző olvassa az ülés jegyzőkönyvét.

Elnök: Van valakinek észrevétele a jegyzőkönyv ellen?

Vita a jegyzőkönyv felett.

Ugron Gábor: Afelett is kell a királyi kéziratban . . . (Nagy zaj és felkiáltások a jobboldalon: Ahhoz nincsen joga szólani!) Várják meg, hogy mit akarok mondani. (Nagy zaj jobbfelől.)

Elnök: A jegyzőkönyvhez akar szólani a képviselő ur?

Ugron Gábor: Nem, a dolog érdeméhez akarok szólani. (Nagy zaj jobbfelől.)

Elnök: Máshoz nem adhatok szót a t. képviselő urnak, mert a királyi kéziraton már tul vagyunk. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Nagy zaj a néppárton és a szélsőbaloldalon.)

Ugron Gábor: A házszabályok értelmében . . . (Felkiáltások jobbfelől: Nincsen joga szólani!)

Elnök: A képviselő urnak csakis a jegyzőkönyv hitelesitéséhez van joga szólani a házszabályok értelmében. (Nagy zaj.)

Ugron Gábor: Ő felségének . . . (Nagy zaj és felkiáltások jobbfelől: Nem lehet más tárgyról beszélni.)

Elnök: (Csenget.) A képviselő urnak joga van a jegyzőkönyvhöz szólani. (Egy hang a szélsőbaloldalon: A házszabályokhoz is joga van!)

Elnök: Ahhoz nincsen.

Ugron Gábor: A jegyzőkönyvbe foglalt királyi kéziratból nem derül ki, hogy a Ház következő ülésszaka mikor fog megnyitta ni. Én legalább nem hallottam, hogy benne volna. (Egy hang a szélsőbaloldalon: Nincs is benne!) Ha tehát ez nincs benne és ő felsége e tekintetben nem intézkedett, akkor a Háznak van joga a fölött intézkedni. (Derültség és ellentmondás a jobboldalon.)

Lengyel Zoltán: T. képviselőház! . . . (Felkiáltások a jobboldalon: Üljön le! Nagy zaj.)

Elnök: Most Szivák Imre képviselő urat illeti a szó.

Lengyel Zoltán: T. képviselőház! . . . (Nagy zaj és felkiáltások a jobboldalon: Nem őt illeti a szó! Folytonos zaj.)

Elnök: A jegyzőkönyv hitelesitésére nézve a házszabályok értelmében korlátozott vita van megengedve, melyben négy szónok vehet részt. Eddig Ugron Gábor szólalt fel, most Szivák Imre képviselő uron van sor. (Ugy van! jobbfelől.) Azután szólhat Lengyel Zoltán képviselő ur. (Mozgás a szélsőbaloldalon.)

Lengyel Zoltán: Én jelentkeztem előbb!

Elnök: Én nem adhatok elsőbbséget a házszabályok értelmében senkinek, mert azok szerint váltakozott sorrendben szólalnak fel a képviselők. (Halljuk! Halljuk! jobbfelől.) Most tehát Szivák Imre képviselő urat illeti a szó.

Lengyel Zoltán: Engem illet a szó, mert előbb jelentkeztem. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Elnök: A képviselő urnak nincsen joga most szólani és . . .

Lengyel Zoltán: De igen!

Elnök: . . . ha a képviselő ur engedetlenkedik, kénytelen leszek a képviselő urtól megvonni a szót. (Mozgás a szélsőbaloldalon.) A képviselő urnak joga lesz akkor szólani, a mikor a sor reá kerül. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon. Elnök csenget. (Halljuk! Halljuk!)

Szivák Imre képviselő urat tessék meghallgatni. (Halljuk! Halljuk!)

Az ország rendjéért.

Szivák Imre: E Ház működésének, tanácskozásának jogrendjét a házszabályok alkotják. Azoknak alapján k rtem szót és azok alapján kivánom azon meggyőződésemet kifejezni . . . (Nagy zaj és felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: A házszabályokhoz?) Nem, a jegyzőkönyvhöz. Itt másról, mint a jegyzőkönyv hitelesitéséről, ma szó nem lehet. Az pedig kérdés tárgyát nem képezi, hogy a jegyzőkönyv ugy, amint felolvastatott, teljesen megfelel egyrészt annak, ami a mai ülésben történt, másrészt pedig a házszabályok rendelkezésének. Mi el vagyunk határozva . . . (Nagy zaj és felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: Azt tudjuk!) hogy ugy a Házban, mint az országban a törvényes rendet megvédjük . . . (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Okolicsányi László: Törvénytelen eszközökkel! (Nagy zaj. Elnök csenget.)

Szivák Imre: . . . hogy a törvény és a jog uralmát az egész országban érvényesitjük. Ennek előfeltétele . . .

Zboray Miklós: Ez nem a jegyzőkönyvhöz való felszólalás!

Szivák Imre: . . . hogy ez a Házban is megtörténjék. Én hozzájárulok a jegyzőkönyvhöz és kérem annak hitelesitését. (Helyeslés a jobboldalon.)

Vassonyi Vilmos: A kamara elnöke!

Szsátmári Mór: Államcsiny és erőszak!

Báró **Kaas** Ivor: Szabadkőmüvesmester!

Visontai Soma: A kamara elnökéhez már csak még sem való, hogy strómannszerepet játszszék!

Egy jelenet.

Nessi Pál: Örjöngő dervisek!

Endrey Gyula jegyző: Lengyel Zoltán!

Lengyel Zoltán: Előrebocsatom, hogy az előbb a házszabályokhoz kértem szót! (Zaj és felkiáltások a jobboldalon: Nem lehet!) Kérem, ha képviselő urak nem fognak teljesen csendben meghallgatni . . . (Nagy zaj és felkiáltások a jobboldalon: Na, mi lesz? Micsoda az? Fenyeget?)

Bauer Antal: Hogy mer ilyen hangon beszélni?

Elnök: (Csenget.) Csendet kérek!

Lengyel Zoltán: A házszabályokhoz kértem szót és pedig azon a czimen, hogy én előbb jelentkeztem szólásra Endrey jegyző urnál akkor, amikor még senki sem jelentkezett. Igy hát a szólás joga engem illetett első sorban. (Ugy van! Ugy van! a baloldalon. Nagy zaj és felkiáltások a jobboldalon: Fölváltva!)

Okolicsányi László: Hol van az megirva?

Lengyel Zoltán: . . . és a t. elnök urnak nem volt jogában engem a jegyzőkönyvhöz való szólás jogától elütni, de nem volt jogában a házszabályokhoz való felszólalástól sem elütni, mert az megelőzi a jegyzőkönyvhez való szólást és megelőz minden egyebet.

Gróf **Tisza** István: Beszéljen a jegyzőkönyvhöz!

Lengyel Zoltán: A jegyzőkönyvhöz jelentkeztem szólásra, mert az elnök olyan házszabálymagyarázatot adott, amely nem állhat meg, mely első sorban, ismerve a t. tuloldalnak mindenre való készségét . . . (Nagy zaj és felkiáltások a jobboldalon: Ez nem jegyzőkönyv!)

Okolicsányi László: Igaza van! (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Elnök: Csendet kérek!

Báró **Kaas** Ivor: Ötven sebesült és huszonhárom halott! (Zajos felkiáltások a jobboldalon: Ki az oka? Felkiáltások a bal és a szélsőbaloldalon: A rendszer! Elnök csenget.)

Lengyel Zoltán: Igenis, mert tudtam, hogy bár a házszabályok-adta jogomnál fogva, amit tennem szintén lehetséges, a mentelmi jog megsértése tekintetében bármikor tehetek bejelentést, mégis kileszek téve annak, hogy szólási jogomtól fosztanak meg. (Élénk felkiáltások jobbfelől: A mai ülésszakban jelentése be. Zaj.) Mivel pedig a mentelmi jog megsértését beszéd közben is bejelenthetem . . . (Felkiáltások jobbfelől: Azt mos már nem lehet! Zaj.)

Elnök: A házszabályok 196. §-a értelmében a mai ülésen már csupán a jegyzőkönyv hitelesitéséhez lehet szólani, semmi egyébhez nem. (Zajos felkiáltások balfelől: A mentelmi jog megsértését bejelenthetik!) A mai ülésben már nem. A jövő ülésszakban bármiféle ily bejelentés megtörténhetik; ma azonban efelett a Ház határozata nem mondható ki, minthogy a Ház már csak a jegyzőkönyv hitelesitése felett határozhat. Kérem tehát a t. képviselő urat, tartsa magát a házszabályokhoz és szóljon a most felolvasott jegyzőkönyv hitelesitéséhez. (Zaj balfelől.)

Ugron Gábor: Osztrák stikli!

Báró **Kaas** Ivor: A mentelmi jog őre Rudnay főkapitány!

Lengyel Zoltán: Hivatkozom, t. elnök ur és t. tuloldal, a házszabályok 188. §-ára, amely azt mondja, hogy a mentelmi jog . . . (Élénk felkiáltások jobbfelől: Nem lehet erről szólani. Nagy zaj.)

Nessi Pál: A miniszterelnök ur karmesterkedik.

Rónay János: Az ülésszak be van rekesztve. (Zaj.)

Lengyel Zoltán: Mélyen tisztelt Ház! Ez nem az én jogom, ez a Ház joga. A mentelmi jog . . .

Elnök: A képviselő urat a házszabályok 221. §-a értelmében másodszor figyelmeztetem, hogy csak a jegyzőkönyv hitelesitéséhez szólhat; ha ismét eltérne a tárgytól, kénytelen volnék tőle megvonni a szót. (Zaj.)

Nessi Pál: Ugy látszik, ebben a tébolyban rendszer van! (Zaj.)

Lengyel Zoltán: Ha a Ház elnöke bármi utonmódon értesül, vagy a Ház tudomására . . . (Élénk felkiáltások jobbfelől. Nem lehet ehhez szólani, vonják meg tőle a szót!) . . . hozzák, a bejelentés minden vita nélkül a mentelmi bizottsághoz utasitandó. Hát én ezennel bejelentem. (Élénk felkiáltások jobbfelől, Nincs igazsága, most nem lehet erről szó.)

Lukács Gyula: Hát keresztények-e az urak, vagy pogányok? Van-e szivük az uraknak? (Zaj. Felkiáltások balfelől. Szégyen!)

Rónay János: Az a szégyen az országra, amit önök tesznek!

Rákosi Viktor: Hivják be az élesdi csendőröket, azok majd rendet csinálnak!

Uray Imre: Igy kezelik a képviselői tekintélyt! (Zaj.)

Lengyel Zoltán: Bejelentem. (Élénk felkiáltások jobbfelől. Nem lehet! Nagy zaj. Felkiáltások balfelől: Már be van jelentve!) . . . hogy tegnap engem Rudnay Béla főkapitány . . . (Nagy zaj és mozgás jobb felől. Felkiáltások: Ismét eltér a tárgytól!)

Elnök: Mivel a képviselő ur makacsul folytatja a házszabályok megsértését, amennyiben a tárgytól most is eltér, ezennel tőle a szót megvonom. (Zajos helyeslés jobbfelől. Nagy zaj és mozgás balfelől.)

Münnich Aurél: Mivel az imént felolvasott jegyzőkönyv az ülés folyamán történteket teljesen hűen adja vissza, a magam részéről a jegyzőkönyv hitelesitéséhez hozzájárulok. (Helyeslés jobbfelől.)

Elnök: Következik a határozathozatal. (Nagy zaj balfelől. Felkiáltások balfelől: Azt a hamis jegyzőkönyvet akarják hitelesiteni?) Kérdem a t. Házat, hitelesiti-e a jegyzőkönyvet? Igen, nem? (Zaj.) Akik hitelesiteni kivánják, sziveskedjenek felállani. (Megtörténik.) Többség. A jegyzőkönyvet hitelesitettnek jelentem ki és ezzel az ülést bezárom.

II.

A főrendiház ülése.

Elnök: *Csáky* Albin gróf.

A kormány részéről jelen vannak: *Tisza* István gróf, *Berzeviczy* Albert, *Tallián* Béla.

Elnök: Az ülést megnyitom.

A jegyzőkönyv vezetésére Latinovics János ur ő méltóságát, a szólni kivánók nevének feljegyzésére Rudnyánszky József báró urat kérem fel.

Méltóságos főrendek! Folyó évi április hó 2-án hunyt el Raguzában báró Uray Kálmán, a ki, a mennyire egészsége megengedte, mindig buzgón teljesitette főrendi kötelességeit. A méltóságos főrendek részvétének kifejezése, hozzájárulásukkal, a mai jegyzőkönyvben fog helyet találni.

Fajdalommal telt szivvel kell továbbá e helyről megemlékeznem gróf Károlyi Tibor a főrendiház volt nagyérdemü elnökének április 5-én Abbáziában történt elhunytáról. Fajdalommal telt szivvel, méltóságos főrendek, mert bár évek óta felette sulyosan betegnek tudtuk őt, mégsem mondtunk le azon reményről, hogy egészsége helyreáll; hogy ő meg megmentheető lesz a mi számunkra és a közügy számára, amelynek mindenkor oly buzgó szolgája volt. Most, a Gondviselés megmásithatatlan akarata szerint végleg el kell tőle bucsuznunk, azon sok koszoru mellé, amely ravatalát diszitette, hadd rakjuk még le azt, a mely a mi legmélyebb tiszteletünkből, őszinte hálánkból és leghivebb ragaszkodásunkból van fonva, oly érzelemvirágokból, amelyek nem hervadhatnak el soha.

Elnöki minőségben kötelességemnek tartottam intézkedni az iránt, hogy örök nyugalomra tétele alkalmával a főrendiház küldötts gileg képviselve legyen. Most pedig, ezen első ülésen a gyászeset bekövetkezése után, inditványozom a méltóságos főrendeknek, hogy szeretett és mélyen tisztelt elnökünknek emléke mai jegyzőkönyvünkben megörökittessék és egyuttal a gyászoló családhoz intézett részvétiratban sajó érzelmeinknek kifejezés adassék. Méltóztatik hozzájárulni? (Helyeslés.) Ezt tehát határozatilag kimondom.

A képviselőházból beérkezett üzenet fog felolvastatni.

Báró **Rudnyánszky** József jegyző (olvassa a képviselőház április 25-iki üléséről szóló jegyzőkönyv kivonatát, melynek kapcsán a képviselőház megküldi az ülésszakot berekesztő királyi leiratot.)

Elnök: A legkegyelmesebb királyi leirat fel fog olvastatni.

Báró **Rudnyánszky** József jegyző (olvassa a királyi leiratot.)

Elnök: A legkegyelmesebb királyi leirat hódolattel csen fogadtatván, e házban is törvényszerüen kihirdettetett és gondos megőrzés végett az országos levéltárba fog leltetni.

Egyuttal ezen legkegyelmesebb királyi leirat alapján a folyó országgyülés második ülésszakának főrendiházi tanácskozásait ezennel berekesztettnek nyilvánitom.

Több tárgya az ülésnek nem lehetvén, kérem a jegyzőkönyvet felolvasni.

Latinovics János jegyző (olvassa a jegyzőkönyvet).

Elnök: Ha észrevétel nincsen, a jegyzőkönyvet hitelesitettnek jelentem ki és az ülést bezárom.

A függetlenségi párt értekezlete.

— *Saját tudositónktól.* —

A függetlenségi és 48-as párt ma délután értekezletet tartott. A képviselőházban ma váratlanul történtek tették szükségessé az értekezletet, mert a párt tagjai szükségesnek találták, hogy a képviselőház mai szokatlan formában történt elnapolásával szemben állást foglaljon.

A tagok nagy számmal jelentek meg s *Tóth* János elnöklése mellett élénk eszmecsere során teljes egyértelmüséggel nyilvánult az a felfogás, hogy a képviselőház ily formák mellett való elnapolása *a parlamentiesiny jellegével bir.*

Ez ellen a párt már mai határozatában tiltakozott s az éles hangulat után várható, hogy a párt igen erélyesen fogja a kormányt ugy ezért, mint egyéb törvénytelenségeiért, mulasztásaiért és sérelmes intézkedéseiért felelősségre vonni.

Az értekezlet lefolyása im a következő:

Tóth János elnök megnyitja az értekezletet s jegyzőül Nessi Pált kéri fel.

Tóth János: Több párttag egyenes kérésére hivta össze az értekezletet. Azért, mert a miniszterelnök királyi kézirattal elnapoltatta ma a Házat, s a törvényhozást elzárja attól, hogy e válságos napokban a kormány eljárásának birálatát gyakorolhassa.

Napirend előtt:

Polonyi Géza szólal fel személyes kérdésben. A hirlapok közléseket hoznak arról a konferencziáról, melyet ők, mint a párt megbizottai Hieronymivel folytattak. Olyan nyilatkozatot imputálnak neki, hogy mi a sztrájk élére állunk. Ilyent ő nem mondott. Ilyen nyilatkozatot nem tett. A hivatalos beszélgetésről hiven beszámoltak s csak az történt, amiről beszámoltak. Ott se gyorsirók, se hirlapirók nem voltak, s igy megbizhatatlan, hogy arról a beszélgetésről mégis részletes tudósitások jelentek meg. Ebben czélzatosságot lát Megnyugtatásul ismétli, hogy az emlitett nyilatkozatot nem tette, mert az ellenkeznék is a párt határozatával. A napirendre nézve előadja, hogy a királynak joga van az országgyülést berekeszteni, s elnapolni, de az elnapolás és feloszlatás bizonyos megkötésekkel jár. Most azonban egy novum előtt állunk. Ez az, hogy a király elnapolja az országgyülést, berekesztvén a ülésszakot, de nem mondja meg, hogy mikorra hivja össze az uj ülésszakot. Ez szerinte alkotmánysértés. A szabadelvü párt mai konferencziáján ismétlődni fog a Tisza-lex. Ott fogja a kormányelnök elmondani a programmját, s ismertetni intézkedéseit és ezeket szentesittetni a pártjával. Igy áthelyezik a parlamenti tevékenységet és parlamenti ellenőrzést a szabadelvü pártklubba. Ez

---

nos már házasulandó fiatal ember. Tudod mit, mondta hirtelen Csóré mama, jöjjetek hozzánk lakni. A kastély elég tágas, szépen elférünk benne.

— Köszönöm, de el nem fogadhatom, már minden el van rendezve.

Csóré mama agyonra volt sujtva. Hiába hozott fel minden érvet, hiába ajánlott fel mindent, az özvegy hajthatatlan maradt. — Reménysége vitorlái letörtek, valóságos gyászmenet volt a hazavonulás.

— Hát akkor miért halt meg Balog, a sors miért háritotta el ezt a nagy akadályt, ha elmennek innen lakni? kesergett a Csóréné anyai szive. Ha életben marad Balog, még több kilátás van arra, hogy János elveszi Jolánt, akár hogy nem szivelhette is az öreg Balog őket. Most már Csóréné őszintén kezdett sajnálkozni a Balog halálán s családjára is nagy csapásnak tartotta hirtelen elhunytát.

— Megmaradt még Zellőy, de most már tüzzel-vassal azon kell lennem, hogy ez is levegőbe ne menjen, gondolta Csóré mama. Répás czélbe ez jutott, hiszen a jó Répás egészen biztos.

A Csóré mama nem rég derült egére igy sötét felhő borult, a János távozásán kivül az is aggasztotta, hogy Zellőyhez sehogy se tudott férni, Mit csináljon, mit cselekedjék? Eshetőséget eshetőség után vett elő, tervre terv született agyában. Nem tudta, hogyan kezdje a dolgot. Sok fejtörés után végre megállapodott.

— Nyiltabb házat kell tartani. Eddig nagyon zárkózottan éltünk. — Hiába, másképp nem lehet, egy két mulatság még csak nem tesz egészen tönkre, gondolta Csóré mama. És ha a dolog sikerül, az a kis pazarlás megtérül. Majd meglátjuk, nem indul-e meg a Zellőy szive, ha közelebbről fogja ismerni szép lányaimat. Es a környék fiatalsága is ide csődül.

Es a Csóré mama ege megint derült, már előre látta, hogy mind a négy lánya mint menyasszony megy a templomba. Répás énekelni a kóruson, mert nem közönséges esküvő lesz (persze Répás nem mint vőlegény fog énekelni, a jó fiut, a csókkal eljegyzett fiut kihagyta a számitásból).

(Folytatása következik.)

ellen tiltakozni kell, kéri a pártot, hogy ez ügyben foglaljon állást. (Helyeslés.)

Toth János: Megjegyzi, hogy a királynak a törvény értelmében (1848. IV.) joga van az ülésszak berekesztésére.

Bakonyi Samu: Sajnos, neki is azt kell mondania, hogy alakilag nem eshetik kifogás alá a kormány eljárása, de politikailag annál sulyosabb beszámitás alá esik, mint alkotmánycsiny, amely ellen nekünk a legerélyesebben föl kell lépnünk. Szükséges, hogy még ma emeljük fel szavunkat. Politikailag annál sulyosabb beszámitás alá esik a kormány eljárása, mert tapasztalhatta, hogy a függetlenségi párt nem állott pártpolitikai szempontokból, kormánybuktatási tendenciával a vasuti sztrájk támogatására. Szükséges, hogy a párt ma enunciációt tegyen a politikai csiny ellen.

A következő határozati javaslatot adja be:

A függetlenségi és 48-as párt a kormányt azért a tényéért, hogy olyan időben, mikor a parlamenti ellenőrzés a kormány rendkivüli intézkedései folytán a valódi alkotmányosság követelményei szerint megszakitás nélkül szükséges — nyilván azzal a czélzattal, hogy magát a Ház birálata alól egyelőre kivonja, a királynak az uj ülésszak összehivása nélkül az évi ülésszak berekesztését tanácsolta — a leghatározottabban elitéli és e miatt felelősségre vonni kötelességének tartja.

Barta Ödön: A Polónyi által mondottakra reflektálva megerősiti, hogy az emlitett konferencián egyéb nem történt, mint az, a miről jelentést tettek. Ami a konkrét kérdést illeti, a királyi kézirat megfelel a törvényes formáknak. Ugy tudja, hogy preczedens nincs a mai esetre. Az időszak berekesztésnél rendszerint benne kell hogy legyen az uj ülésszak összehivása. Most ez nincs igy. Ennek magyarázatát még nem hallottuk. Ezt pedig követelnünk kell. Talán a mai értekezletünk kissé idoelőtti. A mintszterelnök ma nyilatkozni fog a helyzetről a szabadelvüpártkörben. Ez helytelen, mert a helyzetről neki a Házban kellett volna nyilatkozni. Nem helyes, hogy a szabadelvü pártkörbe helyeztessék át a parlamenti intézkedés. Mégis azt tartja, hogy a kormánynak a szabadelvü klubban teendő nyilatkozatát meg kellene ismernünk, s azután kellene határoznunk. Azért helyénvalónak tartaná, ha a párt tagjai fölszólittatnának, hogy legyenek itt, s azután mindazokra nézve, amiket tudunk, s amit még megtudunk, egyszerre foglaljunk állást. Nagyobb nyomatéka is lesz annak, ha oly értekezleten határozunk, melyen résztvehetnek a vasutas-sztrájk miatt kinnrekedt párttagok is.

Toth János: Igaz, hogy arról, amit nem tudunk, nem határozhatunk. De azt, ami a parlamentban ma történt, azt tudjuk, s ezzel szemben állást kell foglalnunk. Ajánlja a Bakonyi határozati javaslatát.

Visontai Soma előadja azt, hogy minő közléseket tettek neki Goldner és Grossmann szoczialisták az általános munkás-sztrájk dolgában, s amiket ő egészen diszkrécióval közölt volt az emlitett bizalmas konferencián minden megbizás nélkül.

Clay Lajos: Mi folytonos gyanusitásoknak vagyunk kiteve s azért a komoly politikai sérelemmel szemben, ami történt, szükségesnek tartja már most a tiltakozást.

Benedek János: Elfogadja a Bakonyi javaslatát, egy lényegtelen módositással.

Lukács Gyula: Utal arra, hogy bécsi lapok igyekeztek kimutatni, hogy a királynak a vasutasok mozgósitására vonatkozó parancsa törvénytelen. Hogy polgári foglalkozásra polgári foglalkozás szerint mozgósitson a király ez sérelmes, s azért erre vonatkozóan is állást kell foglalni.

Ráth Endre szóvá teszi Lengyel Zoltán mentelmi esetét.

Sebess Dénes: Nem helyesli, hogy ma folyton határozatokat hozzunk. Annyi kétségtelen, hogy a szabadelvü pártklubban történök felett mi nem térhetünk napirendre. Azt akarja, hogy ezeket várjuk be, s azután hozzunk érdemleges határozatot egy uj pártértekezleten, amelyen az összes sérelmekre vonatkozóan állást foglaljunk. Pártolja Barta inditványát.

Visontai Soma: Eddig nem történt meg az országgyülés ülésszakának oly berekesztése, aminő ma volt. A dolog beleütközik az alkotmányunkba. De felhivja a párt figyelmét a vasutasokra vonatkozóan kiadott királyi rendeletre is. Ez törvénytelen. Messze menő következményeket rejt magában. Ennek tárgyalását is napirendre tüzetni kéri.

Szatmári Mór: Arra nézve nem lehet kétsége senkinek, hogy az, a mi ma a parlamentben történt, politikai szempontból a legnagyobb mértékben kárhoztatandó, mert az a parlamenti alkotmányosság minden jelenségeit magán viseli. Az is kétségtelen, hogy a pártnak ezzel szemben állást kell foglalnia. Az a kérdés már most, tegye-e ezt, vagy bevárja az ujabb eseményeket. Nehogy félreértéseknek tegyük ki magunkat, szükségesnek tartja, hogy a párt már ma hozzon határozatot, s ezért elfogadja Bakonyi határozati javaslatát.

Veress József: Hézagosnak találná a mai értekezletről szóló jegyzőkönyvet, ha abban nem konstatálnák, hogy a vasutasok sztrájkja a mi intencióink és törekvéseink szellemében végződött.

A következő inditványt adja be:

Az országos függetlenségi és negyvennyolczas párt megelégedéssel veszi tudomásul, hogy a vasutasok munkaszünete ugy ért véget, amint azt pártunk előbbi határozatai szükségesnek és czélszerünek jelölték meg, t. i. a sztrájkolók munkába állottak; az értekezlet kifejezi egyszersmind azon reményét, hogy ezen ügy további intézése egyrészt az állam, másrészt a vasutasok közmegelégedésére nyer megoldást.

Endrei Gyula megjegyzéseket tesz Visontai Soma fejtegetéseire, főképp azt tisztázza, hogy miért nem tárgyalta tegnap az értekezlet a király mozgósitási rendeletét. Hozzájárul a Bakonyi határozati javaslatához, a Veress József inditványával való kiegészitéssel.

Horváth Gyula: Hozzájarul Bakonyi határozati javaslatához.

Tóth János kimondja határozatképpen, hogy az értekezlet elfogadja Veress József inditványát, valamint Bakonyi Samu határozati javaslatát is.

Az értekezlet megbizza az elnökséget a Barta inditványához képest, hogy rövid időn belül *az összes előfordult sérelmekkel szemben való állásfoglalás czéljából külön értekezletre hivja* össze az összes párttagokat. Ezen az értekezleten fogja a párt álláspontját meghatározni a vasutasokra vonatkozó királyi rendelettel szemben és a Lengyel Zoltán mentelmi jogán ejtett sérelem tárgyában is.

Ezzel az értekezlet véget ért.

Tisza a helyzetről.

— *A kormánypárt értekezlete* —

Az országgyülési szabadelvü párt ma este fél nyolcz órakor báró Podmaniczky Frigyes elnöklésével értekezletet tartott, melyen gróf Tisza István miniszterelnök a következő nyilatkozatot tette:

Tisza a sztrájkról.

Tisztelt pártértekezlet! Ugy gondolom, hogy a tisztelt pártértekezlet joggal várhatja el a kormánytól azt, hogy a helyzetről, eddigi eljárásáról, a jövőben teendő intézkedéseiről a párlot tájékoztassa. (Helyeslés.) Ennek folytán méltóztassék nekem megengedni, hogy lehető rövidséggel igyekezzem tiszta képét adni a kérdés mindazon oldalainak, melyekre nézve az ügy jelen stádiumában már beszámolni kötelességünk érezzük.

Amint igen jól méltóztattok tudni, az ugynevezett »vasuti sztrájk«-nak közvetlen kiindulási pontját az a tény képezte, hogy a kereskedelemügyi miniszter ur fegyelmi eljárást rendelt el két tisztviselő ellen, akik egyáltalán meg nem engedett olyan gyülés megtartására hivták fel pályatársaikat, amely gyülésen való megjelenésre a kért szabadság megtagadtatott és tették ezt olyan kijelentések kiséretében, amelyekben a hivatalos kötelesség megtagadására való nyilt felszólás foglaltatott. Ugy igyekeztek egy pillanatig feltüntetni a dolgot, mint hogyha az egész sztrájknak, vagy az egész mozgalomnak oka ez az esemény lett volna.

Az okok.

Én azt hiszem, hogy ma már felesleges volna erről sokat beszélnünk, mert hiszen nyitva áll mindenki előtt, aki nem hunyta be a szemét a valóság világító fénye előtt, hogy ez az egész sztrájkmozgalom jó idő óta szervesen előkészitett mozgalom volt, (Ugy van! helyeslés). amelynek kitörésre kellett volna jutni azon a bizonyos 20-ára összehivott gyülésen s csak megelőzte egy nappal, vagy fél nappal a sztrájknak tervbe vett kitörését az a körülmény, hogy ezen mozgalom vezetőivel szemben a fegyelmi eljáras megindittatott. Hisz az ország minden részéből utaztak fel a 20-iki gyülésre legnagyobbrészt olyanok is, a kik a közbejött esemenyek folytán el nem juthattak, utaztak fel azzal a határozott szándékkal, hogy itt amennyiben követeléseik nem teljesittetnének, a további ténykedés megtagadása lesz erre a felelet.

T. értekezlet! A kormány azzal a helyzettel találta szemben magát, hogy az államvasuti alkalmazottaknak egy igen tetemes része, mindenesetre elég nagy része arra, hogy pillanatnyira legalább az egész forgalmat megakassza és lehetetlenné tegye a hivatalos kötelesség teljesitését megtagadja. Nem akarom ismételni azt, amit már más alkalommal kifejtettem, hogy itt nem sztrájkkal, vagyis nem azzal állunk szemben, hogy egy munkás vagy egy munkáscsoport azt a munkát, amelynek elvállalása vagy el nem vállalása az ő jogos elhatározásának tárgyát képezheti, csak bizonyos megállapitott feltételek teljesitése esetén vállalja el, hanem azzal a ténynyel állottunk szemben, hogy eskü alatti szolgáló alkalmazottjai a magyar államnak (Ugy van!) tagadják meg a hivatalos kötelessegük teljesitését. (Ugy van! helyeslés) és eképpen szembe helyezték magukat a büntető törvénykönyvnek világos határozataival. (Ugy van! Tetszés.)

Az amnesztia.

Az igazságérzet határozottan azt követelte volna a kormánytól, hogy ezen evidens jogsértéssel szemben astriktrem inst. a jognak megtorló intézkedéseit alkalmazza, ha nem is az ezen áramlat által elsodort, félrevezetett tömeggel, de annak öntudatos vezetőivel szemben. (Igaz! Ugy van!) Mi azonban, teljes egyetértésben tisztelt barátaimmal és kollégáimmal, az emberiesség érzete által hagytuk vezettetni magukat, talán jogérzésünk rovására is és meggondolva azt, hogy minden ilyen, már egyszer előkészitett mozgalomnál elő all a szolidaritás érzete, ugy hogy a megtorlásnak egyes egyénekre való alkalmazása nagyon könnyen vonhatja maga után azon sajnálatos kényszerhelyzetet, hogy belesodorhatnak ilyen jogtalan cselekményekbe ezrei az alkalmazottaknak, ugy hogy ezután a megtorlás terén megállani és azoknak következményei alól ezeket mentesiteni nem lehetne, — készek voltunk arra az álláspontra is helyezkedni, hogy teljes amnesztiát biztositunk abban az esetben, ha a vasuti alkalmazottaknak egész tömege a munkát, a hivatalos kötelesség teljesitését ujból felveszi.

Tisztelt értekezlet! Mi tudatában voltunk annak, hogy ezzel sulyos felelősséget vállalunk magunkra, mert hiszen nem tréfa dolog az, hogy egy ilyen lépéssel szemben, a mely nemcsak az állami tekintély ellen, de a társadalomnak és az államnak legéletbevágóbb anyagi érdekei ellen irányul (Ugy van.) és a mely másfelől a jogrendet, a jogtisztelet, a magyar államnak tekintélyét és erejét alapjában renditi meg, hogy egy ilyen mozgalommal szemben a teljes amnesztiának ezen álláspontjára helyezkedtünk. De én azt hiszem mégis, hogy nyugodtabb lelkiismerettel tekinthetünk vissza a lefolyt eseményekre, (Ugy van!) mint, ha ezt az alkalmat a teljes büntetlenségre a kötelességük utjáról letért egész személyzetének nem nyujtottuk volna. Ezt azonban a dolog természeténel fogva hosszu időre nem terjeszthettük ki, mert hiszen minden nappal, a mit legalább relativ tétlenségben kellett e miatt töltenünk, minden nappal hatványozódott az anyagi kár, de hatványozódott az erkölcsi veszély is, mert a kormány ezen magatartását széles körökben a gyengeség, a tehetetlenség jeléül fogták fel. (Ugy van!) és a kormánynak az az előzékenysége, a mely abból a czélból tétetett meg, hogy visszahivja, visszakérje a kötelességteljesités utjára azokat, a kik arról letértek, ellenkezőleg egyenesen azon igyatók malmára hajtotta a vizet, a kik igyekeztek ugy ideállitani a dolgot, mert egész egész erejük abban a tévhitben rejlett, hogy az ország kényszerhelyzetben van és ők diktálhatják a feltételeket (Ugy van! Ugy van!) Előre kijelentettük tehát, hogy ha a sztrájk harmadik napjának végével végetér a kormány ezen álláspontja is és előkészitettük mindazon intézkedéseket, a melyek a negyedik nap bekövetkezte esetén abba a helyzetbe juttathatják az államot, hogy a szenvedett csorbát mentül előbb kiköszörülhesse és az állam ezen annyira fontos gépezete a normális funkczionálást mentül előbb felvehesse.

A kormány intézkedései.

Nem ismétlem az eseményeket, amelyek ismeretesek mindnyájatok előtt. Megkezdtük katonai segédlettel a feltárását az elhagyott vonalaknak, abban a reményben, hogy elszórva az államvasutak állomásain és gócz pontjain maradt vissza egy jelentékeny oly rétege az alkalmazottaknak, a kik csak az alkalmat várják a kötelesség teljesitésre és rendelkezésre fognak állani, ha ezen alkalom kinálkozik. Ebben nem is csalódtunk és azok a vonatok, a melyek az egyes fővo alakon a forgalom ujból való felállitását megkezdették, több kevesebb gyorsasággal, nagyobb vagy kisebb sikerrel, de mégis mindenütt bizonyos eredményre vezettek és a forgalom felvételét azon a vonalon lehetővé tették.

Ez azonban természetszerüleg csak lassu eljárás lehetett. A gyorsabb eredményt két intézkedés biztositotta; a katonaköteles és tartalékos állományban levő vasuti alkalmazottak behivása (Ugy van!) és azon munkaerők elfogadása és alkalmazása, akik az államvasuti szolgálatra a veszély e perczeiben jelentkeztek.

Amint a kormány e két intézkedést életbe léptette, azonnal beállott a rohamos fordulat és megvallom, nem volt alkalmam a mai eredményekről szóló rendszeres összefoglalásba betekinthetnem, de már tegnap estig az államvasuti hálózat tulnyomó nagy részén a forgalom fel volt véve és azt hiszem, nem csalódom, ha azt mondom, hogy ma és legfeljebb holnap a forgalom az egész vonalon fel lesz véve. (Élénk tetszés.)

Ezzel az első, legközvetlenebb czél el van érve és most már remélem aránylag rövid idő feladata lesz a normális forgalmat biztositani az egész vonalon, vagyis beállitani az összes vonatokat, abba a helyzetbe juttatni az államvasutat, hogy ugyanazon mértékben szolgálja ki a magyar társadalom és a magyar közgazdaság igényeit, mint a hogy üzemének ezen megzavarása előtt tette.

A következmények.

Az államvasut személyzete most már mondhatni kivétel nélkül jelentkezik munkára. Igen kevesen vannak azok, a kik meg mindig vonakodást mutatnak a kötelességteljesités tekintetében. Azt gondolom, ma körülbelül állithatjuk azt, hogy a személyzet zöme egyes ritka kivételektől eltekintve ismét munkába állott. De t. barátaim, hogy ez valóban teljes eredmény legyen, és hogy ez a munkábaállás azután egy biz osabb és szebb jövőnek csirait rejtse magában, arra szükséges az hogy ez a tény azon benső meggyőződéssel álljon kapcsolatban valamennyi alkalmazott lelkében hogy ők egy végzetes ballépést követtek el, feltéteszem legnagyobb részükről, hogy a nélkül, hogy ezeknek valódi horderejével tisztában lettek volna (Helyeslés és tetszés), de mégis olyan végzetes ballépést, a mely nemcsak komoly veszedelmet rejtett magában a magyar nemzetre nézve és nagy károknak tette ki az egész magyar társadalmat, de a mely egyuttal szenyfoltot képez az államvasutak történetében (Ugy van!), olyan szenyfoltot, a melyet csak odaadó, buzgó tevékenységgel, minden kisértésnek, minden megpróbáltatásnak ellenálló, hűséges kötelességteljesitéssel lehet helyre ozni (Élénk tetszés.) és ezen megrázkódtatásnak, ezen megrendülésnek azt a közérzetet kell felébresztenie ugy az államvasutak vezetőségében, mint az államvasutak egész személyzetében, hogy itt a multak keserű emlékeinek teljes begyógyitására csak egy mód van, az, hogy ha teljes odaadással az állam iránt és egyuttal teljes bizalommal egymás iránt igyekezzenek a rájuk bizott nagy érdekeket hűségesen képviselni. (Hosszantartó élénk tetszés.)

Ennek a czélnak elérésére, azt hiszem, a kormány akkor tehet legnagyobb szolgálatot, ha egyfelől tartózkodik attól, hogy eljárása a bosszuálásnak még csak látszatát is viselje magán (Élénk helyeslés.), de tartózkodik attól is, hogy a törvény kérlelhetlen szigorát alkalmazza mindazokra, akik belesodortattak ebbe a szerencsétlen lépésbe (Ugy van! Élénk helyeslés) anélkül, hogy annak valódi horderejével tisztában lettek volna. (Helyeslés.)

A megtorlás.

Ennek folytán a kormányt az ügy további kezelésében az az intenczió vezeti, hogy a jog szolgáltatás folyamát lehetőleg ugy igyekezzék korlátozni, hogy az csak a valóban leghibásabbakat, tehát csak azokat az elemeket érje, a kik vagy az egész mozgalomnak ilyen bünös irányba terelésénél vezérszerepet játszottak, vagy valamely különösen sulyos beszámitás alá eső cselekedetet követtek el, vagy utját igyekeztek állani a magábaszállásnak, a megtérésnek akkor, a midőn már az alkalmazottak nagy tömege erre az utra lépett. (Élénk helyeslés.) Én remélem, hogy minél kevesebb példaadásra lesz szükség a czélból, hogy egyfelől kielégitsük az egész nemzetnek megsértett jogérzetét, másfelől dokumentáljuk, maguk az ily félrevezetett alkalmazottaink előtt is azt, hogy mit követtek ők el és hogy mik volnának lépésüknek jogi következményei, a független magyar biróság által rájuk kimondott jogi következmények, hogyha nem a kormánynak jóakaró elnézése, hogyha nem a kormánynak atyai gondoskodasa állna felettük most e kritikus órákban. (Élénk helyeslés.)

Ezzel t. barátaim beszámoltam a vasuti mozgalom mai állapotáról és az e téren teendő intézkedésekről. Most már enged étek meg, hogy pár szóval még megemlékezzem a dolog politikai oldaláról is. (Halljuk, halljuk.)

A politikai helyzet.

Mindjárt a sztrájk kitörése után, midőn a képviselőháznak, gondolom 20-iki ülésén megjelentem, tudomásomra esett, hogy az ellenzék különböző pártjához tartozó férfiak az elnököt kérték fel egy megbeszélés tartására, a mely esetleg tájékozásul és utmutatóul szolgálhatna a képviselőház magatartására nézve. Én készséggel mentem bele ezen megbeszélésbe és ott mindjárt azon álláspontra helyezkedtem, hogy a kormány teljesen méltányolja azt az intencziót, a mely az ott megjelent urakat vezeti, kijelenti azonban, hogy ha van értelme a miniszteri felelősségnek, ha van értelme a parlamentáris rendszernek, akkor éppen az állam kormányzatában és kormányzati ügykörében beálló ilyen nehezebb, ilyen kritikusabb pillanatok azok, ahol a kormánynak viselnie kell az egész felelősséget (Ugy van.), tehát kézben kell tartani az egész intézkedést is (Ugy van.) Ennek folytán mi hálával és köszönettel fogadunk minden olyan fellépést a parlament tagjai részéről akár a parlametben, akár a parlamenten kivül, amely szolgálatot tesz az ügynek, szolgálatot azáltal, hogy igyekzik észretéritteni és megállitani ezt a kötelesség utjáról elsodort tömeget, de előre kijelentjük, hogy az intézkedés terén magunknak tartjuk fenn az elhatározást és természetszerüleg biztositjuk és kérjük azután és elvárjuk a szigoru kritikának teljes mértékét intézkedeseink eredménye felett.

A „felrelépések."

Még ezen értekezlet után volt reményem arra, hogy csakugyan azok a nyilatkozatok, amelyek a képviselőházban történni fognak, azt a nagy ügyet fogják szolgálni, amelynek szolgálatai, azt hiszem, pártkülönbség nélkül a Ház s az ország minden komoly emberének czéljat képezte. (Ugy van! Helyeslés.) Azt a czélt tudnillik, hogy beigazolja ország-világ előtt, hogy a jogrendnek ilyen megtámadtatása, az ország nagy érdekeinek ilyen veszélyeztetése, a magyar állam tekintélyének ilyen megtámadtatása a magyar parlamentben támogatókra nem számithat. (Ugy van!) Fájdalom, tisztelt pártértekezlet, ebben a reményemben csalódtam. (Ugy van! Élénk tetszés. Felkiáltások: pártczélokra használják fel!) Én akarom hinni, hogy azok a felrelépések, a melynek elszomorodott tanui lehettünk az elmult napokban, csak egyes szórványos jelenségeket képeztek. Én akarom hinni, hogy azokat maguk az ellenzéki pártoknak komolyabb elemei sem helyeselték; de azért a tény mégis csak tény marad és a kép, a benyomás, az impulzus, a mit a közvélemény és a mit a mozgalomnak magának részesei a képviselőház tanácskozásairól nyertek, az mégis csak azáltal határoztatott meg, hogy az ott történt nyilatkozatok valóságos bátoritást, valóságos felhivást képeztek a további ellenallásra. (Ugy van! Ugy van!) és ezzel szemben azok a faradozások, a melyeket kifejtett a kormány és kifejtettek ti, a kik kegyesek voltatok ez alkalommal is a kormányt ferfiasan támogatni és kötelességeiteket az ország irant férfiasan teljesiteni, egész sikert még se arathattatok, mert a többség bárminő magatartása nem törülhette el annak a ténynek a hatását, hogy a képviselőházban ilyen nyilatkozatok s történtek és hogy a képviselőházból hirdettetett az, hogy a kormány tehetetlen, a kormány nem fog megbirózhatni ezzel a sztrájkkal, a kormánynak békülnie kell, mert különben ki nem huzhatjuk az államvasutakat azon kaotikus állapotból, a melybe jutottak. Egy hang: Ez volt a félrevezetés.

A leghelyesebb ut.

Hát t. barátaim, ilyen körülmények között én ugy gondolom, a leghelyesebb ut az volt, a melyre léptünk, t. i. hogy miután az ülésszaknak bezárása ugyis küszöbön állott, mert hiszen küszöbön áll az 1904. évi kiltségvetés tárgyalása s az 1905. évi közös költségvetés tárgyalására hivatott delegácziók tanácskozása, amelye végett, ha a törvény irott betüje nem is rendelkezik róluk, de gondolom, a dolog természeténél fogva ezen ülésszak bezárása és uj ülésszak megnyitasa ugyis szükségesnek mutatkozott volna, mivel tehát a helyzet igy is az volt, én azt gondolom, legczélszerübb volt, hogy a kormány előterjesztést tett ő felségének (Élénk helyeslés.) az iránt, hogy az országgyülésnek ugy is hosszura nyult második ülésszakát bezárni méltóztassék. (Élénk helyeslés.)

Rendszerint, legalább is az utóbbi időkben, az ülésszak bezárasa alkalmával szokott a következő ülésszak is egybehivatni. Ez alkalommal, t. pártértekezlet, eltértünk ettől a rendes szokástól, (Nagyon helyes!) minthogy feltétlen jogunk volt ettől eltérni s ilyen határozatot kérni ő felségétől. Eltértünk azért, hogy ebben világosan dokumentálva legyen az a tény, hogy a kormány azt a kormányzati feladatot, mely most ráháramlott, teljesiteni akarja s nem engedi meg, hogy ebben bárminő, a kormányzatra nem hivatott faktortól megzavartassék. (Hosszas, zajos helyeslés.)

Ezt a feladatot teljesiteni fogjuk olyan rövid idő alatt, a minő rövid idő alatt lehet s a következő ülésszak összehivása iránt előterjesztést fogunk tenni ő felségének akkor, midőn ezen feladatunkat megoldottuk annyira, hogy már azon meggyőződésben lehetünk, hogy a képviselőházban várható bárminő nyilatkozatok többé fel nem éleszthetik az eloltott tüzet. (Élénk helyeslés), többet nem okozhatnak kárt az országnak és veszedelmet a félrevezetett alkalmazottaknak. (Élénk helyeslés.) A mint ez bekövetkezik, késedelem nélkül megtesszük a lépéseket az országgyülés ujabb összehivása s a következő ülésszak megnyitása iránt. Teszszük ezt egyfelől azért, mert hiszen számos és sürgős ügy csakugyan mielőbbi letárgyalást igényel, másfelől azért is, mert a mint dokumentálni akarjuk egyfelől azt, hogy ezen kormányzati ténykedéseket felelősségünk tudatában mi kivánjuk elvégezni, ugy másfelől kivánjuk azt is, hogy azonnal kötelességünk teljesitése után álljunk a parlamenti ellenőrzés, a parlamenti birálat elé (Helyeslés) és alkalmat nyujtsunk arra, hogy az velünk szemben minden korlátozás nélkül a legszabadabban gyakoroltassék. (Élénk helyeslés.)

Én azt hiszem t. barátaim, hogy az az ut, a melyen haladtunk és haladunk, egyfelől czélhoz vezetett vagy czélhoz fog a teljes sikerhez fog rövid időn belül vezetni; másfelől ezen az uton teljesen tiszteljük minden irányban az országban fennálló törvényeket, teljesen megfelelünk ugy büntetőjogi, mint közjogi tekintetben az ország sarkalatos jogi intézményeinek és azt hiszem, hogy azon tényünk különösen, hogy most ezen pillanatban utját vágjuk annak, hogy egyes parlamenti nyilatkozatok, vagy egyes parlamenti ténykedések zavarólag hassanak be a kormány akcziójába ezen tény által is egyenesen a jól és helyesen felfogott parlamentárizmusnak, a jól és helyesen felfogott miniszteri felelősség elvének teszünk szolgálatot. (Élénk helyeslés.) Én tehát, amint annak idején a Házban is már, most is teljes megnyugvással bocsátom a kormánynak ez eljárását a ti bölcs megitéletek alá és amennyiben az helyeslésetekkel találkozik, kérem szives támogatástokat a jövő küzdelmeiben. (Hosszas, élénk tetszés, helyeslés, éljenzés és taps.)

Jön a bizalom.

Vancsó Gyula: Tisztelt pártértekezlet! Engedje meg az igen tisztelt pártértekezlet, hogy a szabadelvü pártnak egy szerény közkatonája vegye néhany pillanatra igénybe becses figyelmüket. (Halljuk! Halljuk!) Én nagyon jól tudom azt, hogy a miniszterelnök a hosszu beszédeket és hizelő szavakat egyáltalán nem szereti és ebben neki tökéletesen igaza van. Én tehát egyszerüen azt a nyilatkozatot teszem és azt hiszem ebben a pártnak minden tagja egyetért velem, hogy ugy az ő, mint a kormány által tett intézkedésekhez feltétlenül hozzajarulunk, — hogy ugy őt, mint az ily kormányt eljárásában bizalmunkkal ragaszkodasunkkal és szeretetünkkel támogatni fogjuk.

Szivák Imre: Megvallom, megdöbbentőleg hatott rám, mikor a partikularizmusnak oly tüneteit tattam előtérbe nyomulni, melyek határosak voltak, azt mondhatom, a moral insanityval, a mint az j lentkezett a vasuti sztrájkvezetőségnek elsődleges nyilatkozataiban, a mikor hataridőt akartak szabni a kormánynak és a törvényhozásnak, a mikor, mint parlamenten kivül álló testület, követelték kormányzati tényezőknek egyszerüen elbocsátását stb. Szóval, az állami jogrend megbomlásának olyan tüneteivel állottunk szemben, hogy igazán bennünket is egy perczre az a kétség fogott el, hogy nem nagy szerencsétlenség-e az, hogy ilyen tüneteknek épen most, a kebelünkből annyi bizalommal megalakitott kormány idejében kell bekövetkezniök. (Halljuk!)

És most, t. pártértekezlet, azt hiszem megnyugodva konstatálunk kell kettőt: Először az ország általános szempontjából ezen országos csapásból le kell vonnunk egy nagy erkölcsi hasznot, a mi nekünk felette fontos, mert nagy biztositékot képez arra nézve, hogy hasonló merényletek visszatérése a magyar államegységével és rendezett hatalmi készségével szemben lehetetlen lesz. Konstatalhatjuk, mondom, mindenekelőtt azt, hogy a kormánynak tett intézkedéseivel sikerült bebizonyitania kifelé is azt, hogy igenis a kormány feladatának szinvonalán áll (Élénk helyeslés!), sikerült visszaadnia ennek a nemzetnek az ország és a müvelt világ előtt teljes hatalmi önerzetét, egységének, állami készségének öntudatát (Igaz! Ugy van!) és ez, azt hiszem, az egyetlen haszon, a mely némileg kárpótolni képes bennünket a szenvedett veszteségekért. (Ugy van!)

Ezután a kormány felé razla meg a tömjénfüstölőt Szivák Imre, aki beszédét azzal fejezte be, hogy a parlament ma szünetel. A miniszterelnök felfogásában igen helyesen jutott kifejezésre az a tény, hogy Magyarországon nem abszorbealhatja a közélet összes tevékenységét, a nemzet érdekének összes megvédését csupán a parlament. Hanem igenis helye van, része van abban a felelős kormánynak is, a mely tehát épen a parlament szünetelésének idejét a legteljesebb cselekvésre fogja felhasználni. De épen ebben az időben kétszeresen indokolt az, hogy mi mint vezető nagy párt, a mely, legális alapon alva, méltán hivatkozhatik arra, hogy nagy többségében a nemzetet képviseli egész bizalommal állunk a kormány háta mögött és tárgyaljuk cselekvését. (Élénk helyeslés.) Ezt kivántam megjegyezni.

Szólásra többé senki sem jelentkezvén, végül báró Podmaniczky Frigyes párteinök az értekezlet zajos helyeslése közt meleg elismerés szavával adózott gróf Tisza István kormányelnöknek, a ki a papiroson irt törvényt az életben is valóra váltja és a ki különösen a miniszteri felelősségnek az 1848. törvényekben szabályozott nagy intézményét a parlamentnek az administrácziókra való tényleges beavatkozásával szemben teljesen érvényre juttatja.

Budapest, április 25.

Rákóczi hamvatért. *Nagybecskerekről* távirat ozzák, hogy Torontálmegye mai rendkivüli közgyülése elhatározta, hogy a királyhoz II. Rákóczi Ferencz hamvai hazaszállitása iránt tett intézkedéseért köszönő feliratot intéz. — *Vas vármegye* közgyülése szintén ilyen határozatot hozott, de ez a törvényhatóság már kárpótolni akarja *Tiszát* is azért, hogy az ünneplése kutba esett. A vármegye ugyanis felirt a kormányhoz, hogy »II. Rákóczi Ferencz hamvainak hazaszállitását és a haza szent földjében leendő elhelyezését oly keretben méltóztassék szervezni, hogy a

nemzeti ünnep keretében az egész magyar nemzet résztvehessen és módjában legyen az, hogy ezen legnagyobb nemzeti hősünk iránt érzett hálját és hódolatát minden magyar leróhassa.« Az idea mindenesetre igen szép, csakhogy az ünnep csakugyan az ország ünnepe legyen s ne kormánypárti tömjénfüstölés. Mert Rákóczit hirtelen csak mégsem sajátíthatják ki Tiszáék.

A kereskedelmi szerződési tárgyalások Németországgal. Bécsből jelentik: A vám- és kereskedelmi konferenczia legutóbbi tanácskozásában, a mely több hétig tartott, vámpolitikai kérdésekkel foglalkozott, a melyek összefüggnek a Németországgal megujitandó kereskedelmi szerződéssel. Miután a magyar és az osztrák miniszterek között majdnem teljes megegyezés jött létre, a német birodalmi kormány tudomására hozták a monarchia vámtarifás kivánságait. A német kormány is legközelebb ismertetni fogja óhajtásait. Ezzel megindult a kereskedelmi szerződési tárgyalás Magyarország-Ausztria és Németország között, de mindenesetre néhány év fog beleteini, a mig az érdemleges tárgyalás megkezdődik.

A Jalunál minden csendes.

— A keletázsiai háboru. —

A harcztérről érkezett hirek azt jelentik, hogy a Jalu folyamnál minden csöndes. A napok előtt érkezett jelentés tehát, hogy az ellenséges hadcsapatok összeütköztek a Jalu mentén és hogy ott napokig folytak a csaták, nem felel meg a valóságnak. Orosz távirati jelentések azt adják hirül, hogy Port-Arturban a legutóbbi nagy ostromok óta meglehetősen nyugalom van. A város lakosai állitólag biztonságban is érzik magukat, annyira, hogy gyermekek játszadoznak napközben a porban. Ez az idilli jelentés azonban orosz forrásból származik és igy egyoldalu, különös hitelre számot nem tarthat. Az ostromállapot szakadatlanul tart. Mikor ujitja meg a japán tengeri hadvezetőség a támadást, az persze előre nem látható. Egyelőre a figyelmet azok a csapatmozdulatok foglalják le, amelyek a szárazföldön mennek végbe. De rendkivüli események a szárazföldön sem történtek.

Fontosabb ennél az a jelentés, a mely az angol intervenczió kérdésére vonatkozóan érkezett Pétervárról. Ez minden kétséget eloszlat az iránt, hogy az angol közbenjárás eszméje minden tekintetben hajótörést szenvedett. Az orosz sajtó ugy tünteti föl a dolgot, mintha Oroszország ellentállásán hiusult volna meg Angolország közbelépése. A valóság pedig az, hogy az eszme tulajdonképpen Oroszországból indult ki, de az angol kormány semmi okot sem látott az intervencióra és igy semmi kilátás arra, hogy mostanában bármily hatalom közbenjárása is megváltoztatja a helyzetet a harcztéren.

A mai napon ezek a táviratok érkeztek a háboru szinhelyéről:

Port-Artur előtt.

Pétervár, ápr. 25.

Az orosz távirati ügynökség port-arturi tudósitójától a következő, e hó 24-ről kelt jelentést veszi:

A nyugalom itt meglehetős. A csapatok, tengerészek és a lakosság az ostromot bámulatos hidegvérrel viselik. A Petropavlovszknak Makarov tengernagygyal való elsüllyesztése nem csökkentette a bizalmat és az abban való reménykedést, hogy Port-Artur bevehetetlen és a japániak rövid idő mulva való leveretése elkerülhetetlen. Az elmult két hónapban Port-Arturt olyan védő állapotba hozták, hogy teljesen bevehetetlen. A szárazföldi és tengeri oldalon lévő gyönyébb pontokat felszerelték, a helyőrséget a legmagasabb fokra szaporitották és az erősséget minden szükségessel egy évre valóval ellátták Naphosszat semmi sem emlékeztet arra, hogy a vár ostromállapotban van. A sétatéren zeneszó, a közönség sétál, a gyermekek játszanak. Éjjel azonban a város sötétségben van, csak a kikötőt világitják meg fényszórók. Napközben a vendéglőket és boltokat számosan látogatják.

Port-Artur, ápr. 25.

A Daily News hadi tudósitójától bérelt és felszerelt hajót Port-Artur előtt feltartóztatták és azonnal visszaküldték a nyilt tengerre. Az erősség környékén minden nyugodt.

A szárazföldön.

Szöul, ápr. 25.

A japáni harczvonal Jonganphótól 30 mértföldnyire terjed, a Jalu folyam mentén tiz mértföldnyire Vicsu felettig. Az oroszok legerősebb pontja Santung mellett van. A Tigris-magaslat ennek a kulcsa. Több sziget, ezek közül egyik Vicsu felett, kettő pedig Vicsu alatt, könnyiti a támadást, mert a tüzérségnek támaszpontot nyujtanak a folyó fedezésére és átlépésére. A japánok csapatokat szállitanak partra. A Jalu északi részén levő mezei lakosság barmot és élelmiszereket ad el az oroszoknak. Több koreai tisztet, kik annak a gyanuja alatt állanak, hogy az oroszoknak kémül szolgáltak, letartóztattak.

Pétervár, ápr. 25.

Pflug tábornok jelenti az orosz távirati ügynökségnek 24-ről, hogy alaptalan a Morningpost jelentése, hogy a japániak átlépték a Jalut.

Angolország közbelépése.

London, ápr. 25.

Pétervárról távirják a „Daily Express«-nek, hogy Pétervárott politikai körökben nagy érdeklődéssel várják »Harding«-nek, az uj brit nagykövetnek megérkezését, mert nyilt titok, hogy az uj nagykövet a czárnak üzenetet hoz Edvárd királytól. Az angol király ugyanis eltökélte, hogy vállalkozik Japán és Oroszország közt a közvetitésre, még pedig olyan módon, hogy előbb biztositani akarja magát abban a tekintetben, hogy mind a két hadviselő fel jóindulattal fogadja a békeközvetitést és ha e felől meggyőződik, akkor olyan politikai személyiséget fog a közvetitéssel megbizni, aki mind a két félnek rokonszenves.

Berlin, ápr. 25.

A »Vossische Zeitung«-nak távirják Kopenhágából, hogy ott erősen bizakodnak az angol király közvetitésének sikerében. Az előzetes tárgyalások már meg is kezdődtek.

Pétervár, ápr. 25.

Az összes lapok azt irják, hogy a háboru mostani stádiumában *ki van zárva Anglia közbelépése.*

London, ápr. 25.

A japán követség táviratot kapott a genzani japán konzultól, mely szerint orosz torpedónaszádok ma a genzani kikötőbe jutottak és a Rojomaru nevü kis japán gőzöst, a mely mintegy 600 tonna tartalmu, elsüllyesztették. Az orosz hajók erre elhagyták a kikötőt.

Egyéb részletek.

Páris, ápr. 25.

Pétervárról táviratozzák, hogy *Cyrill* nagyherczeg átutazott Irkuczkon. A nagyherczeg egészségi állapota megnyugtató. Cyrill nagyherczeg elviszi a czárnak *Vereszcsagin utolsó vázlatat*, amely Makarovnak és helyettesének, Molas helyettes-tengernagynak beszélgetését tünteti fel.

Páris, ápr. 25.

A »New-York Herald«-nak távirják Pétervárról: Tengerészeti körökben Port-Arthurt tarthatatlannak hiszik és azt beszélik, hogy a Jalu folyó mentén is reménytelen az orosz szárazföldi hadsereg pozicziója, mert rövid idő alatt a japániaknak a liaotungi félszigeten 60.000 fényi serege lesz együtt. Skrydlov admirális Chilkov herczeg vasuti miniszterrel együtt rendeztette be főhadiszállását. Alexejev helytartó ugyszólván mitsem számit többé.

Pétervár, ápr. 25.

A Moskovszkija Vjedomoszti pekingi jelentések alapján közli, hogy Kina lázasan fegyverkezik. A csapatok a mandzsu határra indultak és a tábornokok mind elhagyták a fővárost. A chunchuz bandák fenyegetik a vasutvonalakat és a kinai hatóságok nemhogy üldöznék, de sőt támogatják őket. A kinai kormány Kalgonba is küldött csapatokat, ami az ottani orosz kereskedők között nagy pánikot keltett. Pekingben a külföldi lakosok városnegyedeiben nagy a rettegés. A kolóniák készülnek a védekezésre. A német kolóniát megerősitették és elsánczolták.

Berlin, ápr. 25.

Itteni pénzügyi körökben tagadják, hogy az orosz kölcsön megkötésénél a franczia pénzügyi körüket német részről támogatták. A kölcsönt kizárólag a Banque de Paris csoportja vette át. A párisi Rotschild ház nincs érdekelve. Lehetséges azonban, hogy az orosz kincstári jegyek egy részét Németországban fogják elhelyezni.

Sztrájk után.

— A vasuti forgalom rendbejön. —

A vasutas sztrájknak vége lett tehát s ma már minden oldalról tudtul adják a vasutigazgatóságok, hogy a forgalom régi rendjében megindult.

Véleményünket a vasutasok akcziójáról és minden egyébről, ami történt, elmondottuk. Semmi okunk e pillanatban sem arra, hogy kisebbitsük azt a nagy kárt, amit ez a sajnos mozgalom az országra hozott, de nincsen okunk a munkájukhoz visszatért vasutasokat szemrehányással illetni most már, mikor vége mindennek.

Annyi bizonyos, hogy az ország megnyugvással vette az izgalmas, nehéz napok után annak a hirét, hogy ez a sajnos küzdelem véget ért. Reméljük is, hogy minden jóra fordul s a kormány nem fogja hatalmát a legyőzötteken való boszuállásra felhasználni, hanem a maga részéről is előfogja segiteni azt, hogy ez a különben derék vasutas gárda ne keserüséggel eltelve, hanem lassanként megnyugodva végezze nehéz feladatát, melyhez mint láttuk, az országnak olyan igen-igen nagy gazdasági érdekei fűződnek.

A mai nap eseményeiről a következő tudósitásaink szólnak:

Megindult a forgalom.

A vérkeringes megindult. Öt napi szünetelés után a pályaudvarokon ismét megkezdődött a régi élénk zaj és sürgés-forgás. A vonatok a rendes menetrend szerint indulnak és érkeznek és csak a rendőri és katonai őrizet, meg az a körülmény, hogy a vasutasok közül többen katonai egyenruhában teljesitik a szolgálatot, emlékeztetnek az elmult izgalmas napokra.

A nyugati pályaudvart ma is még szigoruan őrizték és csak az utasokat bocsátották be a pályaudvarra, melynek bejáróit rendőrök tartották megszállva. A vonatok már sürübben közlekedtek és ma volt az első nap, hogy a vonatokat már a máv. alkalmazottai vezették, bár legnagyobb részük katonai egyenruhában volt.

Délelőtt a vasuti és távirdaezred elhagyta a nyugati pályaudvart. Putz, Kotelli és Mialevics századosok vezetésével, akik elbucsuztak előbb Daróczy Rezső felügyelő állomásfőnöktől. A katonaság erre a keleti pályaudvarba ment s ott ütött tábort. A teherárú felvétel és kiadás ma majdnem teljesen szünetelt, mert kiütött a fuvarosok sztrájkja. Bár a tisztviselők mind bent vannak. Dolguk alig akad. A raktárakra s a vonalra delig a 24-ik vadászszázlalj ügyel fel a kit Pllancz őrnagy parancsnoksága alatt állottak kiket délben a 32-esek, bosnyákok váltották fel, mig a rendőrség a rendes számban Kolossa Géza felügyelő vezetése alatt vonult ki. Az állomásfőnöknél tegnap délelőtt 263 alkalmazott, 100 mozdonyvezető délutan 60 ember, ma raggel óta pedig mintegy 40-en jelentkeztek szolgálattételre a nem katonák közül. A felügyelő valamennyit visszavette. Az utasok száma ma még igen csekély volt. Rendes időben inditották utnak 7 óra 25 perczkor a lajosmizsei, 8 órakor a 104 számu gyorsvonatot. 8 óra 15 perczkor a 708 számu szegedi 8 óra 32 perczkor a 712 számu szegedi személyvonatot, 9 óra 25 perczkor a 116 számu bécsi személyvonatot. A kezelő s kisérő személyzet majd teljesen katonai egyenruhában volt, balkarján fehérposztó szalaggal, ezzel a jelzéssel: „Máv“ s a szárnyaskerék. A nyugati pályaudvarba ma délelőtt még csak a 131. számu esztergomi személyvonat érkezett be, 8 óra 10 perczkor csekély utassal.

Este fél hét órakor megkezdődött a rendes menetrend szerint való foralom.

A *keleti pályaudvaron* a vonatok indulása a rendes időben, de korlátolt számban történt, mig az érkező vonatok jelentékeny késéseket szenvedtek. Az élénkség is nagyobb volt, mint a nyugati pályaudvaron, mert itt már a közönségnek szánt helyiségeket, várótermeket megnyitották s kiváncsiak és utasok egyaránt tódulnak oda, hogy meggyőződjenek a forgalom helyreállításáról. A perronra természetesen csak vonatok indulásakor bocsátották be az utasokat s ott még nagyon meglátszott a sztrájk következménye. Délelőtt tizenegy órakor a nyugati pályaudvarról oda vonultak a vasuti ezred katonái s most a keleti pályaudvaron együtt van az egész ezred. A harmadik osztályu váróteremben és a pályaudvar raktárhelyiségeiben vannak beszállásolva, ott táboroznak vidám kedvvel, mig tisztjeik az éttermekben töltik az időt. Künn a perronon gulába vannak rakva a puskák.

E közben megérkeztek teljes felszereléssel a jobbparti üzletvezetőség tartalékosai. Volt abban képviselve mindenféle fegyvernem, honvéd, közös badsereghelyi, huszár, gyalogos, tüzér, ulánus, dragonyos, vadász stb. Ezek teljes felszereléssel az érkezési oldal belső perronján sorakoztak, azok neveit Sümegi forgalmi tisztviselő olvasta, a katonaságot Biczérdy 32-ik ezredbeli főhadnagy képviselte. A közösök „Hier“-rel, a honvédek „Jelen“-nel igazolták magukat. Mindez eltartott délig, amikor valamennyit átvezették a többiekhez s a délelőtt folyamán felerészben Zágrábba, felerészben Kolozsvár felé indultak a forgalom felvételére s a vonal biztositására.

A letartóztatott sztrájk bizottság.

A fővárosi államrendőrség tegnap este tudvalevőleg a 13-as bizottság tagjait letartóztatta. A letartóztatott bizottsági tagokat Seudoe Arthurt, Joannovics Lajost, Lorber Józsefet, Margulit Kálmánt, Kósa Lajost, Verő Mihályt a főkapitányságnál nyomban kihallgatta dr. Kállay Miklós vizsgálóalbiró s dr. Varga Szoros kir. ügyész inditvanya értelmében valamennyi ellen elrendelte a vizsgálatot a btkv. 171. §-ába ütköző izgatás és a 481. §-ba ütköző hivatali kötelesség megtagadásának büntette miatt. A letartóztatottakat átkisérték az ügyészség fogházába. Ma délelőtt mindannyian felfolyamodást jelentettek be a letartóztatást elrendelő birói végzés ellen. Margulit Kálmán ma délelőtt dr. Schäffer József és dr. Bródy Lajos ügyvédeket bizta meg védelmével. Az előzőleg már letartóztatott Sarlay János nyugoti pályaudvari főnökhelyettes felfolyamodása ügyében a vádtanács holnap dönt. Ugyancsak holnap határoz a többi letartóztatottak felfolyamodása ügyében is.

Ma délelőtt a rendőrség letartóztatta Potincze János Rákos rendezőpályaudvari forgalmi tisztviselőt, a tizenhármas sztrájkbizottság tagját. Potincze ma reggel szolgálatra jelentkezett Daróczy nyugati pályaudvari állomásfőnöknél, az üzletvezetőség egyenes rendeletére azonban nem fogadták el jelentkezését, hanem átadták a rendőrségnek. A főkapitányságra kisérték, hol dr. Arányi Taksony rendőrtanácsos kihallgatta és letartóztatta.

Hasonlóképen letartóztatta a rendőrség Komlós Manó vasuti mérnököt, a sztrájk bizottság tagját is. Ma reggel detektivek keresték lakásán, a hol azonban nem találták. A mikor Komlós ezt meghallotta azonnal jelentkezett a főkapitányságon, a hol őt is fogva tartották.

Délben mindkettőjüket átkisérték az ügyészséghez. Dr. Kállay vizsgálóbiró kihallgatás után kihirdette előttük a vizsgálati fogságot elrendelő végzést, a mely ellen ők is felfolyamodást jelentettek be.

A délután folyamán a sztrájkintézőbizottságnak még szabadlábon levő tagjai közül a rendőrség letartóztatta Breuer Ferencz és Kardos Antal hivatalnokokat is, a kiket szintén átadtak az ügyészségnek.

A vészjel.

A rendőrség széles mederben folytatja a nyomozást, hogy a mozgalom vezetőit és kezdeményezőit kinyomozza. Az általános sztrájk ugyanis akkor tört ki, amikor megbeszélés szerint az egész országban megszólalt a vészjel, egy három tagu harangkongás, a melynek minden tagja egy hosszu és két rövid kongásból áll. Ez annyit jelent, hogy *minden vonalon minden vonat megálljon!* A rendőrségnek már most az volt a feladata, hogy megállapitsa, hogy hol és ki adta a vészjelet. A nyomozást *Bérczy* Béla rendőrkapitány vezette, aki kideritette, hogy a jel a rákosi rendező pályaudvarról indult ki. Ennek alapján aztán ma délelőtt előállitották a főkapitányságon a rákosi rendező-pályaudvar *harminczkilencz* alkalmazottját, akik azzal vannak vádolva, hogy ők a rákosi rendezőpályaudvaron történt erőszakosságot és közveszélyes cselekmények tettesei.

Kiderült a nyomozás folyamán, hogy ott a vasutasok már napokkal ezelőtt formális összeesküvést szőttek, fogadalmi ivet irtak alá és kötelezték magukat, hogy mindannyian egyöntetüen megtagadják a szolgálatot. Azután megakasztották a forgalmat oly módon hogy a váltókat tilosra állitották s igy a 751 számu és 165 számu vonatok nem tudtak az állomáson áthaladni. Továbbá megrongálták a Westinghous-féket s a 7. számu jelzéssel az összes vonatokat az egész vonalon egyszerre megállitották. Ugyancsak a Rákos rendező-pályaudvaron több helyen megrongálták a távirót és a telefont és a szemafor-lámpásokat is eloltották. A rendőrség ezért a pályaudvar letartóztatott alkalmazottait közveszélyes cselekmények elkövetésével vádolja.

Késő estig tartott az előállitott vasutasok kihallgatása, amely azzal végződött, hogy Bérczy kapitány ötöt közülük letartóztatott a vasuti közlekedést akadályozó és veszélyeztető közveszélyes cselekmények miatt. Ezek: Balázs János máv. állomási mühází. Dimitrievics Dragutin máv. váltóőr, Ferbenstein Miksa máv. napidijas, Csete József kocsirendező, Marán András kisegitő fékező.

Ezekre bizonyult, hogy a rákosi rendező állomásra bejáró vonatokat e hó 19-én este hamis lámpajelzéssel leintették, leütéssel fenyegették a mozdonyvezetőket, ha a vonatot tovább merik vezetni, sőt lefeküdtek a mozdonyok elé is, hogy ezzel is megakadályozzák a vonatok tovább indulását, a 165 örszámu vonat Westinghouse-féket megrongálták, kieresztették a levegőt, összes vészfékeit fölszaggatták, a kocsikat két helyen szétkapcsolták stb. A rendőrség egyébként ez ügyben még folytatja az eljárást.

A főváros nem éhezik.

A főváros közélelmezésében semmi tekintetben fennakadás vagy hiány nem állott be máig sem és a forgalomnak most már várható rendes lebonyolitása remélhetőleg a szokott rendezett viszonyokat fogja eredményezni. Ami eddig menynyiségre nézve szüken volt nehány napig: a tej és tejtermékek, ezekben sincs már hiány ma. Keveset hoztak még a vadhus-félékből, de ez csak szükebb kört érint. Ellenben minden más élelmiczikkben nemcsak elegendő a készlet, hanem egyik-másik határozottan árcsökkenést szenvedett. Igy a burgonya és a tojás tegnap is annyi jött, hogy részben el sem kelt és az árak visszahanyatlottak a régi mederbe. Halfélékben, borju-, marha- és sertéshusban teljesen elegendő a készlet; vidékről tengelyen, sőt a Déli vasuton is hoztak; a sertéshusnál ismét a rendes árakat jegyzik. Baromfiból annyit kapni, hogy a szükségletet kielégiti.

A fontosabb élelmiczikkek mai kicsinyben jegyzett árai a következők:

Marhahus elsőrendü kilogrammja 180 fillér, leveshus 160 fillér, borjuhus hátulja 260 fillér, eleje 180 fillér, serléshus czombja 170 fillér, karaj 220 fillér, zsir 144 fillér, sütnivaló csirke 320—360 fillér párja, elsőrendü tyuk 400 fillér párja, fiatal liba 14—15 korona párja, tisztitott csirke 160—170 fillér darabja, jérczе 280—300 fillér darabja, tyuk 340—380 fillér darabja. Ami a jövő csütörtökön tartandó rendes marhavásárt illeti, ennek rendes lefolyása, ugy látszik, biztositva van; közük ugyanis velünk, hogy Örkény mellett egy pusztán 3000 darab szarvasmarha van együtt, melyet lábon hajtanak a vásárra és ezzel a mennyiséggel a vásár kellően el van látva.

Minden rendben van.

Az államvasutak középponti igazgatóságánál természetesen nagy örömet keltett a vasutasok sztrájkjának megszüntetése. Az éj folyamán és ma reggel óta kedvező jelentések érkeznek a vidékről a rend helyreállításáról. Marx igazgató kijelentése szerint a forgalom csekély kivétellel már ma mindenütt megindult. A budapesti vonatok megindításáról már a nyugati és keleti pályaudvarokon közvetetlenül intézkednek, mivel e helyeken teljes számban állott munkába a vasuti személyzet.

Az igazgatóság meggyőződése szerint huszonnégy óra mulva nemcsak a rendes személyforgalmat bonyolithatják le az egész országban, de a teheráruforgalom is rendes kerekvágásba jut és szerdáig minden olyan akadályt legyőznek, amelyet a sztrájk támasztott.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter delután kevéssel két óra előtt érkezett az igazgatósági épületbe, ahol *Ludvigh* Gyula elnökigazgató és *Marx* János igazgató tettek jelentést a dolgok mostani állapotáról. A kereskedelmi miniszter a vasutasok dolgáról a következő kijelentést tette:

— Az első és legfőbb feladat a rendes vasuti forgalom helyreállitása. Erre nézve mindent megtettünk és megteszünk, még a lehetetlent is. És a forgalom már is megindult mindenfelé, a vonatok kevés kivétellel mindenütt közlekednek, a hézagokat még ma pótoljuk és remélem, hogy holnapig teljes rend lesz! A vasutasok személyi és pénzügyi dolgaiban csak a *rend teljes helyreállitása után történhetik intézkedés.*

A kormányhoz közel álló körökből arról értesülünk, hogy a rend helyreállitása után a kormány ujból megfontolja a vasutasok fizetésrendezéséről szóló javaslatot, alaposan áttanulmányozza a javaslatok memorandumát és a *jogos kivánságoknak* a lehetőség szerint eleget tesz.

A következő hivatalos jelentést kaptuk:

A balparti üzletvezetőség összes vonalain a vasuti forgalom ma ismét korlátlanul felvétetett.

Décsey s. k. üzletvezető.

A postán is megindult a forgalom. *Demény* Károly postaigazgató közli velünk, hogy a mai nappal a postahivataloknál a csomag- és pénzeslevél feladásának korlátozása *megszünt.*

Tévedések.

A következő nyilatkozatot teszik közzé:

Több lap arról adott hirt, hogy Konkoly-Thege Miklós országgyülési képviselő a vasutasok sztrájktanyáján megjelent és a vasutasok pártjára állva, azok érdekében nyilatkozatot tett. Konkoly-Thege Miklós annak a konstatálására kért fel bennünket, hogy ő Dobieczki Sándor országgyülési képviselő és Biró Béla vasuti főmérnök társaságában csakugyan megjelent a sztrájktanyán; ott Turchányit, aki hattal fedője egy ablaknál ült, megszólitotta, mert Solymossy Lajos báró képviselőnek nézte és azt mondta neki: »Derék, hogy mégis kijöttél!« Felismerve tévedését, bemutatta magát Turchányinak, aki szintén bemutatkozott. Ez volt egész szereplése a sztrájktanyán.

Egyes lapok azt is állitották, hogy Konkoly-Thege Miklós oly nyilatkozatokat is tett, amelyek Vörös László országgyülési képviselőt konsternálták. Ez annyival alaptalanabb, mert Vörös László a fentebb emlitett jelenet után csak háromnegyed óra mulva érkezett a sztrájktanyára, és igy mint a fennebbiekből kitünik, Konkoly-Thege Miklósnak semmifele kijelentését nem is hallhatta.

Konkoly-Thege Miklós különben állandóan Dobieczki Sándor társaságában volt, aki előbbinek semminemü nyilatkozatát nem hallotta.

Vidéken.

Debreczen Püspökladány-Máramaros-Sziget-Debreczen- és Szerencs közt a vonatok rendesen közlekednek. A város öt elökelő testülete ma gróf *Tisza* István miniszterelnökhöz a következő táviratot intézte:

Végtelen szomorusággal és elkeseredéssel szenvedi át az ország egész közönsége és különösen a gazdasági ágakon foglalkozó tömege azt a napról-napra türhetlenebb és károsabb állapotot, amelyet a vasuti forgalom megbénulása teremtett. Az államvagyonban okozott tekintélyes kár csak parányi része lehet annak, amelyet az ország kereső, teherviselő és kötelességeinek tiszteletteljes teljesitésében fáradó népe türni és viselni kénytelen. A gazdaságok, iparvállalatok, pénzügyi intézmények és kereskedések életfeltételeitől elvágva, munkajukban megállitva, tanácstalanul és segitség nélkül állanak és a társadalmi életnek és az iparüző egyeseknek munkás létfeltételei az általános zavar örvényébe kerülnek. Az alulirott gazdasági és társadalmi testületek vezető köreit e szomoru viszonyokat megbeszélés tárgyává tevén, pártpolitikai különbség nélkül szükségesnek és helyesnek itték, hogy nagyméltóságodhoz forduljanak és kérik nagyméltóságodat, hogy minden rendelkezésére álló eszközt felhasználva, bölcsen és erélyesen hasson oda, hogy az erőszakosan megállitott forgalom zavarai véget érjenek és a törvényes hatalmi tényezők feltétlen uralma alatt a rend és nyugalom helyreálljon. Kérjük egyszersmind nagyméltóságodat, kezdeményezzen oly törvényhozási intézkedéseket, amelyek a jövőben lehetetlenné teszik a közszolgálati tér oly sajnos jelenségeit s melyek a szociális érdekek tiszteletben tartásával szabályozván az ipari és gazdasági sztrájkokat is, ezzel együtt biztositják a munka és vállalkozás szabadságát. A kereskedelmi és iparkamara, a debreczeni kaszinó, a kereskedelmi társulat, a gazdasági egyesület, a kereskedelmi csarnok.

Fiume. A vasuti sztrájktanyán a katonai behivók kézbesitése alkalmával az államvasutak egy tisztviselője figyelmeztette a katonaköteleseket, hogy szolgálatba bevonulni kötelesek és a szolgálatot katonai pontossággal az üzletszabályzat 234. §-a szerint tartoznak teljesiteni. Értesitő a sztrájkolókat, hogy Budapest és más állomás alkalmazottai már szolgálatra jelentkeztek, hibáztatja a központi bizottság eljárását, hogy a kormánynyal már kezdetben nem egyezett ki, mert némely föltételt, pl. a 24 órai terminus és a vasutugazgatók elbocsátása csakugyan képtelenség volt. A központi bizottság hibázott. Este hat órakor ismét közgyülés lesz a szolgálat ujbóli felvétele ügyében. A vasutasok közt a hangulat nyomott.

Szombathely. A szombathelyi üzletvezetőség egész területén az összes hivatalnokok és alkalmazottak munkába léptek és a vonatok minden irányban a rendes menetrend szerint közlekednek.

Kaposvár. Az első vonat Budapestről három óra helyett délután négy órakor érkezett ide. Tiz percz ittartózkodás után a vonat elindult és a fiumei és többi vasutasok kendőlobogtatással bucsuztak el a kaposváriaktól. A helyi vonatok Szigetvár kivételével mind beérkeztek és vissza is indittatták. A szigetvári viczinális Gálosfa állomáson vesztegel és távirati felszólitást kapott az azonnali indulásra. Az állomásokon még katonaság van s a vizsgálóbiróság és rendőrhatóság már tegnap megkezdte a vizsgálatot.

Miskolcz. Este három órakor indult Miskolczról a 65. gyalogezred három százada Hatvanba különvonaton. A miskolczi üzletvezetőség egész területén a személy-, podgyász- és gyorsáruszállitmányok forgalma rendesen fel van véve. Debreczen és Budapest a teheráruforgalmat még nem vették fel és igy az még itt is szünetel.

Eger. A rendes forgalom Eger és Füzesabony között megindult. Az első vonat tegnap este fél hét órakor érkezett és a személyzet a szolgálatot pontosan teljesiti.

Kolozsvár. A szociáldemokraták ma este népgyülést akartak tartani, amelyet azonban a rendőrség betiltott és a város tanácsa ehhez a betiltáshoz szintén hozzájárult. A tanács plakátokon kérte a közönséget, hogy ne vegyen részt a népgyülésen és hogy a mostani időkre való tekintettel tartózkodjék mindennemü tüntetéstől. A szocialisták mégis vagy 300-an összeverődtek, a rendőrség előtti térre vonultak és ott körme-

netet rendezve, éktelen füttyel és lármával megzavartak a közcsendet, ugy, hogy a rendőrség kénytelen volt a zavargókat szétkergetni. E közben dulakodás támadt és a rendőrség 18 zavargót előállitott, kik közül egynél revolvert találtak, amelynek dr. László Jenő ügyvédjelölt lett az elnöke. Dr. László ismét szocializista agitátor, akit nem régen egy más mozgalom alkalmával a miniszterelnök oly erélyesen rendreutasitott. Ez a bizottság dr. László vezetése alatt ma délelőtt megjelent a főkapitányságon és arra kérte Rudnay Béla főkapitányt, hogy engedje meg a Hermina kertben való tanyázást. A főkapitány előtt, aki délelőtt 9 órakor fogadta a küldöttséget, nagy visszatetszést keltett, hogy éppen dr. László szerepel mint vezető és nem is volt hajlandó vele szóba állani. Később pedig, a mikor dr. László okvetetlenkedni kezdett, élesen reá is szólt, hogy távozzék, mert rendszerint féreg módjára élősködik a sztrájkoló szegény embereken. Dr. László dühösen hagyta el a főkapitány fogadó szobáját, mire aztán a főkapitány kijelentette a küldöttség előtt, hogy a kérelmet nem teljesitheti.

Időközben a főkapitánysághoz az a hir érkezett, hogy a sztrájkoló tuvarosok a tovább dolgozókat, több helyen erőszakkal akarták megakadályozni munkájuk folytatásában. Erre aztán a főkapitány meg akarván előzni, hogy a legutóbbi tuvarsztrájk erőszakos jelenetei, a zavargások és verontások megismétlődhessenek, elhatározta, hogy erélyes rendszabályokkal veszi minden ilyen dolognak elejét.

A sztrájktanyán a rendőrség széleskörü intézkedéseket tett a zavargások megakadályozására. A Hermina-kertet gyalogos és lovasrendőrök vették körül, kivonult azonkivül három század huszárság is, a mely a sztrájk-tanya mögött foglalt állást. A sztrájkolók izgatottan várták a bizottságnak visszaérkezését, hogy a főkapitány döntését megtudjak.

A bizottság még nem is érkezett vissza, a mikor néhány perczczel tizenegy óra előtt Rudnay Béla főkapitány személyesen jelent meg a sztrájktanyán. A főkapitány több tisztviselő kiséretében bement a Herminakertbe és kijelentette a sztrájkolók előtt, hogy a sztrájktanyát feloszlatja. Azután felszólitotta őket, hogy oszoljanak csöndben és békésen szét és figyelmeztette őket arra is, hogy ha a legesekélyebb rendzavarásra vagy erőszakoskodásra vetemednének, annak igen komoly következményei lesznek.

A tuvarosok még egyszer megkérték a főkapitányt, hogy engedje meg együttmaradásukat, de a főkapitány nyomatékosan megismételte, hogy állandó gyülekezést és csoportosulást csak a főváros külterületén kivül fog megtürni. A sztrajkolók kénytelenek voltak ebbe belenyugodni és kisebb csoportokban elhagyták a sztrájktanyát. A szétoszlás rendben történt, sem a rendőrségnek, sem a kivezényelt huszárságnak nem volt oka a beavatkozásra.

A sztrájkolók a Hungária-köruton és a külső váczi-uton végig Ujpestre mentek és a *szunyogszigeten* ütötték föl tanyájukat.

A tuvarosok sztrájkja nem általános. Sok helyen folytatják a munkát és az utczákon gyakorta lehetett látni rendőri fedezet alatt haladó teher kocsikat. A személytuvarozás sem szenvedett késedelmet.

—

— **Nyilatkozat.** Fenyő Sándor a mai napon ugy az *Egyetértés* szerkesztőségéből, mint a laptulajdonos *Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság* kötelékéből végkép kivált s neki ugy a szerkesztőséggel, mint a lapkiadó-társasággal minden érintkezése megszünt.

Budapest, 1904. április 25.

Az *Egyetértés* szerkesztősége.
A Magyar Ujságkiadó-részvénytársaság.

*

Az »*Egyetértés*« összes munkatársai ennek a ténynek a tudatában változatlan politikai függetlenséggel és a kivált főszerkesztő minden, bármely irányu befolyásától szabadon fogják a lap politikai és szellemi irányát lankadatlan erővel és kitartással szolgálni, valaminthogy eddig is nem személyek, hanem elvek szolgálatában teljesitették nehéz kötelességüket.

A nagyközönség mindenkor megnyilvánuló elfogulatlansága és jóizlése felment mindnyájunkat attól, hogy azokra a tendencziózus és tisztán látható czélzatból eredő buzditásokra hallgassunk, melyek egy reánk nem tartozó inczidens alkalmából annak a zászlónak elhagyására ösztönöznek, melyet hosszu évtizedeken át becsülettel szolgáltunk eddig és szolgálni fogunk ezután is.

— **Személyi hirek.** Frigyes dán trónörökös neje, valamint *Thyra* és *Dagmar* herczegnőkkel Sopronból visszautazott Bécsbe. A fejedelmi vendégeket *Schauburg-Lippe* Frigyes herczeg és neje, *Luiza* dán királyi herczegnők kisérték el Bécsbe — *Vilma* németalföldi királynő — mint Rómából jelentik — ma a férjével Rómán át utazott.

— **Lónyay grófné öröksége.** Brüsszelből jelentik, hogy Lónyay Stefánia grófné fölebbezést adott be a Henriette királyné hagyatéka ügyében hozott itélet ellen. Ugyanezt szándékoznak tenni a párisi hitelezők is. A legközelebbi tárgyalás valószinüleg még a törvénykezési év vége előtt lesz a fölebbezési biróság első kamarája előtt.

— **Egy főherczeg gépkocsizása.** Alcsuthról jelentik: József Ágost főherczeg tegnap Libits Adolf udvari tanácsos jószágkormányzóval automobilon jött ki Alcsuthra. Az aránylag igen hosszu utat, mely csak Bicskéig 1 órai gyorsvonati ut, a főherczeg automobilon háromnegyed óra alatt tette meg, valószinüleg azért, hogy huszárőrnagyi kötelességét még délelőtt elvégezhesse és még azon este visszatérhessen Budavárába. A kirándulás sikerült és minden zavaró inczidens nélkül folyt le. A főherczeg és Libits udvari tanácsos még cserkészhettek is Alcsuthon. — a mi szintén nagyon szép eredménynyel járt és ugyancsak automobilon, szintén háromnegyed óra alatt értek haza.

— **Sztrájkvilág.** A levegőben van a sztrájk. A vasutasok nagy sztrájkja után ma Szegedről és Nagyváradról érkeznek az ottani sztrájkokról hirek, amelyek már napok előtt készültek és részben ki is törtek már. Nagyváradról jelentik, a budapesti események és az élesdi vérengzés hirére a nagyváradi szocziáldemokrata pártszervezet elhatározta, hogy valamennyi munkást sztrájkba lépteti. Vasárnap éjjel az összes szakszervezetek gyülést tartottak, melyeken elhatározták, az általános sztrájkot. Reggel 6 órakor az ipari és gyári munkások rendesen megjelentek mindenütt, de rövid idő mulva megérkeztek a szakszervezetek küldöttei és felszólitották a munkásokat, hogy hagyják abba a munkát. A munkások rögtön engedelmeskedtek. A sztrájkoló munkáscsapatok kivonultak a Rhedey-kertbe. A városban nagy izgalom keletkezett. Rémhirek kaptak lábra. A Rhédey kertből a munkások jöttek be a városba és felszólitották az üzlettulajdonosokat, hogy zárják be üzleteiket. Ez hamarosan meg is történt. A városban erre az a hir terjedt el, hogy a *munkások bevonultak a városba.* Erre bezárták az összes nyilvános helyiségeket, a kávéházakat és korcsmákat. Az iskolákban beszüntették az előadásokat és hazaküldték az iskolas gyermekeket. A polgármester és a főkapitány, a helyőrségi parancsnokokhoz fordultak segitségért. Erre az egész helyőrségen riadót fujtak. A gyalogság megszállotta a tereket, a lovasság a Rhédey-Kerthez vezető utakat zárta el. Gerő főkapitány a Rhédey-kertbe ment, és a sztrájk vezetőihez kérdést intézett szándékaik felől. A munkások kijelentették, hogy amig Magyarországban oly kormány van, mely a munkás-szabadságot látbal tiporja, az ország munkásai nem fognak dolgozni. A város nyugalmat azonban háboritani nem akarják. Rendzavarás nem is történt. Az üzletek és nyilvános helyiségek még délután is zárva maradtak. — A szegedi kubikosok — mint Szegedről jelentik — a vizmüvi munkásokkal együtt sztrájkba lépett. A munkások Rittner Fülöp vállalkozótól azt követelték, hogy az eddigi 90 krajczár napszám helyett 1 frt 20 krt fizessen nekik. Rittner azonban csak egy forintig volt hajlandó a napszámot felemelni. A munkások számszerint körülbelül százan erre kimondták a sztrájkot s ma reggel felvonulást rendeztek a Tisza Lajos-köruton, ahol egy épülő ház munkásait mektámadták s kényszeritették a munka abbahagyására. Rainer József főkapitány, aki először békés megegyezést akart létrehozni a munkások és a munkaadók között, erre kénytelen volt a katonaság segitségét igénybe venni. Ki is vonult a 46 gyalogezred egy százada és a 3. honvédhuszárezred egy szakasza. A fegyveres erő megjelenésére a rend azonnal helyreállott ugy hogy délben a katonák már visszatérhettek kaszárnyáikba. Holnapra, hir szerint a kőművesek is sztrájkba fognak állani.

Szegedről táviratozzák: Szegeden a vizvezetéknél és az épitkezési munkáknál sztrájkoló hatszáz földmunkás ötvenes csoportban bejárta a várost, a kőmiveseket és ácsokat terrorizmussal akarták a sztrájkba kényszeriteni és következkel megdobálták őket. A 46. gyalogosok, valamint a huszárság őrzi az épületeket és a forgalmasabb utczasarkokat. A földmunkások által szétriasztott munkások visszatérnek munkahelyeikre. A vasutasok ma reggel valamennyien munkába állottak.

— **Az Akadémiából.** A magyar tudományos Akadémia ma délután összes ülést tartott báró Eötvös Lóránd elnöklésével, a melyen elsőnek Szent Kláray Jenő tartott emlékbeszédet Balássy Ferencz elett.

Az emlékbeszédet figyelemmel hallgatta és tetszéssel fogadta az kadémia. Az elnök ezután előadta, hogy a multkori összes ülés határozata szerint Mátlnás József nagymihályi igazgató tanitónak és Marosán Kornél aranyos-medgyesi á lami iskolai tanitó, nyerték el az ezer-ezer koronás báró Wodianer-féle jutalomdiját, a magyarositás terén elért eredményeik elismeréséül. Szily Kálmán főtitkár ezután bejelentette, hogy a minap lejárt Teleki-dij nyertese, jelentkezett a dijért; e szerint a nyertes Agrippina czimü szerzője Zigány Árpád.

— **Egy regény előzménye.** Bilse hadnagy, a ki »Az egy kis garnizonból« czimü regényt irta igen gyorsan népszerü lett Németországban. Nem a regény irodalmi kvalitásainál fogva, hanem mert regényében tudomás szerint könyörtelenül fölfedezte a forbachi helyőrség tisztikarának bünei. S minthogy ugyanazok a viszásságok uralkodnak — még fokozottabb mérvben — a nagyvárosokban is, a regény hihetetlen példányszámban kelt el a könyvesboltokban. Most került nyilvánosságra, hogy voltaképen mi is inditotta a hadnagyot a regény megirására? Bilsét tudvalevően hat havi börtönbüntetéssel sujtották. Most, hogy kiszabadult a börtönből, Strassburgban töltött néhány napot. Ott többen beszéltek vele s Bilse visszautasitotta azt a vádat, hogy inkorrekséget követett el. A forbachi helyőrségben uralkodó állapotokról szemelyesen akart jelentést tenni fölebbvalójának és ezért kihallgatást kért tőle. De amikor jelentését meg akarta tenni, fölebbvalója homlokát összeránczolva, félbeszakitotta:

— Hadnagy ur, nem azért fogadom önt kihallgatáson, hogy nekem itt a tisztikar intrikáiról előadást tartson.

Ennek folytán — igy nyilatkozott Bilse — nem tehetett mást, mint azt, hogy megfigyeléseit regénybe foglalja. Azt is tagadja, hogy nyerészkedésből adta közre a regényét. Senki sem segithette, — ugymond — hogy a könyvnek ilyen sok vevője lesz. Egyébiránt megjegyezte, hogy nem is volt annyi haszna a könyvből, amennyiről beszélnek. Kijelentette, hogy tisztek köréből uj anyagot kapott, amelyek egy másik, hasonló irányu regény megirására alkalmasak. Meg is fogja irni uj könyvét, miután most egészen az irodalomnak szenteli magát.

— **Hymen.** Dr. *Dekány* Aladár devecseri ügyvéd eljegyezte *Fispán* Mór kecskeméti törvényhatósági bizottsági tag leányát, Irmát.

— **Alisz herczegnő Pétervárott.** Bourbon Alisz herczegnő, Schönburg-Waldenburg herczeg válófélben levő felesége e hónap 21-én Nápolyból Drezdába érkezett, ahol rövid ideig értekezett ügyvedjével, aki őt válóperében képviseli. Onnan tovább utazott Pétervárra, hogy ott együtt legyen bátyjával, az orosz szolgálatban álló Jayme herczeggel mindaddig, mig ez a harcztérre utazik. A herczegnő azt a tervét, hogy mint ápolónő teljesitsen szolgálatot a harcztéren, feladta s egy hét mulva Drezdán át visszatér Nápolyba, hogy onnan aztan egy hat hónapra terjedő amerikai utra induljon.

— **Az élesdi szocziálista lázadás.** Az élesdi véres szocializista lázadás izgalmai még mindig nem csitultak le. A ma érkezett táviratok szerint a csendőrök ötvennyolcz lövést tettek s mind az ötvennyolcz talált. A huszonegy halott száma még ujabb nyolcz áldozattal szaporodott meg. A többi sebesült állapota is rendkivül sulyos. A megyei közkórházba csak nyolcz-tiz halott tekszik, a többi sebesültet otthon ápolják. De még mindig nagy azoknak a száma, akik az orvosok szerint nem fogják kiheverni a golyó ütötte sebet. A halottak száma most már huszonkilencz. A vérengzés után szétoszlott nép több helyütt zavargást kezdett a kerület falvaiban. Igy Brátkán felgyujtottak egy erdőt. A katonaság megszállta a kerület összes falvait.

— **Ezüstlakodalom.** Lang Soma, a budapesti közuti vaspályatársaság pénztárosa és neje, szülelti Fränkl Gizella, vasárnap ünek meg gyermekeik és unokáik körében ezüstlakodalmukat.

— **Az index-hamisitók.** Az egyetemen — tudomás szerint — gyakran fordultak elő indexhamisitások. Az egyetemi tanács, miutan a dologról meggyőződést szerzett, határozatot hozott, melynek értelmében azt a hallgatót, a ki a jövőben hamisitást követ el, két félévre elutasitják az egyetemről, azt a félévet, melyen a hamisitást elkövette ugyancsak elveszíti, a büntetését pedig bejegyzik a leczke-könyvébe, távozasi- és végbizonyitványába. A tanács a határozatát fölterjesztette Berzeviczy Albert dr. vallas és kereskedelmi miniszter lesz, a ki azt jóváhagyólag tudomásul vette és azzal a rendelettel tudatta meg, hogy sulyosabb beszámitás alá jövő esetekben, a kitüzöteknél még szigorubb fegyelmi büntetést szabjanak ki. A miniszter rendeletét Heinrich Gusztáv dr. az egyetem összes épületeiben kifüggesztette.

— **Millios csalás.** Havreban nagy megdöbbenést kelt az a Párisból érkezett hir, hogy Ballyt csávékereskedőt Párisban, a hová kedden érkezett meg, letartóztatták. Ballyt éveken át jelentős szerepet játszott Havreban s mintegy tizmilliót kitevő vagyont harácsolt össze. Egy napilapot is alapitott ott, a mely ma is létezik. Az utóbbi években spekulácziói oly balul ütöttek ki, hogy egész vagyonát elvesztette, de hála összeköttetéseinek, mégsem került bukásba. Am Ballyt a rendelkezésére adott hitelei bünös módon visszaélt. Azzal vádolják, hogy hamisitott és lopott értékpapirokat hozott forgalomba, melyekkel egész Franciaországot elárasztotta. Beszélik, hogy üzelmeiben egy igen előkelő nantesi arisztokrata is részes. Ballyt szédelgései igen nagyarányuak voltak. Körülbe ül 7—8 millióról van szó.

— **Megőrült vasutas.** Fehér Lajos vasuti hivatalnok tegnap délelőtt a Teréz-körut 2. számu ház előtt megőrült. Ruháit levetette és ugy támadt a járókelőkre. Bevitték a VI. kerületi kapitanyságra, a honnan mint veszedelmes őrültet a lipótmezei tébolydába beszállitották.

— **»Szabályellenességek« egy banknál** Bécsből táviratozzák ezt a diszkrét hirt. A Kreditanstalt egy kommünikéje következőket tartalmazza: Az igazgatóságnak a Kreditanstalt lemberg fiókjában elrendelt rovancsolása alkalmával kiderítették, hogy a fiók rendetlenségek és egy hivatalnok szabályellenes eljárása következtében 47000 korona kárt szenvedett. Az illető főhivatalnokot azonnal elbocsátották.

— **Merénylő férj.** Tegnap az üröm-utcza 23. szám alatt lakó Hegyi József napszámos felesége azzal a panasszal fordult Krenitz Mihály rendőrhöz, hogy a férje agyon akarja lőni. A rendőr a megrémült asszonynyal bement a lakásra, a hol a dühöngő férj revolverét a belépőkre fogta. A rendőr azonban a férjre vetette magát, a földre teperte, közben a pisztoly elsült, de csak a karját érte a golyó. Hegyit letartóztatták.

— **A Pesti »Sofania« Szegény Gyermekkórház-Egylet** tegnap délelőtt tartotta hatvanötödik évi rendes közgyülését.

Az elnöki székből gróf Zichy Ágost nagyszabásu beszédde nyitotta meg az ülést, melyen a belügyi kormány képviseletében Forray Ferencz miniszteri tanácsos, a közoktatásügyi kormány képviseletében dr Tóth Lajos osztálytanácsos, a főváros törvényhatósága nevében Márkus József főpolgármester, Almády Géza tanácsnok, Hamvai Sándor előljáró jelentek meg. A kórház disztermében nagyszámu előkelő közönség gyült össze, akiknek soraiban láttuk: Szalay Imre miniszteri tanácsost, Tauffer, Bókay, Klug, Erőss egyetemi tanárokat, a főváros egyéb jótékony gznrmekvádő egyesületeinek képviselői közül Adlerné-Bancalari Hedviget, a gyermekmenhely alelnőknőjét, dr Vámos Gyulát, a gyermekmenhely főorvosát dr Grosz Gyulát, a Bródy gyermekkórház igazgató-főorvosát stb. A kórház évi jelentését Halász Dezső egyesületi titkár olvasta fel. A jelentésből kitünik, hogy a jótékony intézményt a társadalom humánus jóindulata tavaly is hathatós támogatásban részesitette. Bókay János tanár, a kórház igazgató főorvosa jelentéséből kiemeljük, hogy a Sofánia gyermekkórházban tavaly is több mint 20000 gyermeket gyógykezeltek. Az egyesület kidött vezérférfiai: Török József, Morlin Imre alelnökök emlékének kegyeletes hálával adózott a közgyülés, amelyen Bókay János tanár emlékbeszedének befejeztével az elhunyt alelnökök arczképét lelepleték. A gyülés végén egyhangu alag megválasztották az egyesület alelnökeivé: Glück Frigyest és Romeiser Bélát, akik mindketten már nagy érdemeket szereztek a kórházegyesület körül.

— **A szerelmes merénylete.** Az Andrássy-ut 47 számu ház kapujában ma este fél 10 órakor Horváth József 23 éves czipészsegéd revolverrel rálőtt a házban szolgáló Aigner Janka cselédleányra. A czipészlegény szerelmes volt a leányba, aki az utóbbi időben elhidegült tőle. Ez elkeseritette a legényt. Lehivatta a leányt s többször feléje lőtt. A golyók azonban czélt tévesztettek és az összefutott emberek az elkeseredett szerelmest lefogták. A rendőrség Horváthot előzetes letartóztatásba helyezte.

— **Tiz éves találkozó.** Dr. Lurja Aladár a Székesfehérvár és Vidéke szerkesztője felhivja volt iskolatársait, akik a székesfehérvári fögymnásiumban 1894-ben vele érettségit tettek, hogy az akkori fogadalom értelmében, május 1-én, tiz éves találkozóra Székesfehérvárott jelenjenek meg.

— **Nagy jegverés.** Zágrábból táviratozzák nekünk: A Zágráb melletti Vrapcseben szombaton a jég elverte az egész termést. Némely helyütt két és fél czentiméter átmérőjü, 3—9 deka sulyu jegek estek.

—**Női gyászruhák** beszerzésére ajánlja Horváth és Halász elsőrangu czeget Váczi-utcza 26. (Zsibárus-utcza sarok.) a hol 4 óra alatt készülnek gyászruhak. Vidéki megrendeléseknél közlendő aljhossza és melbőség.

—

Vásároljon osztálys orsjegyet **Lukács Vilmos** bank ha ánan **Budapest, V., Fürdő-ut 20 10.** ¼ á 12 K, ½ á 6 K, ¼ á 3 K, ⅛ á 1.50 K.

— **International szörvesztő.** Egyszeri használat után arczról és kezről a szőrt észrevétlenül eltávolitja. Tégelye 6 kor. Dr. Kovács gyógytárban Bpest, Gyár-u. 17.

— **Habar a gyomorbajosok** idegesen kapkodó korszakunk immár jellegzetes alakjai, mégis rendelkezésünkre állanak az eszközök is, amelyekkel meggyógyithatók. Megfigyelték ugyanis, hogy lehet a gyomrot minden izgatószer alkalmazása nélkül apátiajából felrázni oly módon, hogy kis adagokban már kész megemésztett tápanyagot juttatunk bele. A gyomornak semmi dolga sincs vele, de uj erőt kap s a gyomornedv-mirigyek uj tevékenységre serkentődnek. A beteg, ugyszólván egy csapásra visszanyeri étvágyát, ok és okozat (cessante causa cessat, effektus.) A beteg enni óhajt s rövid idő mulva ismét rendesen képes emészteni. A beteg enni óhajt s rövid mulva ismét rendesen képes emészteni. A betegség előrehaladtával fokozódik az életkedv és a beteg ismét munkaképes és munkavágyó emberré lett. Ilyenszer a szó szoros értelmében első sorban a régóta ismert Somatose. Ez ugy az egyszerü munkásnak, mint a jobbmódunak lehetővé teszi, hogy a fent vázolt okok, és azok következményei által elgyengült munkaerőt a legrövidebb idő alatt ujra visszaszerezze és a legmagasabb fokra emelje. Az emésztési zavarok a koruknak és szervezetüknek meg nem felelő táplálkozás, vagy iskolai tolterheltség következtében gyakran már a gyermekkorban is jelentkeznek Ezek számára sincs jobb erősitő szer a somatorenál, amely tápértékénél és az az emésztést elősegitő hatásával az elernyedt erőt ismét visszaadja s az arczukat üdévé varázsolja. Sok ember számára megvan jelölve ezzel az ut, amelyre lépnie kell, hogy ujra visszanyerje teljes erejét, amelyre a mai életviszonyok közt feltétlen szüksége van.

EGYHÁZAK

Bérmálás a Ferencvárosban. A ferencvárosi plébánia templomban május 31-én lesz a bérmálás, mely alkalommal dr. Kohl Medárd püspök fogja végezni a szertartásokat. A bérmálásra a jövő hónapban lehet jelentkezni a plébánián és az iskolai hitoktatóknál.

Buzaszentelés. A katholikus egyház ma, Szt. Mark evangélista napján tartotta meg buzaszentelő ünnepet. A főistentiszteletet a belvárosi főplébánia-templomban volt, honnan körmenetben vonultak az egyetemi templomba. A szertartást Böschatt János belvárosi helyettes plébános vezette. A menetben részt vettek a növendék papok valamint a belvárosi iskolák tanulói. A poétikus tavaszi ünnepnek pompás idő kedvezett.

Bucsujárás Esztergomba. A belvárosi főplébánia templomból a jövő hónapban, pünkösd hétfőjén bucsujárást rendeznek Esztergomba. A résztvevők különféle ájtatosságokat végeznek és végül megtekintik az esztergomi bazilika kincseit.

LEGUJABB.

Nagyvárad, ápr. 25. A közeli Élesd községben történt eseményekkel kapcsolatban Nagyváradon ma délelőtt forrongás volt. Reggel általános munkássztrájk kezdődött. A munkások kivonultak a város mellett lévő Redey kertbe, miután már az éj folyamán elhatározták az általános sztrájkot! Időközben érintkeztek a nagyváradi vasutasokkal és felajánlották támogatásukat a sztrájk folytatásához. Minthogy azonban a vasutasok ezt visszautasitották, az általános sztrájkot a munkások elejtették és csak kisebb tüntetésekre szoritkoztak. Az élesdi eset miatt bejárták a boltokat a szocziálisták és arra kérték a kereskedőket, hogy csukják be boltjaikat. Ezt a kereskedők meg is tették, és az üzletek délig zárva maradtak. A nagy zavargásra való tekintettel az iskolákat is ma zárva tartották. A nagyváradi helyőrség nagy része kivonult, körülzárta a sztrájkolókat és megakadályozott minden rendzavargást. Végre sikerült a hatóságoknak arra bírni a tüntetőket, hogy huszas csoportokba oszoljanak szét. A csend már kora délután helyreállott és a munkások általában megkezdték a munkát. Este ujabb gyülést tartottak a szocziálisták, egy része ajánlotta a sztrájk ujabbi kimondását, de a többség a sztrájkot elvetette. Rendzavarás délután nem volt. A vasutasok majdnem mind munkába állottak. Minden vonat rendesen érkezik és reggel minden vonat menettervszerüleg indul.

—

Merénylet Kuropatkin ellen.

London, ápr. 25. A Reuter ügynökségnek jelentik Pétervárról: Két kinai koldusnak öltözött japán **megkisérelte Kuropatkint Niucsvangban tett látogatása alkalmával meggyilkolni.** Sikerült is a tábornokhoz közeledniök. A tábornokot kisérő két kozák egyike észrevette, a mint a férfiak egyi ruhájába nyult, mire **leütötte őt.** Átkutatták a ruháikat és késeket találtak náluk.

Elsülyesztettek egy japán hajót.

Tokio, ápr. 25. (Reuter.) A vladivosztoki orosz hajóraj hosszabb tétlenség után hirtelen megjelent Gensan előtt, **a hol** a Gojomaru japán kereskedelmi gőzöst *elsülyesztette.* Egy ma Gensanban feladott rövid távirat azt mondja, hogy három orosz czirkáló bejött a kikötőbe és a távirat feladásának idején még ott volt. A hajók érkezése az oltalom nélkül álló japán gyarmatban nagy rémületet keltett. Itt az hiszik, hogy a hajók mozdulata azért történt, hogy védtelen japán szállitóhajókat elvegyenek. Azt hiszik, hogy a hajók nem maradtak sokáig Gensanban.

TÁVIRATOK.

Loubet elnök Rómában.

Róma, ápr. 25. A mai napot a Loubet elnök tiszteletére rendezett faklyásmenet rekesztett be. A menet este nyolcz órakor a Piazza de Popoló ról indult el. Megnyitották a testületek és egyesületek küldöttségei. Azután zenekarok következtek, amelyek fölváltva az olasz himnuszt és a Marseillest játszották. A menet a Kvirinál előtt, majd a Pizza del Independentenél feloszlottak. Az allegórikás csoportok, amelyek résztvettek a menetben, a többi között az uj kor nagy találmányait jelképezték.

Róma, ápr. 25. A franczia nagykövetségen adott ebéd után Loubet elnök fogadta a franczia kolóniát és több képviselőt. Öt órakor visszatért a Kvirinálba.

Róma, ápr. 25. Ma este a kvirinálban Loubet elnök tiszteletére díszebéd volt, amelyen Viktor Emánuel király a következő olasz nyelvü felköszöntőt mondotta:

Elnök ur! Egész Olaszország szive örömtelten együtt dobog az enyémmel midőn önben a nemes szivü franczia nemzetből való kedves vendéget üdvözlöm. A mi kormányaink könnyen jutottak egyetértésre, midőn közösen dolgoztak a béke, a legfőbb jó fentartásán, melyet mind szilárdabbá tenni az az összes államok törekszenek. Midőn a választott birósági szerződést és a munkaszerződést aláirták, biztositották a politikai békét és megszilárditották a szocziális békét. Olaszország és Franciaország, mind a kettő a latin trónból eredve, évszázadokon át megőrizték a rokonság kitörülhetetlen hagyományát és ma megerősitik barátságukat ebben az örök városban, Rómában, melyből mind a két nép nemzeti szelleme oly sok impulzust meritett. Elnök ur! Midőn önnel kezet szoritok, a dicsőségteljes emlékek a legmagasztosabb érzelmekkel töltik el szivemet. Ezzel a gondolattal, ezekkel az érzelmekkel emelem poharam Franciaországra és méltó nemes fejének egészségére. — A felköszöntő után, melyet állva hallgattak, a zenekar a Marseilais-ét játszotta.

Loubet elnök erre a következő felköszöntővel válaszolt:

Sire! Nehezemre esik kifejezést adni a a meghatottságnak és a hálának Felséged oly szives és nemes szavaiért és azért a fényes, feledhetetlen fogadtatásért, amelyhez egész Olaszország egyesült a fenkölt uralkodó párral, hogy Franciaországot megtisztelje. Az ön szavai Sire holnap minden franczia szivében élénk visszhangra fognak találni. Franciaország és Olaszország bizonyára nem várta meg a mai napot, hogy hirdessék a rokonságot, amely egymáshoz közelebb hozza őket és amely kivánatossá teszi, hogy mindkettőnk boldogsága érdekében mindig barátok maradjanak. De éppugy, mint felségednek, nekem is nagy öröm, hogy barátságunk megerősitését hallhatom ebben a dicsőségteljes Róma városban, a melyben franciák és olaszok közös anyát és sugalmazót tisztelnek szellemükre és nagy tetteikre. A mi kormányaink megértették, hogy mily nagy fontosságu hogy országaik érdekeit összhangba hozzák azokkal a szimpátiákkal, amelyeket egyik a más iránt táplál. Az ő szerencsés együttműködésükből eredt legutóbb a választott birósági szerződés, amelyben én felségeddel együtt uj zálogát látom a politikai békének és termékeny eszközét a szocziális haladásnak. Sire, közös nagy emlékekkel eltelt szivvel egyesitem fölköszöntőmben Olaszország nagysága és virágzása iránt táplált óhajaimat azokkal a kivánságokkal, amelyek engem fenkölt uralkodójának és nejének boldogsága iránt eltöltenek.

A zenekar az olasz himnuszt játszotta,

Esemény Szmirnában.

Athén, ápr. 25. Smirnában a következő eset történt: Midőn Delyanis a görög konzulátus titkára néhány görögnek a boltját, melyeket az adófizetés elmulasztása miatt bezártak, ki akarta nyittatni, véres összeütközésre került a dolog a török katonákkal. Delyanis, a ki könnyen megsebesült, rálőtt a katonákra. Őt és a konzulat is, két kavaszát letartóztatták és csak a franczia konzul közbenjárására helyezték szabadlábra. A görög flotta előkészületeket tesz az elindulásra. Hire jár, hogy Smyrnába megy, ahol nagy izgatottság uralkodik.

A bolgár foglyok szabadonbocsátása.

Konstantinápoly, ápr. 25. A bocsánatot nyert bolgárok szabadon bocsátása folyton tart. Eddig körülbelül háromezret bocsátottak szabadon.

Közgazdasági táviratok.

Newyork.

	ápril 25.	ápril. 24
Buza helyben	104.	106.—
„ májusra	88.50	9450
„ juliusra	87.25	90.82
„ augusztusra	—.—	—.
Irányzat: állandó.		
Gabonaszállitási-díj		
Liverpoolba	1.25	1·25
Tengeri májusra	53.25	55.12
» juliusra	—.—	—.—
Irányzat: állandó.		

Chicago.

— Zárlat. —

	ápril. 25.	ápril. 24
Buza május-ra	86.—	94.12
„ jul-ra	—.—	—.—
tengeri máj.-ra	46.—	51.75
Az irányzat állandó.		

SZINHÁZ ES MŰVÉSZET.

— **Szinházainkból.** A Nemzeti Szinház legközelebbi ujdonsága az angol Jerome »Miss Hobbs« czimü négy felvonásos vigjátéka lesz, melynek bemutató előadását szomb tra tüzte ki az igazgatóság. A férfigyülölő miss Hobbs szerepét Lánczy Ilka fogja játszani. — A Vigszinházban csütörtökön, e hó 28-án mutatják be a »Katóka kegyelmes asszony«-t, Malonyay Dezső három felvonásos uj szindarabját. A főszereplők lesznek Varsányi Irén, Nikó Lina, Heg dűs, Góth, Fenyvesi, Szeró y, Balassa, Tanay és Tapolczay. — A Népszinházban holnap, kedden, Solti Vilma vidéki szinésznő fog vendégszerepelni, mint vendég, a Béldi Izor és Fejér Jenő népszerü »Katalin«-jában, melynek czimszerepét ez alkalomma is Hegyi Aranka játszsza. — A Királyszinházban az egész héten »A főkonzul« marad a szinlapon. Lori szerepét L. Komáromi Mariskával felváltva Batizfalvy Elza fogja játszani. — A Magyar Szinházban »A rikkancs«, Stoll Agost mulatságos operettje fokozódó vonzóerőt gyakorol, ennélfogva egyelőre napról-napra rajta marad a szinlapon.

— **Növendékek hangversenye.** *Fodor* Ernő zeneiskolája szépen sikerült hangverseny keretében számolt be tegnap eddigi működésének eredményéről. A Terézvárosi Kaszinó diszterme egészen megtelt közönséggel, a mely élénk érdeklődéssel kisérte a közreműködő növendékek előadását. A müsor egyik legkiemelkedőbb száma Mihalovich a »Kolostorban« czimü négy szólamu női kara volt, a melyet Bátor Izidor karnagy vezetése alatt bámulatos egyöntetüséggel és finom nüanszirozással adtak elő. A zongorázó növendékek közül Aczél Margit, Totis Sándor és Olescher Lili érdemelnek dicséretet, mig a hegedü-osztályból Földiák Frigyes mutatta be figyelemreméltó készültségét. Két éneknövendéket is hallottunk: Löffelmann Jenőt és Czukor Kálmánt, mindkettőnek csinos a hangja. A közönség sokat tapsolt és az intézet direktorának ezüst babérkoszorút is nyujtott fel. (*p. e.*)

— **Történelmi falképek.** A közoktatásügyi miniszter az idén harmadizben hirdetett pályázatot iskolai történelmi falképekre Az idén nyolcz történelmi tárgyra tüztek ki dijat, de számos pályázó közül csakis két művészt dijaztak. Az egyik Dudits Andor, a kit »Rakóczit ruthén jobbágyai várják a határon« czimü művével végleges kivitelével biztak meg, a másik Gergely Imre, a ki »Bethlen Gabor fogadja a külföld követeit» czimü művével nyerte el a pályadijat.

— **Elmaradt dalestély.** A fiumei »Magyar Daloskör« szombatra tánczmulatsággal egybekötött dalestélyt tervezett. De a mulatság elmaradt, mert W. Krammer Teréz, az opera művésznője, kinek közreműködése lett volna az estély fénypontja, nem mehetett el, A művésznő ugyan már elutazott Budapestről, de Zágrábban egy kellemetlen távirattal fogadták, melyben őt Máder igazgató arról értesiti, hogy a szabadságidő nem engedélyezhető. W. Krammer Teréz sokkal kötelességtudóbb szinésznő, semhogy az igazgatói ukázzal daczolt volna, igy hát a következő vonattal visszautazott.

— **Külföldi szinészet.** Bécsi szinészkörökben a városi tanács ama rendelete, hogy végrehajtókat ezentul be kell bocsátani a művészek öltözőibe, élénk felháborodást keltett és e rendelet ellen minden szinházigazgató a leghatározottabban állást készül foglalni. — Lehar Ferencz »Bécsi nők« czimü operettjét nagy sikerrel elevenitették föl a Theater an der Wien-ben. — A »Drotos tót«-ban szereplő derék Pfefferkorn népszerüsége arra sarkalt két bécsi szinmüirót, hogy e jóravaló és jó humoru polgártársat megutaztassa. »Pfefferkorn Farkas utazása« czimmel darabot irtak, melyet a Jantschtheater közönsége tetszéssel fogadott. — A müncheni Residenztheaterben Lothar Rudolf »Cyprus királynője« czimü három felvonásos vigjátéka mérsékelt sikerrel került szinre. — Marczel Prévost »A leggyöngébb« czimü szinmüve a Comédie Française főpróbáján csak külső sikert ért el.

— **Strauss-adomák.** A „Denevér párisi bemutatója alkalmából a bécsi „keringő király“ özvegye több jóizü adomát mondott el férje életéből Straussné a büszkeség bizonyos nemével, s a kései féltékenység minden árnyalata nélkül beszélt arról a rajongásról, melylyel néhai férjét a nők ostromolták. Igy, a többek közt, az egyik hölgy végrendeletében meghagyta, hogy Strauss a sirja fölött eljátszsza a kedvencz keringőjét. E keringő czime pedig — „Örüljetek az életnek.“ 1871-ben Strauss János amerikai körutra indult és a yankee hölgyeket is annyira megbabonázta, hogy nem volt menekülése előlük. Mindegyikük egy fürtöt kért a szénfekete hajából s minthogy ő maga konokul megtagadta kivánságukat, az inasát vesztegettek meg, hogy az imádott művészt álmában rabolja meg. Az inas pedig ugy segitett a dolgon, hogy Strausz fekete pudlikutyájának bundájából nyirt le egy-egy tincset, ugy, hogy mire a „Denevér“ ünnepelt szerzője Európába visszatért, fejének dus hajsörénye éppen olyan bozontos volt, mint megérkezésekor, ellenben kutyája egészen rövidre volt nyirva

— **»A szerelmes király.«** A párisi Odeonban Louis Marsolleau és Maurice Soulié »Le Roigalant» czimü 4 felvonásos, regényes szinmüvének nagy sikere volt. A szerzők IV. Henriket tették meg darabjuk hősének. Nem a Shakespeare IV. Henrikjét, hanem azt az egykori protestanst, aki abból az elvből kiindulva, hogy »Paris vaut bien une messe« (Páris megér egy misét) katolikussá lett, minden franczianak tyukot igért a fazekába és a mellett fáradhatatlan szoknyavadász volt. Jól csengő versekben adják elő szerzők a vénülő király sorsát, a ki a fiatal, bájos és erényes Condé herczegnő iránt reménytelen szerelemre gyuladva, életét megunja és szándékosan kiszolgáltatja magát Ravaillac törének.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

— **Vakitó lámpák.** A főváros hatósága erős harczot akar inditani az üzletek megvilágitására használt rendkivül erős fényü lámpák ellen. A tiszti főorvos megállapitotta, hogy az üzleti reklámlámpák sokféle szine és tulerős fénye a legerősebb szemidegeket is megtámadja. Ennek alapján a közegészségügyi törvényre támaszkodva a tanács utasitotta a kerületi elöljáróságokat, hogy a tiszti orvosokkal vizsgáltassák meg az erős fényü lámpákat s amennyiben a közegészsége ártalmasnak találják, illetőleg megál apithatják, hogy a látóidegekre veszedelmesek, tiltsák meg a lámpák használatát.

— **Ujabb nagy kölcsön.** A főváros pénzügyi helyzete csak nem akar megjavulni. A rendszertelen gazdálkodás mind sulyosabb helyzetbe sodorja a fővárost, a mely kénytelen szükségleteinek fedezésére ujabb és ujabb kölcsönöket keresni. Halmos János polgármester elnöklésével ma rendkivüli tanácsülésben, a melyen a szakhivatalok vezetői is részt vettek, tárgyalták a főváros pénzügyi helyzetét, a háztartás rendbehozására tehető intézkedéseket s egy uj nagy kölcsön felvételének eshetőségét. A tanácskozásra a mai válságos helyzet adott okot. A fővárosnak a kormány beruházási javaslata alig juttat valamit. Azok az állitólagos uj jövedelmi források is bizonytalanok, a miket a Tisza-kormány helyezett kilátásba. Igy tehát magának a fővárosnak kell gondoskodnia egyrészt a háztartás rendbehozásáról, másrészt meg kell állapitania a halaszthatatlan beruházásokat. Az értekezleten abban állapodtak meg, hogy a javaslatokat hat hónapon belül kell beterjeszteni.

A polgármester ezek előrebocsátása után felhivta a középitési igazgatót, hogy az I. kerületi bizottsági tagok részéről egy villamvilágitó telep létesitése ügyében beadott memorandumra mielőbb tegyen előterjesztést s mutassa ki, hogy a kérdésben a főváros mennyiben lehet érdekelve. Azután az egyes ügyosztályok nyilatkoztak általánosságban a függőben levő beruházásokról. A középitési ügyosztály a huszmilliós kövezési kölcsön ügyét sürgeti, mert a mai kövezési rendszer tarthatatlan s mennél tovább halogatják, annál nagyobb teher hárul a fővárosra. A közegészségügyi osztály a Rókus-kórház lebontását és uj közkórház épitését kivanja, hivatkozással arra, hogy a kórház utjában áll a város fejlődésének s a tatarozások évről-évre nagyobb összegeket nyelnek el. A jótékonysági ügyosztály a központi szegényház megepitését akarja a programmba felvetetni, mert a jelenlegi szegényházban a viszonyok türhetetlenek. A közlekedési ügyosztály első sorban a központi vásárcsarnok kibővitését szorgalmazza, miután anélkül az egész intézmény tökéletlen, rendeltetésének alig tud megfelelni. Kér továbbá uj detailcsarnokokat s a marhavásártéren és vágohidon több nagyszabásu átalakitást. A tanügyi osztály egész sereg iskolaépitést jelentett be, amelyek halaszthatatlanok. Ugyanigy a többi ügyosztály is és csakhamar kitünt, hogy közel száz millió korona ujabb kölcsönre van szükség. Az értekezlet a polgármester felkérésére a részleteket egyelőre titokban tartja.

SPORT.

— **A magyar labdarugó mérkőzések.** Bajnokság: Ferenczváros győz Mac ellen (4: 1); Magyar testgyakorlók győznek B. T. C. ellen (2: 1).

— **Uj rend a totalizatőrnél.** Pintér Zsigmond, a totalizatőr uj igazgatója, az eddigi gyakorlattól eltérőleg a midőn az igazgató egyuttal a 10 koronás totalizatőr vezetője volt, minden egyes pénztárhoz külön vezetőket rendeltek ki, ő maga pedig a főellenőrzést gyakorolja. A három pénztár vezetői: Trágyi József Iöttőssy István és Lengyel Antal, kik mindannyian régi szakképzett totalizatőr tisztviselők.

— **Magyarország törvivő** bajnokságát Mészáros Ervin nyerte meg, a törvivő bajnok Békessy Béla lett, mindketten a magyar atletikai club tagjai.

A Práter-dij.

— A *bécsi versenyek.* —

Az utolsóelőtti nap programmja elég jó sportot igér. Főszáma a St. Marxi-dij handicap (5000 k. 1000), melynek mezőnye meglehetős nagy lesz. Sok chanceaval indulnak Malupri, Pajtás, Radius és Belle of Hernals. A Prater-dijban (3000 m. 1600 m.), Czipész erős ellenfelekre talál a Degenfeld- és Dreher-istállók kiküldöttjeiben.

Egy 4000 méteres steeple-chase zárja be a napot, melyben erős ellenfelei lesznek az idén először versenyző Midasnak Vadoncz és Ikaros.

Jelöltjeink az egyes versenyekre a következők:

I. **Mariska—Zarina—Taral**
II. **Torquemada**
III. **Czi.ész—Degenfeld-ist.—Jongleur**
IV. **Belle of Hernals—Malupri—Radius**
V. **Tepla—Lagosta—Bona Grazia**
VI **Gomb—Semmeringer—Hippokrates**
VII. **Midas—Vadonoz—Ikaros.**

Formán (Chlorimethylmenthyla- -aether) klinikailag a,k próbálva, az orvosok, által **eszményitt nátha ellenes szernek** jeleztetet Könnyü náthánál **Forman-gyapo** használandó adagja 40 fill. Erős náthánál. orvosi rendeletre a Forman-pasztillák,- adagja 75 fill., szagoló-üvegcséből való felszivás útján. **Hatása meglepő**, kezdődő bajnál úgyszólván elmaradhatatlan. Kapható minden gyógyszertárban. 49062

A közönség köréből.

Szabályos emésztés orvosi szakértők szerint biztosan elérhető a használatára, a melyek **dr. Roos Flatulin-labdacsok** **puffadtság, savképződés és gyomorégés** ellen is kitünőek. Eredeti doboz K. 1.20 a gyógyszertárakban. Bővebbet **dr. J. Roos, Frankfurt a/M.**

Oral INt bic. Rhab. Magn. A 4, édes kömény, borsosmenta, kömény olaj á 3 csepp.

A Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság igazgatósága mely fájdalommal jelenti, hogy

KLEINER ÁRMIN

úr, igazgatósági tag

f. hó 24-én hosszú szenvedés után elhunyt.

A boldogultnak földi maradványai kedden, f. hó 26-án, délután 4 órakor fognak a kerepesi-uti sirkert halottas házában beszentelteti és a családi sirboltban örök nyugalomra tétetni.

Budapest, 1904. április hó 25.

Béke és áldás lengjen hamvai felett!

49124

KÖZGAZDASÁG.

Uj forgalmi szabályzat a magyar vasutakon. A hivatalos lap 1904. május 1-én fogja közzétenni a magyar vasutakon életbe leptetendő uj forgalmi szabályzatot, melyet Hieronymi kereskedelmi miniszter az osztrák vasuti miniszterrel egyetértőleg kiadott. Az uj szabályzat, mely igen sokban eltér a régitől, 1905. május 1-én lép életbe.

A magyar iparosság a szocziális téren. Azok a tanfolyamok, melyeket a Gazdaszövetség a főiskolai ifjuság számára rendez, ma kezdődtek. Bernáth István hosszabb beszéddel nyitotta meg a kurzust, különösen azokat a viszonyokat fejtegetve, melyek a nemzeti élet szempontjából halaszthatatlan kötelességő teszik a szocziális kérdések ismertetését. Az első előadást Horváth János tartotta a magyar iparosságnak a szocziális téren való szerepléséről.

Bevezetésül ismerteti a XIX. század ipari átalakulását, a munkás és munkaadó közt támadt érdekellentéteket, az individualizmust és evvel szemben a szocializmust. Fejtegeti a szocziális reformátorok álláspontját s végül feltünteti a szocziáldem krácziát mint agitáló pártot. Reszletesen foglalkozik azután a hazai munkás és kisipari mozgalmak történetével. Szemére veti a magyar szocializstáknak, hogy csak izgatnak, de alkotni nem tudnak, még fogyasztási szövetkezeteik sincsenek, holott külföldön a szövetkezeti szervezkedés emeli a munkások helyzetét. Elmondja ezután a hazai sztrájkok minden részletét és különösen hangsulyozza, hogy az 1870-iki péksztrájk óta, mely az első sztrájk volt a szocializista mozgalmakban, majdnem minden sztrájk közép és kisiparunk, nem pedig a gyáripar ellen irányul, miáltal kézmüves iparunk igen szorongatott helyzetben van. Az előadottak alapján megjelöli az ipari szocziális reformok helyes irányat, melynek a két szélsőség: a munkaadó és a munkás érdekei közt a közeputon kell haladnia és az ellentéteket kiegyenlitenie. Ismerteti az eddigi szocziális alkotásainkat, megjelöli a munkások megvalósitható és teljesithetlen követeléseit. A munkásosztályok csak szigoru kvalifikáczió alapján részesithetők választói jogban, ellenben az egyesületi és sajtószabadságban igen. A népgyüléseket főlöslegeseknek tartja, a szakegyletek, a kongresszusok, valamint a felállitandó munkáskamarák és iparbiróságok azt teljesen pótolják — s kifejezésre juttatják a munkások jogos kivánságait.

Az olasz bor ellen. Tapolczáról táviratozzák: Vasárnap délután Köves-Kállán több ezer főre menő népgyülés volt, amelyen Tapolczáról Takács Jenő közjegyző elnöklésével dr. Kovács Vilmos ügyvéd ismertette a veszedelmet, amelyet az olasz borvámkedvezmény előidézne. A népgyülés kimondotta, hogy küldöttségileg felkéri a kormányt ezen veszedelem elhárítására és elhatározta, hogy az összes országgyülési képviselőket is felkéri támogatásra. Ily átiratok mennek Zalavármegye utján az ország összes törvényhatóságához.

Gazdák és erdészek gyülése. A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Orsz. Egyesülete ma tartotta rendes évi közgyülését Bujanovics Sándor elnöklette alatt, a ki megnyitó beszédében kifejtette álláspontját nem okleveles gazdatiszteknek arról az intenziójáról, a mely az 1900-ik évi XXVII. t. cz. bizonyos intézkedéseinek módositását kivánja.

Ezt a törekvést a maga részéről czéltalannak helytelennek sőt a gazdatiszti kar érdekében veszélyesnek tartja, szivesebben látta volna, ha az egész magyar gazdatiszti kar a helyett, hogy széjjel huzva erejét két egyesületben forgácsolja el, egy egyesületben tömörülve igyekezett volna érdekei védelmére kelni. Hasonló értelemben szólalt fel Baly Kálmán uradalmi főtiszt is, aki kifejtette, hogy a videken intelligens, de nem okleveles gazdatisztek szintén nem helyeslik a mozgalmat. Ezután Jeszenszky Pál az egyesület ügyvezetője számolt be terjedelmes jelentésben az egyesület mult évi működéséről, a melyből kitünik, hogy a mult évben 3000 korona segélyt osztottak ki. Az állásközvetités terén is jelentékenyen közreműködött az egyesület.

Az ügyvezetői jelentés, a zárószámadások egyhangu jóváhagyása után megállapitották a jövő évi költségvetést. A kilépő és lemondott választmányi tagok helyett: Capelle Vilmost, Chriastély Bélát, Merényi Ferenczet és Hajdu István választassák meg. Grassel Hugó inditványára a közgyülés köszönetet szavazott Bujanovics Sándor elnöknek buzgó működéseért. A közgyülés után a »Mezőgazdasággal és Erdészettel foglalkozók nyugdijmintázete tartotta meg rendes évi közgyülését. A Jeszenszky Pál ügyvivő igazgató által előterjesztett évi jelentést, zárszámadásokat, mérleget egyhangulag jóváhagyták. Az intézet vagyona 1903. év végén fél millió koronára emelkedett. Az igazgatóság tagjaiul Böjtös Arpádot, Sandesz Józsefet, Gémesi Károlyt, a felügyelő-bizottságba: Takács Emilt és Tegze Lajost választották meg. A közgyülés az inditványok letárgyalása után véget ért.

Hónapvégi rendezés az értéktőzsdén. A mai szabályozásnál az alanti dijtételeket fizették. Osztrák hitelrészvényekért 50 f—1·05 fillérig, osztrák-magyar államvasutért 50 f—90 fillérig, magyar koronajáradékért 10 f deport — 3 f reportig. Félhónapra: Magyar hitelbank részvényért 30 f — 60 fillérig, Jelzáloghitelbank részvényért 25 f—50 fillérig, Magyar leszámitolóbank részvényért 10 f deport — 10 f reportig, Rimamuranyi vasmü részvényért 35 f — 60 fillérig, Közuti vaspálya részvényért 70 f — 1 K 10 fillérig, Városi villamos vasut részvényért 10 f—25 fillérig.

A szőlőkölcsönügy-bizottság uj tagjai. A földmivelésügyi miniszter Viczián Antal és Radisics István miniszteri segédtitkárokat a phylloxera által elpusztitott szőlők felujitásának előmozditásáról szóló 1896: V., t. czikk 10. §-a alapján a szőlőkölcsönügyek tárgyalására alakitott bizottság póttagjaivá nevezte ki.

A közszállitások reformja Németországban. A porosz közmunkaminiszterium a német szaklapok tudósitása szerint a közszállitások ügyének ujra való szabályozásával foglalkozik, mert az 1885-ből való idevágó rendelet sok szempontból elavultnak és hiányosnak bizonyult. E hiányok közül különösen a következők emelendők ki: A rendelet a megbizó hatóság kezét megköti még ott is, ahol egyéni képességet, müérzéket megkivánó, nem sablonos munkáról van szó. Ilyen esetekben módot kell nyujtani arra, hogy a megrendelés szabad kézből is kiadható legyen. Továbbá minden megbizás feltételeinek megállapitásánál az illetékes ipartestületeket, iparos szövetségeket kötelezőleg meg kellene hallgatni s ezekbe a tárgyalásokba szakértőket is bele kellene vonni. Azt is követelik az érdekeltek, hogy a nagyobb munkákra vonatkozó rajzok részletesebbek legyenek, a mikor pedig a pályázóktól rajzokat, terveket kérnek be, a pályázóknak e költséges munkákra vonatkozó szerzői joguk megoltalmaztassék és arányos ellenszolgáltatással meg is fizettessék. Leghangosabbak azok a panaszok, amelyek azt kárhoztatják, hogy a megbizást a legolcsóbb ajánlat benyujtójának adják. E kétségtelenül sok hátránynyal járó szabály helyett azonban eddig nem akadt olyan, a melyet a hatóságok általános zsinórmérték gyanánt elfogadhattak volna. Tettek már kisérletet a közepes árajánlatok elfogadásával, de ez az előirás sem vezetett kedvező eredményre. Arra sincsen kilátás, hogy a sztrájkzáradék érvényre jusson, legfeljebb az fog keresztülmenni, hogy a sztrájk, mint vis major, esetről-esetre megejtendő tárgyalások adatai alapján ismertessék el a szállitásban beálló késedelem igazolt okának. Figyelemreméltó még az a rendszabály is, a melyet egyes vasutigazgatóságok már életbe is léptettek, a munkások bérkövetéseinek biztositása érdekében. Erre nézve a feltételeket oly módon egészitik ki, hogy a szállitó 14 napi munkabért fedező biztositékot is köteles letenni, a rendes biztositékon kivül. Ezt az összeget csak a munkások kielégitésére használhatja a megrendelő hatóság is. Valószinü egyébként, hogy ezt a most munkában levő reformmunkálatot szintén csupán rendeleti és nem törvényi uton fogják életbeléptetni.

Uj gazdasági tudósitók. A m. kir. földmivelésügyi miniszter Abraham Hugó apatini lakost Bács-Bodrog vármegye apatini, Martinek Lipót zsolnai lakost Trencsén vármegye zsolnai, Lamparter Rezső felsőelefanti lakost Nyitra vármegye nyitrai, Schramm Béla nádasdi lakost Vas vármegye körmendi, Asztalos Gábor toroczkói lakost Torda-Aranyos vármegye toroczkói, Vasovics Ferencz csobánkapusztai lakost Gömör- és Kishont vármegye rimaszécsi, Hérics Marton ászári lakost Komárom vármegye gesztesi Kukányi Pál környei lakost Komárom vármegye tatai, Horváth Mihály beregszászi lakost Beregszász r. t. város határára, Adamovich Sándor ujvidéki lakost Ujvidék sz. kir. város területere, Rausz István zsérczi lakost Bosrod vármegye egri, Alszter Albert garbóczbogdányi Abauj-Torna vármegye füzéri, Schäffer József Antal apatini lakost Bács-Bodrog vármegye apatini járására nézve a gazdasági tudósitói tiszttel bizta meg.

A BUDAPESTI ARU- ES ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Az effektiv üzlet ismét pang annyira, hogy ma csak is buzából kelt el néhány ezer métermázsa; mig a többi gabonafélék teljesen el voltak hangolva. A hozatalok különben a vasutasok sztrájkja és a szénhiány miatt nagyon csekély s a mi érkezik is a piaczra, az nagyobbrészt már eladott áruból áll. Annál élénkebb a határidőüzlet, mert a szárazság mind komoly aggodalmakat kezd kelteni s azonkivül rovarkárokat is jelentenek sok helyről. A spekuláczió leginkább a májusi és októberi buza iránt érdeklődik s azt emelkedő árfolyamok mellett élénken veszi. Zabban és tengeriben is meglehetősen élénk a forgalom.

A készárupiaczon ma 6000 mm. buza került forgalomba tartott árakon. Egyebekből semmi sem kelt el. Mai eladások:

Buza. *Tiszavidéki*: 100 mm. 80 k., 8.30 k., 100 mm. 80 k., 8 35 k. 1700 mm 78 k., 8.27·50 k. *H.-M.-Vásárhelyi*: 2800 mm. 78·4 k., 8.32·50 k. *Bajai*: 1000 mm. 75·9 k. 7.92·25 k. *Szavamenti*: 600 mm. 76 k. 7.77 k.

A határidőüzlet irányzat szilárd volt. Köttettek

Délelőtt

Buza áprilisra 7.87, 7.91 k.
Buza májusra 7 85, 7 92 k.
Buza októberre 7.88, 7.89, 7.97 k.
Rozs októberre 6 54, 6.59 k.
Tengeri májusra 5 06, 5.07, 5.05, 5.09 k.
Tengeri juliusra 5.19, 5.20 k.
Zab októberre 5.50, 5.51 k.

Déli 1 órakor hivatalosan záródnak:

Buza áprilisra	7.90—7.91 k
Buza májusra	7.91—7 92 »
Buza októberre	7.96 7.97 »
Rozs áprilisra	6.30—6 32 »
Rozs októberre	6.58—6 59 »
Tengeri májusra	5.09—5.10 »
Tengeri juliusra	5.21—5.22 »
Zab áprilisra	5 24—5.26 »
Zab májusra	5.24—5 26 »
Zab októberre	5.50—5.5. »
K-repcze augusztusra	10.95—11.05 »

Délutáni forgalom

A délutáni forgalom irányzata a coulise nagyobb eladása miatt gyengült. Berlin háromnegyed markáig Liverpool háromnyolczad pennyvel olcsóbb, Páris öttized czentim-mal emelkedett.

Délután 4 óra 30 perczkor záródnak:

Buza áprilisra	7.90—7 91 k
Buza májusra	7 91—7 99 »
Buza októberre	7 95—7.96 »
Rozs októberre	6.57—6.58 »
Zab áprilisra	5.27—5.28 »
Zab októberre	5.52—5.53 »
Tengeri májusra	5 18—5.19 »
Tengeri juliusra	5.21—5.22 »
Repcze augusztusra	10.11—10.10 »

Gabona- és lisztforgalom

1904. évi ápr. 22. esti 6 órától, ápr. 24. esti 6 óráig

Az áru megnevezése	Érkezett vasuton	Érkezett hajon	Érkezett együtt	Kiszállitott vasuton	Kiszállitott hajon	Kiszállitott együtt
	métermázsa			métermázsa		
a) helyi forgalomban						
buza	403	27690	28093	—	8186	8186
rozs	—	557	557	—	—	—
árpa	—	337	337	—	152	152
zab	—	13737	13737	—	2515	2515
tengeri	—	39482	39482	—	12630	12630
repcze	—	—	—	—	—	—
liszt	—	—	—	1189	2911	4100
korpa	—	—	—	336	1629	1965
összesen	403	81803	82206	1525	28023	29548
b) átmeneti forgalomban						
buza	—	—	—	—	—	—
rozs	—	—	—	—	—	—
árpa	—	—	—	—	—	—
zab	—	—	—	—	—	—
tengeri	—	—	—	—	—	—
repcze	—	—	—	—	—	—
liszt	—	—	—	—	—	—
korpa	—	—	—	—	—	—
összesen	—	—	—	—	—	—

Értéktőzsde.

A spekuláczió ma az ultimo ellátással foglalkozott, mely alacsony tételek mellett sima elintézést nyert. A hangulat tekintettel a vasutasok sztrájkjának beszüntetésére kedvező volt ugyan, minthogy azonban a nagyfoku üzlettelenség egyre tart, az árfolyamok nem emelkedhettek és állandóak maradtak. A helyi értékek piaczán alig fordult elő kötés a hangulat itt is barátságos maradt.

Előtőzsde.

Az előtőzsde rendkivül csendes volt, az árfolyamok alig változtak. Köttettek: Osztrák hitelrészvény 643—643.75 magyar hitelbank 758—758.75, magyar leszámitoló és pénzváltóbank —, magyar jelzáloghitelbank II. kib. —, magyar államvasut 641.75, rimamurányi vasmü 493—494.25, magyar koronajáradék —, közuti vasut —, városi villamos vasut —.

11 óra 15 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 643.25—643.50, magy hitelbank 758.50—759 magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 458—458.50, —.—, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 506. —507 osztrák-magyar államvasut 641.50—642., déli vasut 50.—51., rimamurányi vasmü 494.25—494.50, magyar koronajáradék 98.——98.05, magyar aranyjáradék 118.——118.50, közuti vasut 574.——574.50, városi villamos vasut 329.——329.50.

Déli tőzsde.

A déli tőzsdén teljesen pangott az üzlet, az irányzat tartott maradt. Köttettek: Osztrák hitelrészvény 642.—642.50, magyar hitelbank 758.—758.25 magyar leszámitoló- és pénzváltóbank —, magyar jelzáloghitelbank II. kib. —, osztrák-magyar államvasut 642.50—641.75. déli vasut 51, rimamurányi vasmü 494 494.75, magyar koronajáradék —, magyar aranyjár. —, Közuti vasut —, Városi villamos vasut —.

Helyi értékekben köttetett: Pesti magyar keresk. bank 2570.

1 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 643.—643.50, magy. hitelbank 758.——758.50, magyar leszámitoló és pénzváltóbank 458.——454.—, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 506. —506.50 osztr. m. államvasut 641.50—642.—, déli vasut 50—51.—, rimamurányi vasmü 494.——494.50, magy koronajáradék 98—98.05, közuti vasut 574.——574.50 városi villamos vasut 328.50—329.—.

Prämium-üzlet: Dijbiztositások osztrák hitelben holnapra 4—5 k, nyolcz napra 8—10 k, 1904. május végére 18—20 korona.

Utőtőzsde.

Az utőtőzsde üzlettelen maradt, kötés alig jött létre. Köttettek: Osztrák hitelrészvény 642.75—643. magyar hitelbank —, magyar leszámitoló- és pénzváltóbank —, magyar jelzáloghitelbank II. kib. —, osztrák-magyar államvasut —, rimamurányi vasmü — magyar koronajáradék —, közuti vasut —, városi villamosvasut —.

3 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrész- 642.75—643.— magyar hitelbank 757.50—758.—, ma-

gyar leszámítoló és pénzváltóbank 457.——457.50 magy. jelzáloghitelbank II kib. 506 ——506.50, osztrák-magyar államvasut 641.50—642. , déli vasut 50.——51.—, rimamurányi vasmű 494.——495 —, magy. koronajáradék 98.——98.05, magy aranyjáradék 118.——118.50, Közuti vasut 574—574.50, városi villamos vasut 328.50—329.—.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, ápr. 25. (Az *Egyetértés* távirata.) Jobb budapesti jegyzések alapján az irányzat megszilárdult; ugy a kínálat, mint a kereslet jelentéktelen lévén, az üzlet stagnált. Buza kellemesebb, rozs tartott, árpa üzlettelen, tengeri ártartó, zab tartott, repcze csendes.

Szesz gyengébb; fizettek 46.80—46.40 koronát s maradt 46.40—46.80 korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, ápr. 25. (Az *Egyetértés* távirata.) A magyarországi vasuti sztrájk megszűnetése kedvezően hatott a mai előtőzsdére, de az árfolyamok, melyek kezdetben emelkedtek; később ismét visszaestek. A spekuláció az élesdi vérfürdő és a magyar országgyűlés elnapolása miatt tartózkodóan viselkedett. Hitelrészvényekben és déli vasuti részvényekben helyi eladások történtek. A sorompóinál nagyon gyér forgalom volt.

Záráskor záródnak: Osztrák hitelrészvény 642.50, magyar hitelbank 758.50, osztrák-magyar államvasut 641.75, Unionbank 519., déli vasut 81.—, alpesi bánya —.—, rimamurányi vasm.—.—, prágai vasmű ——, májusi járadék 99.80, magyar koronajáradék 97.90, török sors jegy 137.25, német birodalmi márka 117.26 Schodnica —, Kárpáti petroleum részvények —. Länderbank 424.50 hirtenbergi —.—.

A déli tőzsdén az árfolyamok, noha Berlinből magasabb jegyzéseket küldtek csak keveset változtak.

Jegyeznek: osztrák hitelrészvény 642.50, magyar hitelbank 758—, Länderbank 424.50 Unionbank 519.—, Angolbank 279.—, Bankegyesület 514.50, osztrák-magyar államvasut 641.50, déli vasut 82.—, elbavölgyi vasut 425.— alpesi bánya 412.25, rimamurányi vasmű 494., prágai vasmű par ——, májusi járadék 99.85, magyar koronajáradék 97.90, török sorsjegy 133.—, néme márka 117.27 Adria részvények —.—.

Bécs, ápril. 25. (*Magyar értékek zárlata.*) 4. százalékos arany-járadék 118.35, Tiszai és szeg kölcs. sorsj. 161.—, Magyar hitelb.-részv. 757.50 M. lesz. és váltób. részv. —. Rimamurányi 494.25, M. czukoripar 1530 Magy. koronajáradék 97.90 4 százalékos magy. földtelherm. kötv. 98.25, M. ny. k. sorsjegy 209.—, Kass a-oderb. v.-részv —, M. keresk. bank —.—, M jelzáloghitelbank ——.

Bécs, ápril. 25. (Osztrák értékek zárlata.) 4.2 százalékos papirjáradék 99.60, 4.2 százalékos ezüst járadadék 99.70—100.45 4 százalékos osztr. aranyjár 119.30. Osztr. koronajáradék 99.60 1860 sorsjegy 152.50, 1864. sorsjegy 258.—, Osztr. hitelsorsjegy 465.—, Osztr. hitel-részv. 642.—, Angol-osztr.-bank —.— Union bank 519 ——, Bécsi bankverein 513.75, Osztr. Länderbank 423.50, Osztr. magy. bank 1605 Osztr. magy államv. 641.25, Déli vasut 81.50. Elbevölgyi vasut 425.— Duna-gőzha.-társ. 649 —, Alpesi részv, 411.75, Dobrány-részv. —.— 20 frankos 16.15 Cs. k. arany (vert) 11.34 Londoni váltóár 230.35 Német bankváltók 117.25 Lipótkoho 315., Osztr. Lloyd — Török sorsjegyek —, gyenge.

KULFÖLDI ÉRTEKTŐZSDEK.

Berlin, ápril 25. (Az *Egyetértés* távirata.) Ma kezdődött az ultimo felé való dolgozás 3 és fel százalékos kamattal. Az összes tereken állandó tartózkodás folytán korlátozott üzlet azt mutatta, hogy a tőzsde angagementje nem jelentékeny. Az irányzat megnyitáskor nem volt teljesen egységes. Bankok szilárdak voltak ám a hirekre, hogy a nemzetközi bányatársulat több szénbányát ad el. Ezért drezdai és Vehefftausani emelkedett. Montanérték piacz és vasrészvények igen szilárdak, szénrészvények gyengebbek, mert a Harponi b. r. t. tavaszi kinálása nem volt kielégítő. Ruhr vidéki szén jelentés is kevésbé kedvező. Fondpiaczon belföldi járadékok jól tartottak, spanyolok állandók törökök szilárdak. Kínaiak, oroszok forgalom nélkül, vasutak nagyrészt szilárdabbak. Hajózásiak gyengek. A tőzsderidő második felében alig állt be változás üzleti csend folytán. Jelentéskor montanok átlag szilárdak. Minden egyéb változatlan, a magánleszámítolói kamatláb 2 és háromnegyed százalék.

Zárlatkor jegyeztetik 4.2%-os papirjáradék 100.60 4%-os osztrák arany-járadék 101.90, Elbavölgyi vasut —.—, magyar, koronajáradék 98.30 osztrák-magyar államvasut 137.30, Kassa Oderberg v.-részv. —.—, bécsi váltóár 85.25, Magyar vasut beruh. kölcsön —.—. Alpesi bánya részvény ——. Disconto Commandit 184.40, ált. villamossági Edison 214.75, gelsenkircheni 211.25, Laura-kohó 210.50, 4.2% ezüstjáradék 100. 4% magyar aranyjáradék —.—, osztr. hitelrészvény 201.90, déli vasut 14.25 Károly Lajos-vasut —.—, orosz bankjegyek 216.—, 4% uj orosz kölcsön 12.40. Török dobány részv. —, olasz járadék 103.25, Magyar hitelbank —.—, dynamit trust 170.40 harpeni 197.30 gyenge.

Frankfurt, (Zárlat.) ápril 25. 4.2% papir-járadék 100.70, 4% oszt arany-járadék 101.90, 4% Magyar aranyjáradék 100.10, Osztr. hitelint. részv. 201.90, Osztrák-magyar államvasut 137.40, Észak-nyugati vasut —.—, Bustiehradi vasut —, London váltóár 204.30, Bécsi bankverein 130.75, Villamosrészvény —.— 3% m. arany kölcsön 84.50 4.2% ezüst-járadék 100.70, Osztr. koronajáradék 100.—, magyar koronajáradék 98.30, Osztr-magyar bank 115.60, Déli vasut részvény 14.20 Elbevölgyi vasut —.—, Bécsi váltóár 85.25, Párisi váltóár 81.35 Unió-bank-részvény ——, Alpesi bánya-részv. 206.— szilárd

Frankfurt, ápril. 25. (Esti tőzsde.) Osztrák hitelrészvény 201.70, déli vasut 14.10, Disconto Commandit —. berlini Handelsgesellsch. 153.20, Harpeni 197.20, Laurakohó 240.70, Magyar aranyjáradék — Osztrák aranyjáradék —.—, Osztrák papirjáradék —.—, Osztr. m. államvasut —.—, német bank —.—, drezdai bank 154. 0, Gelsenkircheni —.—, Hibernia — —, Olasz járadék —.—, Magyar koronajáradék —.—, Osztrák ezüstjáradék —.— kedvetlen.

Hamburg (Zárlat.) ápril. 25. 4.2%-os ezüstjáradék 100.50, sorsjegy 153., déli vasut 14.30, 4%-os osztrák aranyjáradék 101.50, osztrák hitelrészvény 201.75. osztrák-magyar államvasut 13.780, olaszjáradék 103.—, 4%-os magyar aranyjáradék 100.10 szilárd.

London, ápril. 25. Angol consol 89.18.

KÜLFÖLDI ÁRUTŐZSDÉK.

Prága, ápriliis 25. Nyers czukor Aussigban azonnal szállítva 19.85 októberre ——.

Havre, ápriliis 25. Kávé folyó hóra —., márcziusra 44.—, májusra 42.25 juliusra —, szeptemberre 43.—, deczemberre 43.50 frank 50 kilónkint.

Hamburg, ápriliis 25 Kávé márcziusra 37.50 májusra 35.—, szeptemberre 36.— deczemberre 36.75 márka. Tegnap érkezett Rióba —— zsák, Szantosba —— zsák.

Páris, ápriliis 25. *nyers czukor* márcz. 22.25 áprilra 22.50, nyugodt. *fehér czukor* marcz 26.12, áprilra 26.25, máj.-aug. 26.50 okt.-jan-ra 27.82 *finomtott czukor* folyó hóra 57.—-57.50.

Boroszló, ápril. 25. buza helyben 18.20 sárga buza helyben 18.10 rozs helyben 12.90 zab helyben 12.30, repcze helyben —.—, tengeri 13.50

Köln, ápril. 23. Olaj 49.50 k.

Berlin, ápril. 25. Buza májusra 179.50 juliusra 170.—, szilárd rozs májusra 137.—, juliusra 138.25 tengeri; zab májusra 124.— juliusra 128.50 szárd tengeri májusra 110 —, juliusra 109.—, szilárd, ola májusra 43.50, októberre 44.70 nyugodt szesz helybe —, Időjárás: szép.

Páris, ápril. 25. *buza* márcra 22.50, áprilra 21.10, máj.-jun. 21.05, máj.-aug.-ra 20.60, lanyha, *rozs* márcz. 15.25. áprilra 15.— maj-jun 15.—, máj-aug-ra 14.65, nyugodt, *liszt* márcz. 28.20, áprilra 28.25, máj.-jun. 28.25. máj.-aug 27.65, nyugodt *repcze-olaj* márcz. 45.— áprilra 45.25 máj.-aug. 45.50, szept.-decz, 47.— nyugodt, *szesz* márcz. 39.50, áprilra 39.75 máj.-aug. 39.50, szept.-decz-re 35—, nyugodt. *Időjárás* felhős.

ÜZLETI TUDÓSITÁSOK.

Sertéskereskedelmi-csarnok.

Budapest-Kőbányán.

Kőbánya, ápril 25. Hizott sertésárak: I. *Magyar* elsőrendű: Öreg nehéz (páronkint 400 kgron felüli) 116—118 f. Közép (páronkint 300—400 kgron felüli) sulyban ——— fillér. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 123—124, Fiatal közép (páronkint 251—320 klgrig terjedő sulyban 123 124 f. könnyű (páronként 250 1klgig) 123-124 krt *Szerbiai*: Nehéz (páronkint 260 klg. felüli sulyban) 122—124 f. Közép (páronkint 240—260 kilogramm sulyban) 122—124 f. Könnyű (páronint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 121—122 fillérig.

Megjegyzés. A fent jegyzett árak suly szerint s pedig a szokásszerű levonások mellett egy kilogramm sulyra fillérekben értendők. Szokásszerűleg hizott sertések teljes (brutto) sulyából az életre páronkint 45 klgr. vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 4 százalék vonandó le. A sertések osztályozásánál azok teljes élő sulya vétetik irányadónak.

Sertéslétszám: 1904. április 23. napján volt készlet 27405 darab, ápril 24 napján felhajtatott —, ápril 24 napján elszállíttatott 534 ápriliis 25. napján maradt készlet 26871 darab. Az irányzat élénk.

Bécsi vágómarhavásár

Bécs, ápriliis 25. (Az Egyetértés távirata.) A mai vásárra felhajtottak 3365 darab marhát, és pedig 1234 magyarországit 4772 galicziai és 1659 németországit. Minthogy 1771 darabbal többet hajtottak fel mint a mult héten, az irányzat nagyon élénk volt s az elsőrendű hizott ökrök 4, a többiért 6 koronával magasabb árakat fizettek. Mai árak: magyar hizott ökrökért 66—76, galicziai ökrökért 70—84 német ökrökért 64—87, kivételesen 86 koronát 100 kilónként.

Szerkesztői üzenetek.

(Levélben nem válaszolunk, de e rovatban a hozzánk intézett tudakozódásokra készséggel felelünk *előfizetőinknek*. Kéziratot nem ad vissza a szerkesztőség.)

Vadász. Általános elv, hogy a kutyát az idomitsa, aki nevelte, a nevelés és idomitás csak nehezen választható szét. A nevelést az állat két hónapos korában kezdik, az idomitást pedig 6—8 hónapos korában. Nevelés alatt értik az engedelmességre, ragaszkodásra és a jó magaviseletre való oktatást. Idomításnak pedig nevezik a kutya hivatásának megfelelő kitanitást. Mindkettőnél fő elv a folytonos gyakorlás.

R. K. *Palánk.* A mi nem alkotó része a földnek, a mi csak gazdasági rendeltetésénél, de nem szilárd és állandó összeköttetésénél fogva tartozik a föld hőz, mint p. o.: a gazdálkodáshoz szükséges állatok, eszközök és gépek, azokat tartozékoknak nevezik. Ha az ingatlan vételénél nem kötötte szerződésileg, hogy az eladás a felszereléssel együtt értendő, hábavaló a perelés, mert az ilyen pert elfogja veszíteni.

H. A. Orvosi tanácsadónk véleménye szerint a vivas legajánlatosabb testgyakorlás, mert egyszerre, egy időben az egész embert foglalkoztatja. Élesíti az elmét, biztos ágot ad a szemnek, megacélozza a mell, a karok és a lábak izmait, edzi és megerősíti a szivat és a tüdőt s előmozditja az egész test rugékonyságát.

P. K. *Kapronczа.* Apelesz görög festő a negyedik század utó felében élt. Az ő korbeliek a bájt festőjének nevezték. Egykoru irók tanusága szerint kiváit az ifju istennőket festette utánozhatatlan grácziával. Képeit Lucziánusz irta le. Nagy Sándorhoz szoros barátság fűzte, Az efésusi templom számára ő festette Nagy Sándor arczképét.

Egy éves önkéntes. Belépő nyilatkozatra csak azoknak van szükségük, kik még nem szolgálatkötelesek. A lovasoknál, vagy huszaroknál a nyilatkozatba még az is kiteendő, hogy a szülő, illetve a gyám a lótartásról is gondoskodni fog. Ezt a nyilatkozatot közjegyzőileg kell hitelesiteni

H. B. *Badaló.* Bőr és czipészipari szakiskola Nagy-Szebenben van, Ennek a szakiskolának három éves tanfolyama van és az a czéija, hogy a hazai bőr és czipészipar számára szakképzett segédszemélyzetet neveljen. A tantolyamra inasokat és segédeket is felvesznek.

K. L. *Keresztur.* Abstinenczia latin szó és valamitől való tartózkodást, vagy elvont dolgot jelent.

Cs. K. *Vörösvár.* Az első osztályu Erzsébet-keresztet titkos tanácsosok és miniszterek nejeinek, előkelő magnásasszonyoknak adják. A másodosztályu Erzsébet-keresztet előkelő állami tisztviselők és földbirtokosok nejének van szánva. A lateiner osztály hölgyei, tanárnők, művésznők tehát ezentul is csak koronás arany érdemkeresztre számíthatnak. annál inkább, mert az Erzsébet-rend érme kizárólag csak kisebb társadalmi állasu nőknek van alapitva. A rend nagykeresztje. mint az eddigi kitüntetésekből látható főhercznőknek van szánva és csak kivételképea kaphatjak meg kiváló érdemü magnás asszonyok.

Z. Zs. Sopron-Lővő 1. Tiszta szédelgés az egész Könyvből a hipnotizálást megtanulni nem lehet, 2 Jelentkezhetik a katonaságnál.

Felelős szerkesztő:
Molnár Márton.

Vizállás, 1904. április 25.

Inn:	Czentimtr.
Schärding	+ 165 < 10
Duna:	
Passau	+ 301 < 9
Linz	— 35 < 8
Bécs	— 75 < 8
Komárom	+ 379 < 08
Budapest	+ 362 < 11
Paks	+ 350 < 18
Mohács	+ 486 > 3
Gombos	+ — > —
Ujvidék	+ 451 > 5
Zimony	+ 383 > 2
Pancsova	+ 359 < 4
Dionkova	+ 298 > 12
Orsova	+ 365 > 5
Vág:	
Szered	+ 100 > 2
Rába:	
Győr	+ 336 < 11
Drava:	
Barcs	+ 240 > 11
Eszék	+ — < —
Szava	
Sziszek	+ 260 > 38
Mitrovicza	+ 401 < 5

Béga:	Czentim
Kiszelő	+ 90 < 7
Temesvár	— 3 < 2
N.-Becskerek	+ 40 > 2
Tisza	
M.-Sziget	+ 70 > —
Tokelaháza	+ 80 > 10
Tisza-Ujlak	+ 80 < 02
V.-Naménу	— — < —
Záhony (Csap)	— 27 > 55
Tokaj	+ 78 < 8
Tisza-Füred	+ 88 < 16
Szolnok	+ 106 < 14
Csongrád	+ 95 < 10
Szeged	+ 168 < 6
Török-Becse	+ 211 > 2
Titel	+ — > —
Körös:	
Sebes: N.-Várad	— 16 > 6
Fekete: Tenke	+ 18 > 2
Fehér: B.-Jenő	— 16 < —
Kettős: Békés	+ 40 < —
Hármas: Gyoma	+ 78 > 16
Maros	
Arad	— 84 < 8
Makó	— 8 > 8

Jegyek magyarázata: + null felött, — null alatt, > apadt < apadt

Szinházak müsora.

	M. kir. Operaház	Nemzeti szinház	Népszinház	Király szinház	Vigszinház	Magyar szinház	Uránia
Szerda	A törp egrénátos	Bizánez	Kornevillei harangok	A főkonzul	Takarodó	A rikkancs	Japán
Csütörtök	Fedóra	Egyenlőség	Suhancz	A főkonzul	Katóka kegyelmes ass.	A rikkancs	Ja pán
Péntek	Sevillai borbély	Bizánez	Katinka grófnő	A főkonzul	Katóka kegyelmes ass.	A rikkancs	Japán
Szombat	Hugonották	Miss Hobbs	Kornevillei harangok.	A főkonzul	Katóka kegyelmes ass.	A rikkancs	Japán
Vasárnap	Fedóra	Clémenceau Miss Hobbs	Piros hagyelláris Suhancz	A főkonzul	A királynő ferje katóka kegyelmes ass.	A rikkancs	Japán

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései.

1904. április 25.

A) Árutőzsde.

I. Cabonanemüek. — Árak készpénzben 50 kilogrammonként.

a) Készáru.

A minőségi suly hektoliterenként és kilogrammokban.

Buza	76		77		78		79		80		81	
Tiszavidéki ó	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
uj	7 85	8 10	8 —	8 20	8 05	8 25	8 15	8 35	8 20	8 40	8 20	8 40
Fejérmegyei ó	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
uj	7 80	8 05	7 90	8 10	7 90	8 15	8 10	8 25	8 15	8 30	— —	— —
Pestvidéki ó	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
uj	7 80	8 05	7 90	8 10	7 95	8 15	8 10	8 25	8 15	8 30	8 15	8 35
Bánsági ó	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
uj	7 65	7 85	7 70	7 95	7 80	8 05	7 95	8 15	8 —	8 10	— —	— —
Bácskai ó	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
uj	7 85	8 10	7 90	8 20	7 90	8 25	— —	— —	— —	— —	— —	— —

	Származás, nem és minőség	Árfolyam kor.-tól	Árfolyam kor.-ig
Rozs uj	Elsőrendű	6.20	6.45
	Közepminőségű	6.20	6.30
Árpa	Takarmány elsőrendű	5.80	6.—
	másodrendű	5.—	5.80
	Sörfőzésre tiszavidéki	—.—	—.—
	„ felső magyarországi	—.—	—.—
	„ dunántuli	—.—	—.—
Kölnu	—	6.—	5.30
Zab	Elsőrendű	5.50	5.70
	Közepminőségű	5.30	5.45
Tengeri	Belföldi uj	5.15	5.20
	Cinquantin	—.—	—.—
	Fehér	—.—	—.—
Repcze	Kaposztás	10.35	10.5
	Bánsági	—.—	—.—

b) Határidő.

	Határidő	Árfolyam pénz	Árfolyam áru
Buza	...	—.—	—.—
	1904 május	—.—	—.—
Buza	1904 a ffiis	7.90	7.91
	1904 május	7.91	7.91
	1904 október	7.96	7.97
Rozs	1904 április	6.30	6.32
	1904 október	6.58	6.59
Tengeri	1904 május	5.09	5.10
	1904 julius	5.21	5.22
	1904 augusztus	—.—	—.—
	1904 okt	—.—	—.—
Zab	1904 április	5.24	5.26
	1904 május	5.24	5.26
	1904 október	5.50	5.52
Káposztarepcze	1904 szept	10.95	11.—

II. Különféle termények (készáru).

		Származás, nem és minőség	Árfolyam pénz	Árfolyam áru
Ingyen hordó 50 kilogrammonként	Disznózsir	Budapesti	63.50	64.—
		Vidéki	—.—	—.—
50 kilogrammonként	Szalonna	Magyar, legenczáritott, vidéki	—.—	—.—
		Városi, legenczáritott, 4 darabos	52.—	52.50
		„ „ 3 „	54.50	54.—
		Füstölt	—.—	—.—
Zsakkal együtt, tőnygsuly, tiszta suly helyett. Minőség 500 grammonként. 50 kilogrammonként.	Szilva	Bosznai, 1903. évi szokvány-minőség	17.50	16.25
		„ „ „ 100 darabos	19.—	18.50
		„ „ „ 85 „	24.50	25.—
		Szerbiai, 1902. évi szokvány-minőség	14.50	15.50
		„ „ „ 100 darabos	18.50	19.50
		„ „ „ 85 „	23.50	24.50
Ingyen hordó 50 kilogrammonként	Szilvaiz	Szlavoniai	14.—	14.50
		Szerbiai	12.—	12.50
50 kilogrammonként	Heremag		kor.-tól	kor.-ig
		Lucserna magyar 1903. évi	45.—	55.—
		Lóhere aprószemű 1903. „	40.—	42.—
		„ középszemű 1903. „	46.—	49.—
		„ nagyszemű 1903. „	50.—	56.—

B) Értéktőzsde.

Kamatláb %	ÉRTÉKPAPIROK	Utolsó árf. pénz	Utolsó árf. áru	Oszt. 1903. évre kor.
	Az I—IV. alatt jegyz. értékpap. árfolyama 100 kor.-ként értendő, ha koronára, o. 4.-re vagy ezüstre szól; 50 frt.-ként, ha aranyfrt.-ra vagy pengő pénzre szól, 100 márkánként, ha márkára szól; 100 frankonként, ha frankra szól.			
	I. Államadósság.			
	a) Magyar államadósság.			
3	Aranyjáradék, 100, 500, 1000 aranyfrt. névért			
	drbokban, adómentes 50 aranyfrt.-onként	118.55	118.85	
4	Aranyjár., 10.000 aranyforint nevért darabokban, adómentes, 50 aranyforintonként	118.35	118.85	
	Aranyjárad., adom., 50ar. frtként, ápr. v.	118.35	118.85	
8½	Koronaértékű járadék adómentes	89.60	90.20	
4	„ „ „	97.95	98.35	
4	„ „ „ ápr. k.	—.—	—.—	
4	„ „ „ ápr. v.	97.90	98.10	
—	1876. kel. vas. államk. r. frtban 50 ar. frtként	—.—	—.—	
—	1889. államvasaranyk., adóm., 50 ar. frtként	—.—	—.—	
—	1889. évi államvasuti czélszerl. adóm.	—.—	—.—	
3	Államkölcs. a vaskapu czél.ára, arany adóm.	82.50	85.50	
—	1870. évi nyer.-kölcsön, 100 frt. drb = 200 K.	209.—	212.—	
—	1870. évi nyer.-kölcs. 50 frtos drb. = 100 K.	209.—	212.—	
—	Magy. regale kártalanitási kötvény adom.	—.—	—.—	
4½	Horvát-szlavon kártal. kötvény adómentes	101.50	102.50	
4	Magy. az földtelherm. kötvény adómentes	98.50	99.50	
4	Horvát-szlavon „ „	98.50	99.50	
4	Tiszai és szegedinyer.-kölcsön, adóm., 200 K.	161.—	164.—	
6/100	Horvát-szlavon jelz. földváltságtkötvény	101.—	102.—	

Kamatláb %	ÉRTÉKPAPIROK	Utolsó árf. pénz	Utolsó árf. áru
	b) Osztrák államadósság.		
4	Convertált adóm. koronajáradék jan.—jul.	99.50	100.—
4	„ „ „ maj.—nov.	99.50	100.—
4²/₁₂	Egyesitett járadék papirban, febr.—aug.	100.35	100.75
4²/₁₂	„ „ maj.—nov.	100.25	100.75
4	Aranyjár., adóm., arany frtban 50 ar. frtként	119.30	119.80
4	Koronaértékű járadék	99.45	99.95
8⁹/₁₀	Államsorsj. 1854. évből, 250 frt p. p. 50 frt p. p. frtként	190.—	200.—
4	Államsorsj. 1880. évből 500 fr. o. é. = 1000 K.	152.—	154.—
4	„ 1840. „ 100 „ „ „ = 200 „	184.—	185.—
—	„ 1864. „ 100 „ „ „ = 200 „	259.—	264.—
—	„ 1864. „ 50 „ „ „ = 100 „	259.—	264.—
	II. Más közkölcsönök.		
6	Bolg államv. zálogk., aranyban, 50 ar. frtként	106.50	107.50
4	Bosnyák-herczegov. orsz. kölcs. 1895. évből	96.—	97.—
4²/₁₂	Bosnyák-herczegov. orsz. vasutk. 1898. évből	100.75	101.75
4¹/₁₂	„ „ „ „ 1902. „	100.75	101.75
4	Budapest főv. kölcsöne, adóm. 1897 kor	97.25	98.—
4	„ „ „ 1903 „	97.25	98.—
4	Tem.-bégavölgyi vizszabályozási társ. kölcs.	98.—	99.—
	III. Záloglevelek közkölcsön-kötv.		
	a) Budapesti intézetek kibocsátásai.		
4½	Belvárosi takarékpénztár részvénytárs.	—.—	100.50
4½	Egyes. budapesti főv. tpénztár frtban v. kor.-ban	100.25	101.25
4	„ „ „ „ „ „	98.25	99.25
—	Egyes. téglaés czementgyárrt. oláobbs. kötv.	—.—	—.—
4½	Ganz és társa vasöntöde és géppgyárrt. k.-kötv.	100.25	101.20

Kamatláb %	ÉRTÉKPAPIROK	Utolsó árf. pénz	Utolsó árf. áru	Oszt. 1903. évre kor.
		kor.-értékben		
5	Kisbirtokosok orsz. földmit. 38 éves, frt. v k.	102.75	103.50	10
5	„ „ 50½ „ „ „	102.75	103.50	—
4½	„ „ 50½ „ frtban	101.—	102.—	—
4	Magy. agrár- és jar.-bank rt. szelőkötvények	99.75	100.75	30
4½	„ „ „ járadékjegy vf. 102%	101.25	102.25	—
4½	„ „ „ zalogleivél	100.75	101.75	20
4	Magyar ált. takarékpénztár r. t. 50 éves	98.50	99.50	36
4	„ „ „ „ 60 „	98.50	99.50	36
4	Magyar földhitelintézet 41 éves frtban	99.10	100.10	26
4	„ „ 80 „	95.20	96.20	26
5½	„ „ 63 „	98.60	99.60	85
4	„ „ szab. osztalajjav frt.	98.—	99.—	175
4½	Magy. helyiérd. vasuti kötv. 60½ éves frtban	100.—	101.—	24
4	„ „ „ „ „ 80 „	96.—	97.—	24
4	„ „ „ „ „ 60 „ vf. 105%	97.25	98.25	55
4½	Magyar jelzáloghitelbank	100.—	101.—	28
4½	„ „ 50 éves „	100.—	101.—	28
4	„ „ „ frtban	98.50	99.50	60.20
4	„ „ 50 éves 1 soroz.	98.25	98.50	140
4	„ „ 60 „ „	98.50	99.50	26
4½	„ „ köz. kötv. 50 „ frtban	100.20	101.20	
4½	„ „ „ „ 50 „ „	100.20	101.20	
4	„ „ „ „ 60 „ frtban	98.25	99.25	
4	„ „ „ „ 60 „ vf. 110%	101.25	102.25	
2½	„ „ „ „ 60 „ 100 frankont	—.—	—.—	
4	„ „ Nyeremény-kötvények frtban	126.—	128.—	
4	„ „ osztrák forintbelyegzés	136.—	138.—	13
5	„ „ nyeremény-kötv. 200 K. darok	111.25	113.25	—
5	„ „ „ „ 2000 „ „	107.50	108.50	12
4	Magy. leszámítoló- és pénzváltobank 50 éves	98.50	99.50	24
4½	M. orsz. korp. takarékpénztár 40 éves frtban	100.50	101.50	116
4½	„ „ „ „ 60 „ „	100.50	101.50	30
4	„ „ „ „ 60 „ A., B.	97.—	97.—	80
4½	M. takarékp. közp. jelzálegb. 1—3., 5—10. kib.	101.25	102.25	360
4½	„ „ „ „ 4., 5. kibocsátás	101.—	102.—	
4	„ „ „ „ 4. „	98.50	99.50	
4½	„ „ „ „ községi kötv.	100.50	101.50	
4	„ „ „ „ „ „	97.25	98.25	
5	Országos közp. hitelszövetkezeti kötvények	101.50	102.50	24
4	Osztr.-magyar bank 40% évre frtban	100.60	101.60	28
4	„ „ „ „ 50 „ „ „	100.60	101.60	400
4½	Pesti hazai első takarékp., községi kötv.	100.25	101.25	12
4	„ „ „ „ „ „ frtban	98.50	99.50	20
4½	„ „ „ „ záloglevelek 50 évre	98.—	99.—	
4½	Pesti magy. keresk. bank frtban v. kor.	100.25	101.25	120
4	„ „ „ „ „ „	98.50	99.50	
4½	„ „ „ „ köze. k. 60½ évre	100.—	101.—	
4½	„ „ „ „ „ vf. 110% frt.	102.—	103.—	
4	„ „ „ „ „ 60 éves	98.25	99.25	
4	„ „ „ „ „ „ 105%	99.50	100.50	
	b) Vidék és külföldi intézetek kibocsátásai.			
5	Albina takarék-sthitelint. frtban	101.—	102.—	0
5	Aradi polg. takarékpénzt. 40 évre „	99.—	100.—	60
5	„ „ „ 40 „ vf. 110%	102.—	103.—	20
5½	„ „ „ 40 „ „ „	100.—	101.—	4.80
4½	Arádmegyei takarékpénztár	99.—	100.—	82
5	Bosnyák-herczegov. szab. orsz. bank 20 évre	99.50	100.50	C
4½	„ „ „ „ „ 50 „	100.25	101.25	28
4½	Debreczeni első takarékp. frtban	99.—	100.—	
4	Erdélyi magyar jelzáloghank 40 évre „	101.—	102.—	
4½	„ „ „ „ 40 „ „	99.—	100.—	
4½	Horvát-szlav. orsz. jelzáloghank köze. kötv.	101.—	102.—	
5	Nagyszeb. allatkpt. 31½ évre vis. szabu. 110%	100.—	101.—	16
5	„ „ „ 40 „ 100%	110.—	112.—	0
5	„ „ „ 40 „ 114 klb. frt. v. kor.	110.—	112.—	19
4½	„ „ „ 35 „ IV. kibocsátás	103.50	104.50	—
5	Nagyszebeni földhitelint. frtban	100.50	101.50	15
4½	„ „ „ „ „	104.—	105.—	0
4	„ „ „ „ „	—.—	—.—	—
—	„ „ „ „ VI. kibocsátás	—.—	—.—	—
5	Osztrák földhitelint. nyeremény-kötv. frtban	100.50	101.50	11
4½	Temesvári tak. pénztár „ „	148.50	153.50	—
4½	„ „ „ „ „	100.—	101.—	50
—	„ „ „ „ 40 éve G sorozat	100.50	101.50	—
	IV. Elsőbbségi kötvények.			
4½	Adriamagy. kir tengerhajoz. rt. frtban	100.—	101.—	—
4	Budapesti közuti vasp. társaság	97.50	98.50	—
4	Budapest-pecsi vasut	98.—	99.—	—
4	Déli vasut n. b. márkában, 100 márk.-kent.	111.—	113.—	—
4	„ „ 1900. évi kibocsát. 100 frankent	—.—	—.—	—
6	Elsőcs. kir. szab. dunagőzhajózási tars. frtban	99.—	100.—	—
4	Kassa-oderbergi vasut 1869.	118.—	119.—	—
4	„ „ „ „ 1869. ar.-ban, 100 márk.	99.—	100.—	—
4	„ „ „ „ 1881. „ „ frtban	118.—	119.—	—
4	„ „ „ „ 1891. ar.-ban, 100 márk.	115.—	119.—	—
4	„ „ „ „ Osztr-vonal 1889 frtban	100.50	101.50	—
4½	Magyar folyam- és tengerhajózási rész.-t.	100.25	101.25	—
5	Magy-gacsországi vasut I. kibocsátás frtban

SZINHÁZAK és MULATSÁGOK.

1904. Kedd, április 26.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Rigoletto. ½8 órakor

Opera 4 felvonásban. Zenéjét szerzette Verdi, szövegét írta Piave. Fordította Nádaskay Lajos.

Személyek:

Mantua herczege	Bonci
Rigoletto	Takáts
Gilda	Szilagyiné
Sparaducil	Szentiroi
Magdalena	Váradi M.

VIGSZINHAZ.

Takarodó. ½8 órakor

Dráma 4 felvonásban. Irta Beyerlein Fordította Zboray Aladár.

Személyek:

Volkhardt	Balassa J.
Volkhardt K.	Gazsi M.
Lauffen	Tanay
Helbig	Góth
Hannewicz	Országh
Howen	Tapolczay
Queiss	Fenyvesi
Mihalek	Szerémy
Spiess	Daska
Paschke	Kazaliczky
Gr. Lehdenburg	Hegedüs

NÉPSZINHÁZ.

Katalin. ½8 órakor

Eredeti nagy operett. Irta: dr. Beldi Ivor. Zenéjét szerzette Fejér J.

Br. Katalin czárnő	Hegyi A.
Gr. Guraczkij L.	Szirmai I.
Fronsac	Kiss M.
Duplessis	Solt V.
Anicza	Szentmik ósy I.
Burunov	Pázmán
Gr. Sunderland	Ujvári
Jelena	Kapolnai I.
Gregor	Irsai

NEMZETI SZINHAZ

Utazás az özvegység felé. 7 órakor

Vigjáték 3 felvonásban. Irta Szecsi Ferencz

Ellen	P. Márkus
Bogdán	Alszeghy I.
Denk	Nadai
Tasnády	Csészár
Lugosi dr.	Gál
Évike	D. Ligeti J.
Seres	Horváth
Sár ós	Rózsahegyi
Sziklai	Boross
Elza	Helvey L.
Sraf	Pethes
Binder	Gyöngyné
Weiss	Gabányi
Hatlyasy L.	T. Delit E.
Arbescu	Vizvári B.
Temikoff	Dezső
Vontgliomi	Szőke

KIRÁLY-SZINHÁZ.

A fökonzul ½8 órakor

Operett 3 felvonásban, irták: Landesberg és Stein; fordította Bokor József, zenéjét szerzette Reinhard Henrik.

Személyek

Schiller	Körmendy
Gusztáv	Mihályi
Ferrari	Gyöngyi
Leonora	V. Szathmári Zs
Paola	Bánó I.
Sparaducci	Ferenczy
Kellepy	Csáth
Hernady	Bársony
Rezeskó	Vagó
Meszner	Erdei B.
Buffi	Csoh I
Lori	L. Komáromi M

MAGYAR SZINHÁZ.

A rikkancs. ½8 órakor

Nagy operett 3 felvonásban, magyarosította Rutkai György és Mérei Adolf, zenéjét szerzette: Stoll Ágoston.

URANIA.

Japán. ½8 órakor

Captol hajviz

46776

Dr. med. Eichhoff egészségügyi tanácsos (Oberfeld szerint az egyedüli tudományos alapelvek szerint elő állított **hajviz** Kapható gyógyszertárakban, drogueriákban illatszer üzletben

Nagy palacsk 4 kor, Kis palaczk 2 kor. 70 fill.

Egyedüli gyárosok: Ferd. Mühlens, cs. és kir. udv. szállító Köln a/Rh.

Fiókja: Budapest IV., Hegedűs-utcza 3.

Fővárosi Orfeum

Waldmann Imre igazgató Nagymező-u. 17

Ma és mindennap

A kinos véletlen

(L'attaque nocturne)

Szinmű 3 képben, irta A. de Lorde és Masso Forestier.

A télikertben reggeli 5 óráig **Vörös Elek** czigányzenekara hangversenyez.

? Miért ?

Gaedicke

szerencsé-gyűjtődének?

Mert más gyűjtőde hasonló eredményt felmutatni nem tud.

A ki tehát fényereményhez akar jutni, siessen a XIV-dik magyar kir. szab. osztálysorsjáték **május 17. és 18-án** megtartandó húzásához postautalványon vagy utánvét mellett

1/1	1/2	1/4	1/8 sorjegyket
12.—	6.—	3.—	1.50 koronáért rendelni

Gaedicke R. bankházánál

Magyarország legnagyobb szerencse-gyűjtődéje

BUDAPEST, Rossuth-Lajos-utcza 11. sz.

ŐS-BUDAVÁRA

villanyvárossá mesésen átalakitva.

Megnyilik 1904. május 14-én.

200 emberből álló katonazenekar monstre-hangversenyével a nagy varieté szinpadon a világ legelső attrakcióival. a Folies Comiques-ban a legkiválóbb személyzettel, Monte Carlo, Moulinrouge stb.

Az egész 1904. évi idényre érvényes

arczképes bérletjegyek

urak részére — — — — 12 koronáér
hölgyek és katonatisztek részére — 8 „

bezárólag május 14-ig válthatók.

Ős-Budavára irodájában (Városliget) a városi irodában (Andrássy-ut 17.) továbbá minden tőzsdeben és kávéházban.

Május 14-ike után a bérletjegyekért kétszeres ár fizetendő. 49074

Divatos és izléses

férfi- és fiu-ruhák csakis | **gyermek- és leányka-ruhák** csakis

NEUMANN M.

CS. ÉS KIR. UDV. SZÁLLITÓNÁL, MUZEUM-KÖRUT 1.

Képes árjegyzék ingyen. | Szombat este 10 óráig nyitva.

A Royal-szállodában

megnyitva

kerti étkező.

Pompás uj berendezés.

Tündéri világitás. Fenyő- és babérlugasok.

Szabadban ülő a legelőkelőbb körök és nemzetközi vendégek ta ákozóhelye. — Esténkint

Radics, Balogh és Rácz

hangversenyeznek. 49123

ASZTALOS GLUCK JÓZSEF KÉSZLETÉRE BUTOR KÉSZÍTENEK KARPITOS DISZTIÓ VII. WESSELÉNYI-utca 17. KERTESZ U. SARKÁN.

A „Miskolczi Hitelintézet"

áru- és terménytáraiban az ez idei

XII. évi gyapju vásár

beraktározással egybekötve

1904. évi junius hó 20-ik napján tartatik.

Részletes felvilagositással szivesen szolgál

A «Miskolczi Hitelintézet» részvénytársaság igazgatósága.

49117 (Utánnyomat nem dijaztatik.)

Hegedüt, Harmonikát, Czimbalmot, Harmoniumot, Zongorát,

vagy bármilyen más hangszert a legjobban és a legolcsóbban csakis;

Sternberg Armin és Testv.

cs. és kir. udv. hangszergyárában kaphat;

Budapest, Kerepesi-ut 36. szám.

Képes árjegyzek (minden czikkről külön) ingyen küldetik, csak meg kell nevezni, hogy milyen hangszerről kivántatik az árjegyzék.

Napirend.

A miniszterek fogadónapjai:

Miniszterelnök: pénteken délután 4—5.
Belügyminiszter: csütörtök délután fél 4—5.
Honvédelmi miniszter: csütörtökön délelőtt 10—1
Földmivelésügyi miniszter: kedden délután 3—4
Horvát miniszter: naponként délelőtt 10—1.
Igazságügyminiszter: csütörtökön délután 1.
Vallas- és közoktatásügyi miniszter: csütörtökön délután 4
Kereskedelmi miniszter: pénteken délután 4.

1904. Kedd április 26.

Naptár. Kedd, április 26. — Róm. kath. Kielas és Márk prot. Márk. — görög-orosz (április 13.) Márton, — zsidó Ijár 11. — — Nap kel 4 óra 37 p. nyugszik 6 óra 47 p. Hold kel 2 óra 41 p. délután — nyugszik 2 óra 48 p. éjjel. Hold a földközelben 7 órakor délután.

A *regészeti és emaertani társulat ülése* az Akadémiában 5 órakor.

Kisfaludy társaság felolvasó ülése az Akadémiában 5 órakor.

A természettudományi társulat élettani szakosztályának ülése Kozieherhazy-utcza 4. este fél 7 órakor.

A sorozás a Mária Terézia kaszarnyában, 9 órakor. Idegenekkel.

Műcsarnok tavaszi tárlata nyitva 9—4 óráig belépődij 1 korona.

Nemzeti Szalon tavaszi tárlata nyitva esti 8 óráig Belépődij 50 fillér.

Könyves Kálmán képkiállitás (nagymező-utcza 37) nyitva díjtalanul egész nap.

Nemzeti Muzeum régiségtár nyitva 9—1-ig *Történelmi és irodalmi kiállitása* nyitva 1 korona dij mellett 9—1 óráig a többi tárak megtekinthetők 1 koronáért Néprajzi osztály Gallag utcza nyitva 9—1-ig be épődij 1 kor. Növénytár Stoczhenyi-utcza 1 nyitva 9 órától 1 ig.

Technológiai iparmuzeum nyitva 9—1-ig,

Az *Iparmüvészeti muzeum* nyitva 9—1 ig.

Földtani intézet muzeuma (Stefania-ut 14.) nyitva 9—1-ig. Belépődij 1 kor.

Kereskedelmi muzeum a városligeti iparcsarnokban nyitva 9—12-ig és 3—6 óráig.

Mezőgazdasági muzeum a *városligeti muzeumi épületbe* való *költözése miatt zárva.*

Muzeumi könyvtár nyitva 9—1 óráig.

Akadémiai könyvtár nyitva 3—7 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva 9—12-ig 3—8 óráig.

Állatkert nyitva egész nap belépődij 60 fillér.

Időjárás.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1904. április 25-én reggel 7 órakor

A levegőnyomás eloszlása lényegében változatlan maradt.

Hazánkban igen enyhe idő uralkodik. Eső a tengermelletek kivételével nem volt.

Európában az enyhe időjárás még tart és csak szórványosan voltak kisebb-nagyobb esők.

Prognozis a következő 24 órára: Lényegtelen hőváltozás és helyenkint eső, vagy zivatar varható.

Állomások	Légnyomás mm. 700+	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és ereje	Felhőzet	Csapadék mm.	Hőmérséklet max.	Hőmérséklet min.
Aknа-Szlatina	—	—	—	—	—	—	—
Szatmár	60.1	+12.4	E 0	0	—	23	11
Ungvár	61.0	+16.0	E 2	0	—	25	12
Eger	59.7	+13.2	N 1	0	—	22	6
Kesmárk	60.9	+ 8.0	—	0	—	—	—
Arvaváralja	5[illegible].7	+13.0	JW 1	0	—	22	12
Losonez	58.4	+13.6	NE 1	1	—	24	8
Selmecz-bánya	58.9	+ 1.2	W 1	1	—	23	10
Budapest	59.0	+14.6	SE 1	0	—	24	13
Ó-Gyalla	59.1	+12.1	—	1	—	23	10
Komárom	58.7	+12.8	W 1	2	—	20	11
Magyar-Óvár	59.8	+12.8	NW 3	2	—	25	12
Sopron	59.7	+11.6	NW 2	5	—	25	9
Herény	58.1	+14.0	N 2	4	—	22	11
Keszthely	58.9	+15.6	N 4	1	—	21	15
Pécs	5[illegible].9	+13.4	NE 2	1	—	22	11
Eszek	—	—	—	—	—	—	—
Zagrab	58.9	+15.8	E 1	2	—	22	13
Fiume	58.2	+14.0	—	4	16	21	11
Cirkvenica	58.2	+13.3	W 1	4	21	17	10
Debreczen	60.0	+11.1	—	0	—	25	6
Kecskemét	59.4	+16.0	SW 2	1	—	25	9
Orosháza	60.0	+14.0	S 0	3	—	25	8
Szeged	60.0	+15.0	SE 2	0	—	24	11
Zsombolya	59.8	+10.9	SE 1	1	—	26	8
Arad	59.5	+15.3	SE 4	2	—	24	11
Temesvár	59.6	+11.5	NE 1	2	—	24	7
Versecz	59.4	+15.0	SE 1	4	—	28	15
Orsova	60.5	+12.7	SE 1	4	—	29	11
Nagyvarad	60.8	+15.0	E 2	0	—	26	9
Kolozsvár	61.9	+ 7.4	W 1	0	—	26	2
Nagyszeben	61.5	+ 6.5	SE 1	0	—	22	0
Beics	59.9	+12.8	WNW 2	4	—	18	12
Salzburg	62.8	+10.4	—	4	1	—	—
Klagenfurt	59.4	+10.0	NE 2	4	13	14	7
Pola	58.4	+13.6	ESE 1	4	2	18	13
Lesina	59.0	+14.8	SSE 1	4	2	18	14
Hamburg	58.0	+ 7.8	WSW 4	10	ny	—	—
Berlin	59.5	+11.0	SSW 2	3	—	—	—
Zürich	62.2	+ 9.4	W 0	10	—	—	—
Biarritz	66.7	+12.5	NW 2	4	—	14	11
Nizza	58.8	+12.6	—	2	2	21	11
Párts	64.1	+ 9.2	NNW 2	4	—	16	6
Christiansund	46.5	+ 4.4	NNE 2	4	—	—	—
Stockholm	5[illegible].5	+ 7.0	SSE 2	4	—	—	—
Szent-Petervár	57.6	+ 8.9	NW 0	5	—	—	—
Varsó	59.1	+14.2	NNW 1	4	—	—	—
Moszkva	63.5	+1[illegible]	SW 2	0	3	—	—
Kiev	63.3	0.5	ESE 0	0	—	—	—
Sarajevo	60.6	+10.1	—	—	—	20	6
Sulina	62.2	+11.5	NNE 5	0	—	13	9
Szófia	63.6	+10.8	NNE 0	4	2	17	7
Athen	—	—	—	—	—	—	12
Torino	59.9	+11.6	N 3	4	—	19	12
Firenze	68.0	+12.6	E 0	4	2	20	10
Róma	59.5	+11.8	N 1	0	—	20	14
Nápoly	64.2	+14.0	N 1	2	7	18	12
Brindisi	58.4	+13.4	W 3	1	8	20	12
Palermo	58.8	+16.6	NW 4	2	—	20	12

8 hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása kétszéreges petit betűkből 4 fillérrel, a kompakt betűkből szedve 8 fillérrel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

8 hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása kétszéreges petit betűkből 4 fillérrel, a kompakt betűkből szedve 8 fillérrel fizetendő

TELEFON 706. Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel a válaszra szükséges levélbélyeg vagy levelezőlap beküldetik és a hirdetés alatt álló szám közöltetik TELEFON 706.

Használt és uj **pénz-szekrények** rendkivül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrény raktárban **Budapesten V., Bálványutcza 6. sz.** 955

Nevelőnőket német, franczia, angolokat magy. okl. tanitónőket, zene- és nyelv-ismerettel, bonneoket, ovónőket lelkiismeretesen ajánlok és elhelyezek nyárra, vagy egész évre Szegheőné S. Lujza Bpest, VI., Dessewffy-u. 22. 48760

Pénz- kölcsön földbirtokokra, értékes bérházakra és telekre 2½%—2¾% mellett. Gyors lebonyolitás! lelkiismeretes kiszolgálás **Hoffman Jakab,** régi elismert bankbizom. iroda Budapest, Teréz-körut 1/a 48767

BUTOR utánfutó olcsó és jó kivitelben **részletre** és készpénzért nagy választékban. 49004 **Gonda S.** bútorraktárában **István-tér 7. szám**

Ennek óvni kell a teleségót! Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a tuibó gyermekáldás ellen, melynek eredményét a hálairatok ezrei igazolják, diskréten küldöm 90 fillér magyar levélbe yegért Frau Anna Kaupa, Berlin S. W. 247. Lindenstr. 50. 49001

CSIZ A kontinensen a legerősebb jód-brom gyógyfürdő. Gyógyeredmények meglepők. Megnyilik május 1-én 240 kényelmesen fölszerelt lakószoba. Szanatórium, grógyitár, zongora, olvaso, billiárd-terem. Lawn-Tennis; térszene. Katonatisztek, alárendiratalmokoknak elő- és utó-évadban 50 százalék kedvezmény. Prospektussal szolgál az igazgatóság, vasta Rimaszécs. Vasutonál 4 óra alatt Budapestről. Hivatalos orvos Dr. Kallós Jenő Cihon végzendő kurára az ásványviz használati utasitással megrendelhető a fürdőigazgatóságnál és Édeskuty L. főelárusitónál Budapest. 48785

Villatelek a Svábhegy legszebb helyén jutányos árért eladó. Czim a kiadóhivatalban. 2408

Veszek állandóan 100 kötetes Jókai müveit, Pallas Lexikont, Szilágyi magyar nemzet történet 10 kötet, Marczali nagy képes világtörténet, Brechm állatok világa, Meyers Konversat Lexikon 5 kiadás és Brockhaus Konversal Lexiken legujabb kiadását. Szilágyi Béla könyvkereskedő Bpest, Károly-körut 26. sz.

Birtokok eladók! Borsódban 2000 holdas birtok házilag kezelve. A fővárostól 4 órányi vasuti távols 2200 nold uri kastélyival, felszere ssel 280.000 frt. Szabolcsban 1450 hold mindenestől 180.000 frt. Vacz vidéken 350 hold uri-lakkal gazdasági épületekkel 65.000 frt. Hontban 700 hold 100.000 frt. Nógrádban 350 hold, felszerelléssel, termésel 75.000 frt. Alföldön 1. osztályu birtok 7 szobás uril kkal kitünő épületekkel 600 hold circa 500 hold vetéssel felszerelléssel együtt 140.000 frt. Fehérmegyében 550, 250, 150, 200 és 110 holdas birtokok, valamennyi I. osztályu földek Pestmegyében vasuti állomás 300 hold, 8000 frttal megvehető. Pápa vidéken 300 hold 65.000 frt. A főváros alatt 600 holdas birtok, az országban jobb birtokot találni nem lehet holdanként 230 frt. „La Confidentia" intezet hatóságtag engedélyezve alapitatott 1877-ben Budapest, VII., Garai-tér 14. (Válaszbélyeg.) 821

Butorok csakis jó minőségben részletre vagy készpénzért olcsóbban mint bárhol kaphatók. **BUCHINGER I.** bútorpárosnál. 49051 Bpest, Erzsébet-körut 48, a Royal-szallodával szemben.

K—a. valószinűleg tudja, milyen hallatlan dolgunk történt. Szinte kétségbeejtő! hogy napokig nem jelenhettem meg. Kedden azonban ott leszek. Végtelenül örülni fogok, ha meglátom. Ugy-e ott lesz? Kezét csókolva. 1289

Szepességi kárpati fenyőborovicska valódi legfinomabb, regi, egyike a legegészségesebb italoknak, kitünő szer gyomorbaj ellen, hatásos étvagygerjesztő, a vesék működésére szerfelett kedvez hatásu. 5 kilós befonott postapalaczk bérmentve, utánvét mellett 7 korona 50 fillér. Ganovszky Gus tav. fenyőborovicsa-telep Szepes Szombat (Szepesmegye). 49038

Régi ezüst tárgyakat veszek és eladok mindennemü arany- és ékszerárut, ugyanitt *régiségeket,* drágaköveket, arany- és ezüst órákat, láncokat, gyűrüket, ezüst evőeszközöket. Kérjen képes árjegyzéket ingyen **Fuchs Dávid** utóda, Budapest, IV., Váczi-utcza 19. 1. 5. 49050b

Polgári iskolai magánvizsgákra és érettségire előkészit rövid idő alatt biztos sikerrel felelősség mellett, mérsékelt dijazásért „Magántanulók tanintézete" Budapest, VII., Dembinszky-utcza 22., II. em. 15. 48822

Különbejáratu szobák bútorozva a klinikánál naponként 1 kor. kiadók. Kézits-u. 8.

50% ármegtakarítás **BUTOR** ugy készpénzért mint **HITELRE** készpenzfizetési árakon mely banknál leszámitolható **Bartók Farkas** bútor raktára **BUDAPEST** V. Külső Váczi-ut 12. sz Árjegyzék 400 rajzal 60 fillér bélyeg ellenében portómentesen. 49058

Zálogban levő ékszereket, arany és ezüst árut saját költségemre kiváltok és a teljes értékét kifizetem *Schiller Izidor Sip-utca 11. földszint 3.* 4 77

KÉZIMUNKA képes árjegyzékem 170 oldalon, 2600 részletesen körülirt rajz ban sorolja fel a női kézimunka összes anyagait és teljes utbaigazitást nyujt azon vevőinek, akik megrendeléseket szeretnének nem eszközöltetik, kivanatra ingyen és bérmentve küldöm: **Bérczi D. Sándor** *kézimunka nagyparos* **Budapest, Kiraly-utca 4** VICTORIA elsőrendő hímzőgép 48.6. 6 korona. **„KOH-I-NOOR"** elsőrendu, mosást és fényttartó **géphimzőselyem** Singer Wheeler & Wilson stb. gépekhez egyedüli gyártaktára

Agulár Dávid Alapittatott 186 *czipő-áruháza* Budapest, VII., Erzsébet-körut 6/F Dús választék legujabb divatu és tartos kivitelü czipőkb leszallitott árak mellett, a melyről mindenki meggyőződhetik.

NŐI CZIPŐK:	frt	FÉRFI CZIPŐK:	frt
Szürke, vagy drap szarvasbőr, fűzős	5.20	Borju sima vagy beleles fűzős	8.— 8.20
Zöld czugos vagy fűzős	3.—	Box fűzős vagy czugos	4.—
gombos	3.50	gombos	4.50
Boxbőr czugos vagy fűzős	3.50	Sevró fűzős vagy czugos	4.50
gombos	3.60	gombos	5.—
Szalon iakk czugos vagy fűzős 3.50, gombos	3.80	Szalonlakk fűzős v. czugos	4.—
Franczia sevró fűzős	3.50	gombos	4.50
gombos	4.20	Szürke szarvasbőr fűzős	4.50
Zergebőr spanglival	2.2	Pinczér-czipő szeges czug.	1.30
regatta	2.40	Borjubőr bakancs	3.60
Szarvasbőr, spanglis	1.80	Box, vir bakancs	4.50
szeger komot czugos	1.20		

Nem megfelelő árut kicserélem vagy a pénzt visszadom. Minden pár czipőhöz ingyen kenőcs. — Árjegyzék több szám divatos fényképezett czipőabrával bérmentve és ingyen. 9489

Biztos gyógyulást keresőknek kik bármily **nemi betegségben szenvednek** mint hugycső és hólyagbajok, hugycsőszűkületek, vizelési zavarok, éjjeli magömlések, sebek és bujakoros bántalmak (Syphilis) az ujlertőzés utóbajaikent fellépő idegbajok, korui férfierőtelenségüllés, bármily bérkitétsek stb, nőknel fehérfolyás, méh bajok alapos gyors és gyökeres gyógyitására szigoruan tudományos és lelkiismeretes gyógymódjánál fogva legjobban ajánljuk. **Dr. Garai Antal** v. cs. és kir. osztály főorvos **országos hirü és legrégibb** 30 éve fenn álló rendelő intézetét **Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. szám.** Rendelés naponta 10—4-ig és 7—8-ig este. Idült hugycső és hólyag bajok vizsgálata villamos hugyrsötükör segélyével Vidékiek levelekre kimeritő választ és szakszerű tanácsot nyernek, gyógyszerekről gondoskodva lesz. Titoktartás biztositva- 18

Nőknek külön vároterem.

A mi a gyémánt a drágakövek között, az a ***Doering szappan a bagolyival*** a pipereszappanok sorában. — Azt meg kell próbálni, hogy értékét teljesen méltányolni tudjuk. Ez egyetlen a maga nemében, finomsitja és szépiti a bőrt, az arcznak ragyogó tisztaságot és élet-vidám ifjuságot kölcsönöz, anélkül, hogy a bőrre vártekony, izgató hatást fejtene ki. ***Doering-szappan a bagolyival*** a legkülönöbb toilette-szappan. Ára 60 fillér. Mindenütt kapható. 48598

INGYEN és bérmentve, zárt borítékban küldjük bárainek legujabban megjelent rendkivül érdekes tartalmu, több ezer ábrával és bő magyarázattal ellátott árjegyzékünket.

Universal-sérvkötők	páratlanok, kis gumminyomlappal a legnagyobb sérv is elszárasztó. Az árjegyzek a különböző sérvekről bő magyarázattal szolgál!
Gummi	halhólyag, női szerek bő magyarázattal és használati utasitással.— 20 korona megrendelésnél 20% engedmény.
Műkezek, műlábak	műfüzők, támgépek, egyenestartók, gummi harisnyák, haskötők pontos utasitással és leirással.
Első segély!	Az árjegyzék közli az „első segély" leirását. Mentőszekrények csináltatnhoz és ipari vállalatokhoz kaphatók.
Betegtoló-székek	nagy választékban
Betegápolási cikkek	külön külön osztályozva, bő magyarázattal!

Czim: **Magyar orvosi műszertár** Budapest, VII., Keropesi-ut 32, Nákos kórháznál szemben. **A vörös keresztre ügyeljünk!** 4278

Ha ön **ifjukori kihágások** következményeiben szenved, mint férfiui gyengeségben és idegbajokban ugy használjon Dr. Wrunfele Peruin port, mely élettelőleg hat s önnek erőt, lelki erelyt és életkedvet kölcsönöz. Egy doboz ára K. 3.60. Kapható Török J. gyógyszertárában. Budapest. **Csak erőteljes emberek boldogulnak az életben.** 49089

47400 **Való-di franciaiskülönlegességek** (gummi és halhotyag, összes női óvszerek stb.) **csakis F. Berguerand fils** legkirnevesebb párisi gyárostól legelőnyösebben beszerezhetők **Polgár Sándor-nál** Budapest, Erzsébet-körut 50. Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik

Az „ATHENAEUM" irodalmi és nyomdai részvénytársulat kiadásában (Budapesten, VII. kerület, Kerepesi-ut 54. sz. alatt) megjelent:

Anyák tanácsadója és utmutatója gyermekek ápolásánál. Irta *Braidwood Murray B.,* volt gyermekkórházi főorvos. Az angol eredeti második kiadása nyomán átnézte és előszóval ellátta **Dr. Eross Gyula,** a gyermekgyógyászat egyetemi magántanára. Ára csinos vászonkötésben ... 2 kor.

Legujabb! **A gyermekápolás** A magyar nép használatára. Irta *Dr. Oláh Gyula.* Megbecsülhetetlen tanácsok az egészséges, valamint beteg gyermekek ápolásához. Csinos kötésben ... 1 kor

Asszonyok kézikönyv Irta *H. Arthur Allbut,* a 220. kiadás után fordította Dr. Kelen József Hogyan viselkedjék a nő a terhesség, gyermekágy alatt és a szülés utá Észrevételek a csecsemő ápolásáról és még több más férjezett asszonyoknak fontos és tudnivaló dologról. Ára 1 K 20 fi

Kaphatók ugy a kiadóhivatalban, mint *minden könyvkereskedésben.*

Tarcsa gyógyfürdő Vas-vármegyében. Glauberső-tartalmu szénsavdus vasforrások. A legujabb módszerek szerint berendezett pezsgő és ásványvíz, alumini vasalap-fürdők, kellemes, hűvös egalj; a kényelem minden igényeinek megfelelő ötös lakások; villamvilágitás, 4 jó vendéglő, gyógyszertár, naponta 2-szer zene; szép kirándulások. A női szervek bántalmai sápkór, vérszegénység továbbá a légzési és emésztési szervek bajai ellen kiváló orvosi tekintélyek ajánlják.

Évad *május 22-től szeptember* végig.

Az évad kezdetétől junius 15-ig és az augusztus 15-től szeptember végéig tetemesen olcsóbb árak. Felvilágositással szolgál és kivanatra prospektust küld a fürdőigazgatóság. Állandó fürdőorvos Dr. Barta Kornel v. tanársegéd. Tarcsai Károly forrás különösen mint ovszer jószavu csetén kitünő ivóvizül ajánlható. Megrendelések Tarcsafürdőigazgatósághoz intézendők és Budapesten Édeskuty L. cs. és kir. udvari szállitóhoz (V. Kossuth-tér 8.) Vasuti állomás, Posta és Távirda helyben, Budapestről és Győrből naponta Tárcsa fürdő felirattal közvetlen I—II. osztályu kocsik közlekednek oda-vissza. 4011

A. M. Luther Akt. Gesellschaft fü mech. Holzbearbeitung czég Revalban,

mint a 23010 számu

„Eljárás és szerkezet fűnérhordók előállitására"

czimü magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyakorlatba vétele céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres: szabadalmi jogait eladni, szándékozik, vagy gyártási és használati engedélyeket ad. Érdeklődőknek készséggel szolgál felvilágositással **Harsányi Jenő** okl. gépészmérnök okl. vegyész. és hites szabadalmi ügyvivő, Budapest, V. Nádor utcza, 34. szám 49126

GROSS VILMOS AGOST Chikágóban mint a 21320. számu

„Ajtó szerkezet"

czimü magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyakorlatbavétele céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres: szabadalmi jogait eladni szándékozik, vagy gyártási és használati engedélyeket ad. Érdeklődőknek készséggel szolgál felvilágositással **Harsányi Jenő** okl. vegyész és hites szabadalmi ügyvivő Budapest, V., Nádor-utcza 34. sz 49127

Gyengeségi állapotok (impotentia) ellen páratlan sikerü gyógyhatással folytán legmelegebben ajánljuk **Dr. Mitzger Tivadar** hirneves hydro-elektrotherapiai rendelő-intézetét **Budapest, Teréz-körut 44., I. em.** Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorárium teljes gyógyulás után fizethető. Rendelés délelőtt 8—1-ig, délután 2—8-ig.

Nyomatott a kiadótulajdonos Magyar Ujságkiadó Részvény-Társaság körforgógépein.